

374.27

พ 417 0

ธ-๕

การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่
ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

๒๕ พ.ค. 2540

ปริญญาณพนธ์
ของ
พัชรา สังข์ศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๖๖๔

การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่
ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

บทคัดย่อ
ของ
พัชรา สังข์ศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2540

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาการพบกลุ่ม โดยศึกษาจำแนกตามตัวแปร คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และระดับชั้นที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 500 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับนี้ทั้งหมดใน 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับปัญหาการเรียน

1.1 ปัญหาการเรียนโดยรวมของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$)

1.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ($\bar{X} = 2.85$) และด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์ $\bar{X} = 2.67$ และสื่อวิทยุกระจายเสียง $\bar{X} = 2.88$) ส่วนด้านการพบกลุ่ม นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$)

2. เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนตามตัวแปรอิสระ

2.1 เปรียบเทียบตามเพศ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและปัญหารายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบตามอายุ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) และปัญหาด้านการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 เปรียบเทียบตามสถานภาพสมรส พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนโดยรวมและปัญหารายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพต่างกันมีปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านวิธีเรียนและด้านการพบกลุ่ม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.5 เปรียบเทียบตามระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาในระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน โดยรวม และด้านสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

A STUDY ON LEARNING PROBLEMS OF THE ADULT STUDENTS
IN NONFORMAL SECONDARY EDUCATION THROUGH DISTANCE LEARNING
PROGRAMME IN EASTERN SEABOARD AREA

AN ABSTRACT
BY
PATCHARA SUNGSRI

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakarinwirot University

March 1997

The purposes of this research was to identify learning problems of the adult learners in the industrial eastern seaboard area who studied in the programme of Non formal Secondary Education through distance learning method. Learning problems which are focused in this study were in 3 categories: problem about method of study, instructional media, and group meeting. These learning problems were studied and verified by independent variables: gender, age, marital status, occupation and level of study.

Five hundred adult learners were randomly selected from the whole adult learners of the Nonformal Secondary Education by distance learning programme within 3 industrial eastern seaboard provinces: Chonburi, Rayong and Chacheongsao, as sample of the study. Questionnaires in rating scale form-with the reliability of 0.84, was used for data collection. Data were analysed by frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, F-test and contents analysis.

Findings of the study:

1. Levels of learning problems.

1.1 It was found that learning problems' as a whole faced by the adult learners was at a middle level.

1.2 When considered learning problems by categories, the adult learners faced problems in 2 categories at a middle level i.e., problem in method of study ($\bar{X} = 2.85$) and problem about instructional media (both printed media $\bar{X} = 2.85$ and radio programme $\bar{X} = 2.88$). For the problem in group meeting, the adult learners faced at a low level ($\bar{X} = 2.40$).

2. Comparision of levels of learning problems by independent variables.

2.1 Comparing levels of learning problems by gender of the adult learners. There was no significance differen in levels of learning problems both as a whole and in each category between male and female adult learners.

2.2 Comparing levels of learning problems by age of the adult learners. It was found that the adult learners with different age groups have different levels of learning problems as a whole at a .05 level of signi-
ficance. When considered learning problems by categories, the adult learners in different age groups have different levels of learning problems in every category (problem in method of study, instructional media, and group meeting) at a .01 level of significance.

2.3 Comparing levels of learning problems by marital status of the adult learners. There was no signi-
ficance different in level of learning problems both as a whole and in each category between the adult learners with different marital status.

2.4 Comparing levels of learning problems by occupation of the adult learners. There was no signifi-
cance differnt in level of learning problems as a whole among the adult learners with different occupation. When considered learning problems by categories, the adult learners in different occupation have different levels of problems about instructional media (radio) at a .01 level of significance. For the problems in method of study and in group meeting, there was no significance different.

2.5 Comparing levels of learning problems by level of study. It was found that the adult learners who study in different level have different levels of learning problems as a whole at a .01 level of significance. When considered learning problems by categories, the adult learners who study in different level have different levels of problems in method of study and problem in instructional media (radio) at a .01 level of significance. For the problem in group meeting, there was no significance different.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจักษ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...14...เดือน มีนาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจุ้ย กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุนทร สุนันท์ชัย อาจารย์เรวัฒน์ สุธรรม อาจารย์ทวีป อภิลิทธิ อาจารย์ปาน กิมปี อาจารย์อวยชัย จันทปัญญาศิลป์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมาลี สังข์ศรี ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และกรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทั้งในภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในทุกแขนงแก่ผู้วิจัย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่มีความค่า ช่วยให้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนใช้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณมันธิยา อรรถชะपाल พร้อมด้วยทุก ๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งนับเป็นกำลังสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล จัดพิมพ์รูปเล่ม และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อคุณแม่ ครู-อาจารย์ ท่านผู้มีพระคุณทุกท่าน และเยาวชนรุ่นหลังที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า สำหรับการทำงานวิจัยต่อไป

พัชรา สังข์ศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพทั่วไปของบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.....	10
การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา	
วิธีเรียนทางไกล.....	11
สภาพและปัญหาการเรียนของผู้ใหญ่.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	38
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	45
สมมติฐานในการวิจัย.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่....	58
	ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา ผู้ใหญ่.....	60
	ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่.....	68
	ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะใน การแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่.....	137
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	153
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	153
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	153
	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	154
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	154
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	155
	สมมติฐานของการวิจัย.....	155
	สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	156
	อภิปรายผล.....	159
	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	173
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	174

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม..... 175

ภาคผนวก..... 181

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 202

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดและอำเภอ.....	48
2	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน.....	52
3	ความถี่และร้อยละของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามคุณลักษณะของ ข้อมูลส่วนตัว.....	58
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียน ของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวมและรายด้าน.....	60
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้านวิธีเรียน.....	61
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้านสื่อประกอบการเรียน.....	63
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้านการพบกลุ่ม.....	66
8	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	68
9	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามเพศ.....	69
10	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามเพศ.....	71
11	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามเพศ.....	74
12	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	76
13	เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ.....	77

14	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) จำแนกตามอายุ.....	78
15	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ.....	79
16	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ.....	80
17	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ.....	81
18	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านวิธีเรียน ข้อ 9 การเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ..	84
19	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านวิธีเรียน ข้อ 12 การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง.....	85
20	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านวิธีเรียน ข้อ 17 การอยู่ห่างไกลแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุดที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม.	86
21	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านวิธีเรียน ข้อ 20 ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล.....	87
22	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามอายุ.....	88
23	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) ข้อ 5 เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัยของความเป็น ปัจจุบัน	92

24	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) จำแนกตามอายุ.....	93
25	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ.....	94
26	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านการพบกลุ่ม ข้อ 2 ความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการเดินทางพบกลุ่ม....	97
27	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านการพบกลุ่ม ข้อ 9 ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง.....	98
28	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านการพบกลุ่ม ข้อ 12 การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมประชาธิปไตย และสิ่งแวดล้อม.....	99
29	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านการพบกลุ่ม ข้อ 15 ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความ คิดเห็นหรือร่วมอภิปราย.....	100
30	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านการพบกลุ่ม ข้อ 16 กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียดขาดการสอแทรก หรือสลับ ด้วยกิจกรรมนันทนาการ.....	101
31	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ ด้านการพบกลุ่ม ข้อ 19 ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษาให้การแนะแนว แก่ผู้เรียน.....	102

32	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม สถานภาพสมรส.....	103
33	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	104
34	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	106
35	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	109
36	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	112
37	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามอาชีพ	113
38	เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุ กระจายเสียง) จำแนกตามอาชีพ.....	114
39	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอาชีพ.....	115
40	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนก ตามอาชีพ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์/เอกสาร/ ตำรา/เรียน)	118
41	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนก ตามอาชีพ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) ข้อ 4 การออกอากาศตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้.....	122
42	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนก ตามอาชีพ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) ข้อ 9 ความสอดคล้องของเนื้อหารายการกับสภาพความ เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน.....	123

43	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม.....	124
44	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา.....	127
45	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา.....	128
46	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา.....	131
47	เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา.....	134
48	ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้าน วิธีเรียน.....	137
49	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อแก้ปัญหาด้านวิธีเรียน.....	139
50	ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อ ประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์).....	140
51	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อแก้ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์.....	142
52	ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อ ประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง).....	144
53	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อแก้ปัญหาด้านสื่อวิทยุ กระจายเสียง.....	146
54	ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านการ พบกลุ่ม.....	148
55	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อแก้ปัญหาด้านการพบกลุ่ม...	150

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ทางไกล.....	21
2 โครงสร้างทางการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน แบบทางไกล.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเปรียบเสมือนปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีวิตนอกเหนือจากปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค (วิจิตร ศรีสอาน. 2529 : 3) ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม การพัฒนาดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการ การศึกษาหาความรู้ของมนุษย์มีหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น ซึ่งบุคคลต้องได้รับการศึกษาไม่ว่ารูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง หรือหลายรูปแบบผสมกันอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเพื่อให้การศึกษาตลอดชีวิตนั้นเป็นเป้าหมายทางการศึกษาที่สำคัญ ในอันที่จะมาเสริมเติมเต็มให้กับประชาชน และเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รูปแบบของการศึกษาตลอดชีวิตจำเป็นที่จะต้องจัดให้สอดคล้องกับมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ในสภาพสังคมปัจจุบันยังมีบุคคลอีกเป็นจำนวนมากที่พลาดโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอุปสรรคบางประการที่ไม่สามารถจะเข้าเรียนในระบบโรงเรียนเหมือนผู้อื่นได้ แม้บางส่วนมีโอกาสดำเนินการการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ แต่มีอันต้องออกจากโรงเรียนกลางคันด้วยความจำเป็นบางประการ เช่นฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวไม่เอื้ออำนวย จำเป็นต้องออกมาประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัว บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วแต่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ จึงเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ดังนั้น เพื่อช่วยให้บุคคลที่พลาดโอกาสเหล่านี้ได้มีโอกาสทางการศึกษาทัดเทียมกับผู้อื่น กรมการศึกษานอกโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการ

การศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีการจัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน และเพื่อส่งเสริมให้การศึกษาเป็นกระบวนการตลอดชีวิต กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้จัดการศึกษาใน 3 ประเภทหลักประกอบด้วย

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้ ได้แก่ การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ การศึกษาทางวิทยุไปรษณีย์ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เปิดสอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอาชีพ หรือนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปแสวงหาอาชีพใหม่ การจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้ ได้แก่ การจัดกลุ่มสนใจ การฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว เป็นต้น

3. กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอเพื่อปรับปรุงชีวิตให้ดีขึ้น กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้ ได้แก่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วแต่พลาดโอกาสที่จะศึกษาต่อในระบบโรงเรียน ซึ่งนิยมเรียกกันว่า "นักศึกษาผู้ใหญ่" ได้มีโอกาสหาความรู้ ฝึกทักษะ และปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพเท่าเทียมกับผู้อื่น และสามารถปฏิบัติตนให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามสมควรแก่สภาพ ทั้งนี้ในการดำเนินการมีความจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการของประชาชน ความสะดวก ความเหมาะสม รวมทั้งรูปแบบในการจัด ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2534 : 212) จึงได้กำหนดวิธีเรียนไว้ 3 วิธี คือ

1. วิธีเรียนด้วยตนเอง (ต่อ.)
2. วิธีเรียนแบบชั้นเรียน (ชร.)
3. วิธีเรียนแบบทางไกล (ทก.)

สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีทางไกลนี้เป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับผู้ที่มีภารกิจมาก ไม่มีเวลาไปนั่งเรียนในชั้นเรียนได้ หรือผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกล โดยผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยการศึกษาจากตำราเรียน ฟังวิทยุเพื่อเสริมความรู้จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่ายเพื่อการศึกษา แล้วทำแบบฝึกหัด จากนั้น ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนด หลักการสำคัญของการศึกษาทางไกล คือ

1. เป็นการเรียนระบบเปิด ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้อย่างทั่วถึง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลาตามความสะดวกของผู้เรียน
2. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง คือ ให้ผู้เรียนวางแผนและเลือกวิธีเรียนด้วยตนเองโดยใช้สื่อต่าง ๆ
3. เป็นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ
 - 3.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ คู่มือเรียน เอกสารประกอบการสอนและเอกสารอื่น ๆ
 - 3.2 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สไลด์ เทปคาสเซต และวิดีโอเทป
 - 3.3 สื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ให้ความรู้แก่นักศึกษาโดยไม่จำกัดรูปแบบและวิธีการ โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประสานงานการจัดกิจกรรมกลุ่ม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 5-6)

ในการเรียนโดยวิธีทางไกลนี้ ผู้เรียนต้องควบคุมตนเองได้และมีวินัยในตนเอง จัดแบ่งเวลาเป็น จึงจะสามารถเรียนได้สำเร็จ ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนไม่มีโอกาสได้พบผู้สอนเหมือนเช่นการเรียนแบบชั้นเรียน โดยเฉพาะผู้เรียนผู้ใหญ่นั้นเป็นผู้ที่มีภารกิจต่าง ๆ มากมาย ทั้งภาระด้านการงาน ด้านอาชีพ และด้าน

ครอบครัว สิ่งเหล่านี้จึงอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคอันสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ การเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อันเป็นผลให้มีการเลิกเรียนและออก กลางคัน ดังเช่นที่ ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 321) ได้สรุปไว้ว่า นักศึกษา ผู้ใหญ่มีเสรีภาพที่จะหยุดหรือเลิกเรียนตามความปรารถนาของตน ไม่มีใครบังคับ ได้ นอกจากนั้น ประมวล บุญชะโหดระ และคณะ (2531) ได้ทำการศึกษา สภาพปัญหาของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีทางไกล พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบ ได้แก่ เนื้อหาของเอกสารแบบเรียนมากเกินไป บางส่วนซ้ำซ้อน ได้รับเอกสาร แบบเรียนล่าช้า การศึกษาด้วยตนเองเมื่อเกิดความสงสัยไม่เข้าใจบทเรียนไม่ ทราบจะถามใคร เวลาในการออกอากาศของวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับบทเรียน น้อยเกินไป รายการวิทยุโทรทัศน์ออกอากาศไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีนักการศึกษาอีกหลายท่านได้สรุปปัญหาการเรียนโดยวิธีทางไกลของผู้ใหญ่ไว้ คล้ายคลึงกัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยหลายด้านที่เป็นอุปสรรคข้อ ขัดข้องต่อการเรียนของผู้ใหญ่โดยเฉพาะการเรียนโดยวิธีทางไกล จนทำให้ต้อง เลิกเรียนหรือออกจากการเรียนกลางคัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการ ศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษา ผู้ใหญ่ ว่ามีปัญหาด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน และด้านการพบกลุ่มมาก น้อยเพียงใด โดยเฉพาะนักศึกษาผู้ใหญ่ที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก เนื่องจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นเขตอุตสาหกรรมใหม่และมีการขยายตัว ของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีประชาชนจำนวนมากอพยพจากท้องถิ่นต่าง ๆ มาอาศัยอยู่ เพื่อประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งประชาชนเหล่านี้ส่วน ใหญ่มีการศึกษาเพียงชั้นพื้นฐาน ดังนั้น เมื่อมีโอกาสดังกล่าวแล้วเรียนเพิ่มเติม โดยการเรียนกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึง ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นต่อการให้ความรู้แก่แรงงานที่อพยพเข้ามาในเขตพื้นที่นี้ เพราะ มีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัว เนื่องจาก เป็นผู้ที่ออกจากอาชีพเกษตรกรรมเข้า มาสู่ภาคอุตสาหกรรม การเข้าศึกษาของผู้ที่เข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เหล่านี้จะต้องเผชิญปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งนี้ เพราะประชากรเหล่านี้ต้อง รับภาระมากมายหลายด้าน ทั้งภาระการงาน ครอบครัว การอยู่อาศัย ฯลฯ

ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกล ให้เหมาะสมกับผู้เรียนผู้ใหญ่ในพื้นที่อุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออกยิ่งขึ้น และนอกจากนั้นยังจะเป็นแนวทางสำหรับพื้นที่อื่น ๆ ได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาการพบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ สมรส อาชีพ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล

ความสำคัญของการวิจัย

1. จากการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ทราบถึงปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. จากการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก
3. จากการศึกษาค้นคว้าจะช่วยให้ได้แนวทางเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ตาม

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย ✓

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยทำการสุ่มอำเภอในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 2 อำเภอ เพื่อเป็นพื้นที่ที่จะศึกษา ได้อำเภอตัวอย่างทั้งหมดรวม 6 อำเภอ จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละอำเภอมาร้อยละ 2 ของจำนวนนักศึกษาทางไกลสายสามัญทั้งหมดในอำเภอนั้น ๆ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรของการศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

- 1.2 อายุ แบ่งเป็น
 - 1.2.1 14 - 20 ปี
 - 1.2.2 21 - 25 ปี
 - 1.2.3 25 ปีขึ้นไป
- 1.3 สถานภาพสมรส แบ่งเป็น
 - 1.3.1 โสด
 - 1.3.2 สมรส
- 1.4 อาชีพ
 - 1.4.1 ทำงานบริษัทหรือโรงงาน
 - 1.4.2 รับจ้างทั่วไป
 - 1.4.3 อาชีพอื่น ๆ
 - 1.4.4 ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ
- 1.5 ระดับชั้นที่ศึกษา
 - 1.5.1 มัธยมศึกษาตอนต้น
 - 1.5.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านวิธีเรียน
2. ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน
3. ปัญหาด้านการพบกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งของการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ความรู้พื้นฐานในระดับมัธยมศึกษา ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่จบประถมศึกษา และไม่มีโอกาสเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดวิธีเรียนในหลักสูตรไว้ 3 วิธี คือ วิธีเรียนด้วยตนเอง วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล

2. การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยวิธีเรียนทางไกล

หมายถึง การเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาซึ่งผู้เรียนเรียนจากสื่อประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ เอกสารแบบเรียนและรายการวิทยุกระจายเสียง เพื่อเสริมความรู้จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่ายเพื่อการศึกษา แล้วทำแบบฝึกหัด จากนั้นผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนด

3. **นักศึกษาผู้ใหญ่** หมายถึง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าเรียนในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นการร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สายอาชีพ หรือกิจกรรมประเภทให้ความรู้ ข่าวสารข้อมูล สำหรับในการศึกษาค้นคว้านี้ หมายถึง กลุ่มผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล

4. **ปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล** หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ใน 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาการพบกลุ่ม

4.1 **ด้านวิธีเรียน** หมายถึง อุปสรรคที่นักศึกษาผู้ใหญ่พบจากการเรียนโดยวิธีเรียนทางไกล ซึ่งเป็นการเรียนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ไม่เข้าใจระบบการเรียนทางไกล แบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม และขาดคนปรึกษาหารือเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน

4.2 **ด้านสื่อประกอบการเรียน** หมายถึง อุปสรรคที่นักศึกษาผู้ใหญ่พบจากการใช้สื่อ ซึ่งในที่นี้ประกอบด้วย สื่อเอกสารการสอนและสื่อรายการวิทยุกระจายเสียง เช่น เนื้อหาในเอกสารการสอนมีความซ้ำซ้อน อ่านแล้วเข้าใจยาก เอกสารการสอนมีไม่เพียงพอ รายการวิทยุกระจายเสียงรับได้ไม่ชัดเจน บางพื้นที่ไม่สามารถรับการกระจายเสียงได้ และนักศึกษาไม่ได้รับตารางการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงอย่างทั่วถึง

4.3 **การพบกลุ่ม** หมายถึง อุปสรรคต่าง ๆ ที่นักศึกษาประสบจากการพบกลุ่ม เช่น การเดินทางไปสถานที่พบกลุ่มไม่สะดวก ไม่มีเวลาไปพบกลุ่มตามเวลาที่กำหนด อีกทั้งครูประจำกลุ่มอาจจัดกิจกรรมกลุ่มไม่น่าสนใจเท่าที่ควร นักศึกษาจึงมองไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมการพบกลุ่ม และการจัดสถานที่ในการพบกลุ่มบางแห่งไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

5. เขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ชายฝั่งทะเลตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง สำหรับภาคการศึกษาคั้งนี้จะทำการศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่ใน 3 จังหวัดดังกล่าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. สภาพทั่วไปของบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา วิธีเรียนทางไกล
3. สภาพและปัญหาการเรียนของผู้ใหญ่
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพทั่วไปของบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

*สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยมีพื้นที่รวมกัน 13,280 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบป่าเขตร้อนที่มีฝนตกชุก ภูมิประเทศของพื้นที่เป็นภูเขาและมีที่ราบชายฝั่งทะเลและที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีประชากรหลายล้านคนและมีหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทย ลาว เขมร มอญ จีน และไทยมุสลิม ซึ่งมีการผสมผสานทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมกันตลอดมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ลักษณะของค่านิยมในการดำรงชีวิตกำลังได้รับอิทธิพลจากแนวคิดวัตถุนิยมและทุนนิยมมากขึ้น บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ศิลปะ และวัฒนธรรมที่มีค่า ซึ่งกำลังถูกทำลายลงด้วยความเห็นแก่ตัวและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

สภาพทางเศรษฐกิจ ในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดระยอง อาชีพที่สำคัญของประชากร คือ อาชีพในภาคเกษตรกรรม รองลงมา คือ อุตสาหกรรมการค้า และบริการ แต่ในเขตจังหวัดชลบุรี ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด รองลงมา คือ เกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั้ง

3 จังหวัด สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั้งประเทศ การบริการด้านสาธารณูปโภค การสื่อสาร และการบริการ จัดว่าอยู่ในระดับทั่วถึงพอสมควร

สภาพทางการศึกษา การจัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจัดว่าพอเพียง แต่มีปัญหาเรื่องการกระจายของจำนวนนักเรียน คือ บางโรงเรียนมีนักเรียนแน่นมาก แต่บางโรงเรียนมีน้อยเกินไป การอาชีวศึกษามีการจัดตั้งโดยรัฐบาลและโดยเอกชน อัตราการเรียนต่อของผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาเรียนอาชีวศึกษาคือต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยทั่วประเทศเล็กน้อย นอกนั้นก็ยังมีวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นด้วย

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้น การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา เพราะการศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ นำไปพัฒนาความเป็นอยู่และมาตรฐานการครองชีพของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะลักษณะความเป็นเมืองของเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเพิ่มมากขึ้น ค่าแรงงานขึ้นต่ำเพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรมจะเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญมากที่สุด แรงงานจากชนบทจะเข้ามาสู่ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งแรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงชั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ การศึกษานอกโรงเรียนจึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา จึงเป็นโอกาสดีแก่แรงงานที่อพยพเข้ามาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพราะเป็นผู้ที่ออกจากอาชีพเกษตรกรรมเข้ามาสู่ภาคอุตสาหกรรม โดยการศึกษาออกโรงเรียนมีการให้ความรู้ในหลายด้าน เช่น การอบรมเสริมวิชาชีพ การให้ความรู้เฉพาะอย่าง เช่น อาจจัดอบรมภายในโรงงานหรือสถานประกอบการ หรือโรงงานและสถานประกอบการเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการเงิน แก่พนักงานของตน เป็นต้น (เป็รื่อง กิจรัตน์. 2533 : 55)

2. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา วิธีเรียนทางไกล

2.1 ความหมาย

คำว่า "การศึกษาทางไกล" เป็นศัพท์ที่ใช้แทนภาษาอังกฤษว่า "Distance Education" และมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน (2529 : 4) กล่าวว่า "...การศึกษาทางไกล ถือว่าเป็นการศึกษาขยายวงกว้าง โดยมุ่งขยายโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้าง

ขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ลดภาวะความจำกัดทั้งด้านกระบวนการ โครงสร้าง และสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน..."

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2530 : 46) กล่าวว่า การศึกษาทางไกลมาจากคำว่า Distance Education คือ การศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละที่ ไม่ว่าใกล้หรือไกล

เชียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 27) กล่าวว่า การศึกษาทางไกลหมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ และทำกิจกรรมโดยอาศัยสื่อทางไกลแบบต่าง ๆ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 152) การเรียนการสอนทางไกลเป็นการให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้น เรียนได้ด้วยความสะดวกในช่วงที่ตนเองมีเวลาว่างและมีอิสระเสรีภาพในการเรียน

นอกจากนั้น โฮล์มเบิร์ก (Holmberg. 1981 : 11) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ว่า หมายถึง ระบบการจัดการศึกษาแบบหนึ่งที่มีผู้สอนและผู้เรียนไม่ต้องมานั่งในห้องเรียน การจัดการเรียนอาศัยสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น สิ่งพิมพ์ เครื่องมือจักรกล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

ดังนั้น การศึกษาทางไกลจึงเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจได้ศึกษาเล่าเรียน โดยไม่ต้องเข้ามานั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียน เมื่อสมัครเรียนแล้วนักศึกษาจะเรียนด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อการสอนแบบประสม ทั้งนี้จะยึดหลักการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง

2.2 ประเภทของการศึกษานอกโรงเรียน

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดบริการแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ในปัจจุบันแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมการให้ความรู้พื้นฐาน เป็นกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ที่เป็นพื้นฐานจำเป็นแก่การดำรงชีวิตประจำวัน สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ กิจกรรมประเภทนี้ครอบคลุมตั้งแต่การสอนอ่าน-เขียน สำหรับผู้ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ไปจนถึงการให้ความรู้ที่เทียบเท่าระดับชั้นต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้วิชา

สามัญระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

2. กิจกรรมการให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ทั่วไป ให้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ได้รับข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน กิจกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การให้ข่าวสารข้อมูล โดยจัดทำในรูปหนังสือพิมพ์แผ่นพับ หอกระจายข่าว การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดทำแผ่นพับ ใบปลิว การจัดทำรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

3. กิจกรรมการเพิ่มพูนความรู้ทักษะวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้และฝึกทักษะทางด้านวิชาชีพ เพื่อจะนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาอาชีพที่ประกอบอยู่ในปัจจุบัน หรือพัฒนาอาชีพใหม่อันเป็นการเพิ่มพูนรายได้ หรือยึดเป็นอาชีพที่แท้จริงต่อไป กิจกรรมในกลุ่มนี้ประกอบด้วย การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมวิชาชีพระยะยาว และกิจกรรมกลุ่มสนใจ

2.3 กิจกรรมการให้ความรู้พื้นฐาน

กิจกรรมการให้ความรู้พื้นฐานนั้นเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งแต่เดิมนั้นการศึกษานอกโรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้พื้นฐานในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เป็นกิจกรรมสำหรับผู้ที่ยังไม่จบระดับประถมศึกษาตอนต้น ให้มีโอกาสรับความรู้ทางด้านอ่าน-เขียน คณิตเลข และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เมื่อเรียนจบแล้วจะได้ประกาศนียบัตรประถมศึกษาตอนต้น

2. กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 3 เทียบเท่าประถมศึกษาตอนปลาย ระดับ 4 เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น และ ระดับ 5 เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาสายสามัญระดับต่าง ๆ นี้จะจัดสอนในตอนเย็น หรือค่ำ ตามโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดหรือประจำอำเภอ ผู้เรียนจะใช้เวลาเรียนประมาณ 1 1/2 ปี หรือ 2 ปี ในแต่ละระดับ จบแล้วจะได้ประกาศนียบัตรเทียบเท่าระดับชั้นนั้น ๆ

3. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เป็นการเรียนที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กรมการศึกษานอก

โรงเรียนนัดหมายเป็นครั้งคราว และเมื่อถึงเวลาเปิดสอนผู้เรียนจะต้องมาสอบ (ซึ่งเรียกว่า สอบเทียบ) เมื่อสอบผ่านก็ได้ประกาศนียบัตรระดับชั้นนั้น มีทั้งระดับ ประถมและมัธยมศึกษา

4. การศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ (วปณ.) อาจ เรียกได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาทางไกลเป็นครั้งแรกของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เริ่มขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2516-2517 ผู้เรียนเรียนจากคู่มือเรียน ฟังบทเรียนที่ออกอากาศทางวิทยุ และมาพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่กำหนด ถ้า ผู้เรียนมีปัญหาอาจซักถามอาจารย์ประจำกลุ่ม หรือเขียนจดหมายมายังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ต่อมา กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีแนวคิดในการปรับปรุงและพัฒนา การให้ความรู้พื้นฐานสายสามัญดังกล่าวในทุกระดับชั้นให้เป็นแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ในปีการศึกษา 2530 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสายสามัญ ทั้ง ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 1-2) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายได้ประกาศใช้ในปีการศึกษา 2530 และ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้ประกาศใช้ในปีการศึกษา 2533 ซึ่งนักศึกษาตามหลักสูตรใหม่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ 3 วิธี คือ วิธีเรียนในชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีการเรียนด้วยตนเอง หลักสูตรดังกล่าว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้ง 3 วิธี และเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ด้วย นอกจากนี้ ยังเปิดให้มีการเทียบโอนวิชาชีพที่ผู้เรียนเรียนมาจากสถานศึกษาหรือสถานประกอบการที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ตลอดจนอาชีพที่ผู้เรียนประกอบกิจการอยู่ มาเทียบโอนผลการเรียนในหลักสูตรที่ประกาศใช้ใหม่นี้ได้

จากการปรับหลักสูตรดังกล่าวจะทำให้ประชาชนซึ่งอยู่นอกระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะการศึกษาทางไกลมุ่งเน้นที่จะใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามสภาพ โอกาส และความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

2.4 การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกล

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนผู้มีภารกิจมาก หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทห่างไกลเป็นสำคัญ โดยได้ยึดหลักการดังนี้ (สรุปจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533)

1. การจัดการศึกษาแบบทางไกลสามารถใช้สื่อการเรียนได้หลายชนิด เช่น ตำรา สิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่เป็นรายการวิทยุและโทรทัศน์ สามารถจะส่งไปถึงผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างกว้างขวาง

2. การจัดการศึกษาแบบทางไกลยึดหลักการพึ่งพาตนเอง กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถที่จะศึกษาจากตำรา คู่มือ ฟังรายการวิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจน การศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ด้วยตนเอง

3. การจัดการศึกษาแบบทางไกลยึดหลักความสะดวกของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนสามารถจะลงทะเบียนเรียนที่หน่วยจัดได้ทุกแห่ง

2.4.1 วัตถุประสงค์

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ แบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 5-6)

1. เพื่อจัดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนผู้ที่พลาดหรือขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้อง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี มีความสำนึกดี ในชาติ เกิดความเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

2.4.2 หลักสูตร

ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลในปัจจุบันนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 65-67)

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2530

ก. หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา

ภาษาไทย (7 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (13 นก.)

คณิตศาสตร์ (3 นก.)

อาชีพ (3 นก.)

ข. หมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา

ภาษาไทย 1 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 1 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 2 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 4 (9 นก.)

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 5 (9 นก.)

คณิตศาสตร์ 1 (9 นก.)

คณิตศาสตร์ 2 (9 นก.)

วิทยาศาสตร์ 1 (9 นก.)

วิทยาศาสตร์ 2 (9 นก.)

ภาษาอังกฤษ 1 (9 นก.)

ภาษาอังกฤษ 2 (9 นก.)

วิชาชีพ (9 นก.)

วิชาชีพ (9 นก.)

วิชาชีพ (9 นก.)

เกณฑ์การจบหลักสูตร

หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา

หมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา

รวม 7 หมวดวิชา

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2530

ก. หมวดวิชาบังคับ

ภาษาไทย 1 (6 นก.)
 สังคมศึกษา 1 (6 นก.)
 พละนามัย (6 นก.)
 วิทยาศาสตร์ 1 (6 นก.)
 เลือก 1 สาขาวิชา (6 นก.)
 วิทยาศาสตร์ 1 (6 นก.)
 (วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ)
 (เลือกวิทยาศาสตร์ 3 ไม่ได้)
 วิทยาศาสตร์ 2 (6 นก.)
 (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา)
 (เลือกวิทยาศาสตร์ 3 ได้)
 พื้นฐานวิชาชีพ (12 นก.)
 ช่างอุตสาหกรรม
 เกษตรกรรม
 คหกรรม
 พาณิชยกรรม
 ศิลปหัตถกรรม
 ศิลปกรรม

ข. หมวดวิชาเลือก

ภาษาไทย 2 (13 นก.)
 สังคมศึกษา 2 (13 นก.)
 วิทยาศาสตร์ 3 (13 นก.)
 คณิตศาสตร์ (13 นก.)

 ภาษาต่างประเทศ (13 นก.)
 (เลือกได้ไม่เกิน 2 หมวดวิชา)
 ภาษาอังกฤษ
 ภาษาฝรั่งเศส
 ภาษาเยอรมัน
 ภาษาญี่ปุ่น
 ภาษาอาหรับ
 ภาษาบาลี
 วิชาอาชีพ

2.4.3 สื่อการเรียน

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ใช้สื่อหลัก 3 สื่อ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 8)

1. คู่มือเรียน เป็นสื่อที่เป็นแบบเรียนที่นักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตนเอง สื่อที่เป็นคู่มือเรียนจะประกอบด้วยเนื้อหาทางวิชาการ หัวข้อกิจกรรม และแบบฝึกหัด นักศึกษาจะต้องศึกษาคู่มือเรียนควบคู่ไปกับการฟังรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ด้วย

2. รายการวิทยุ นักศึกษาจะต้องฟังรายการวิทยุควบคู่ไปกับการศึกษาคู่มือเรียนตามวันเวลาที่กำหนด ซึ่งรายการวิทยุจะออกอากาศโดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่าย 2 เพื่อการศึกษา ซึ่งมีสถานีเครือข่ายสามารถรับฟังได้ทั่วประเทศ และนักศึกษาจะได้รับตารางออกอากาศทางวิทยุในวันทีลงทะเบียนเรียน

3. กิจกรรมพบกลุ่ม กิจกรรมพบกลุ่มถือว่าเป็นสื่อที่สำคัญอย่างยิ่งอันหนึ่ง เพราะกิจกรรมพบกลุ่มจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสติดตามปัญหาหรือข้อสงสัยในบทเรียนจากครูประจำกลุ่ม พบปะเพื่อนนักศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น มีการพูดหรืออภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน มีกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการมีโอกาสทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมร่วมกับครูประจำกลุ่มและเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

2.4.4 วิธีการเรียนการสอนแบบทางไกล

การจัดการเรียนการสอนทางไกลมีวิธีการดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 13-37)

1. การศึกษาคู่มือเรียน ทำแบบฝึกหัด และฟังรายการวิทยุ

1.1 ประชาชนผู้มีความสนใจสามารถสมัครเรียนได้ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ และเมื่อลงทะเบียนเรียนแล้วผู้สมัครเรียนจะถูกเรียกว่าเป็นนักศึกษา ในวันสมัครและลงทะเบียนเรียนนักศึกษาก็จะได้รับคู่มือเรียน ตำรา แบบฝึกหัด ตารางออกอากาศ เทปวิทยุ และเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็น

1.2 นักศึกษาจะศึกษาคู่มือเรียน ตำรา ทำแบบฝึกหัด ฟังรายการวิทยุ ควบคู่ไปกับคู่มือเรียนด้วยตนเอง

1.3 นักศึกษาจะต้องสรุปประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัยต่าง ๆ จากการอ่านคู่มือเรียน ตำรา หรือจากการทำแบบฝึกหัด แล้วนำมาถามครูประจำกลุ่มในวันพบกลุ่ม ซึ่งวันและสถานที่ที่จะพบกลุ่มจะเป็นไปตามที่ครูประจำกลุ่มกำหนด

2. การพบกลุ่ม

กิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาที่เรียนแบบทางไกล นับว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ ลักษณะของการพบกลุ่มอาจจะดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังนี้

1. การพบกลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง
2. การพบกลุ่มรายปักษ์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง หรือ
3. การพบกลุ่มเดือนละครั้ง ๆ ละ 2 วัน ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งครูประจำกลุ่มจะใช้เวลาประมาณร้อยละ 30 เพื่อการทบทวนวิชา ตอบปัญหา หรือข้อสงสัยของนักศึกษาที่พบจากการศึกษาคู่มือเรียน ตำรา หรือทำแบบฝึกหัด หรือฟังรายการวิทยุ และเวลาอีกประมาณร้อยละ 70 จะใช้สำหรับปฏิบัติกิจกรรมเพื่อฝึกกระบวนการคิด แก้ไขปัญหา ปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม ตลอดจนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาเอง และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสังคม

3. การตัดสินผลการเรียนและการจบหลักสูตร

หลักเกณฑ์ในการตัดสินผลการเรียนและการจบหลักสูตร กำหนดไว้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 ช : 70-71)

1. พิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา
2. ในแต่ละหมวดวิชากำหนดให้มีคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน 50 คะแนน และคะแนนสอบปลายภาคเรียน 50 คะแนน รวมคะแนนทั้ง 2 ส่วนจะต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะถือว่าสอบผ่านในวิชานั้น ๆ
3. นักศึกษาจะต้องมีเวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาการพบกลุ่มทั้งหมดในแต่ละภาคเรียน จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน หรือถ้ามีเวลาไม่ถึงร้อยละ 75 ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
4. นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาอย่างน้อยระดับการศึกษาละ

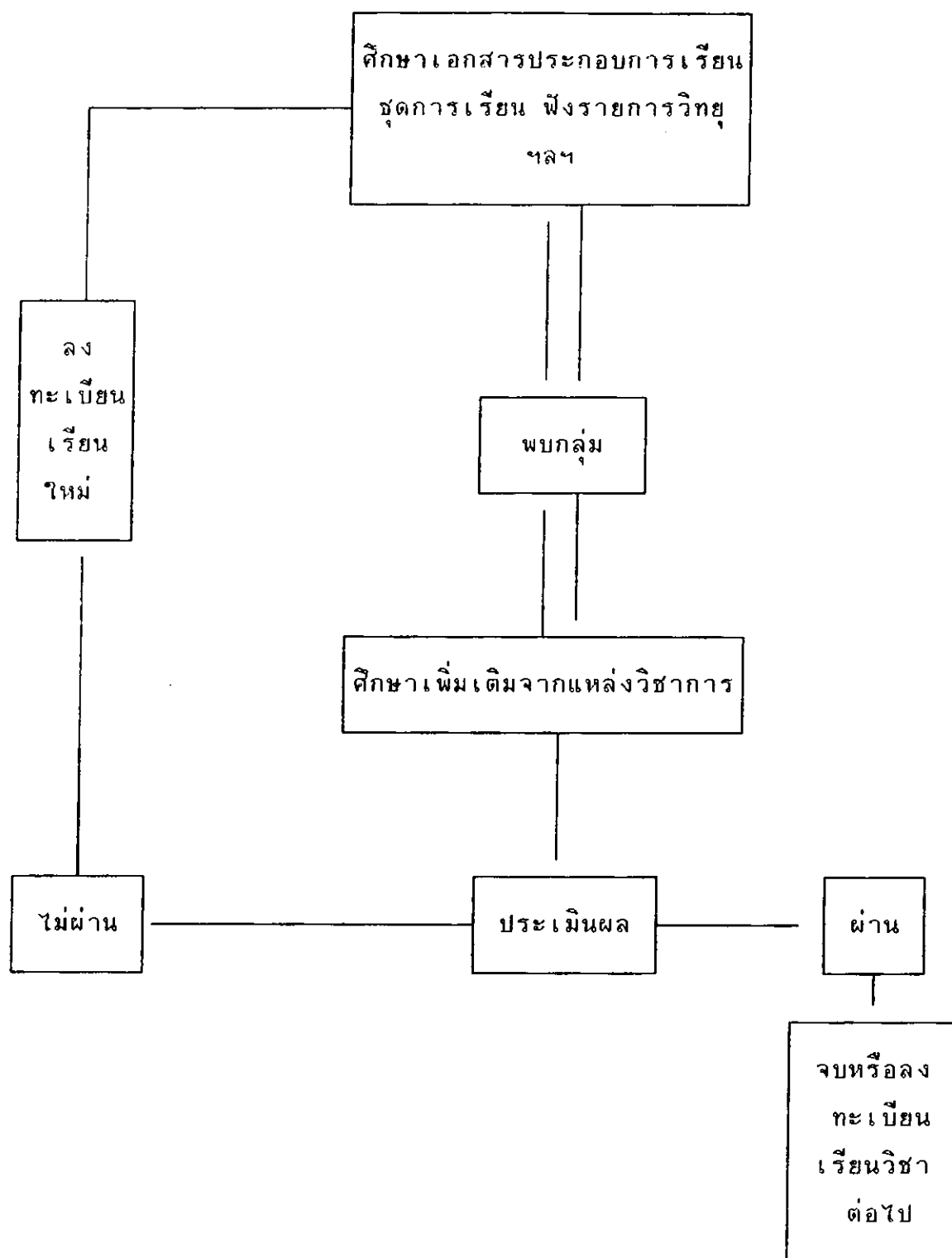
2 ปี หรือ 4 ภาคเรียน ยกเว้น ในกรณีที่มีการเทียบโอนวิชาชีพ (วิชาเลือก) วิชาสามัญ

5. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องสอบได้ 4 หมวดวิชาบังคับ (26 หน่วยการเรียนรู้) และหมวดวิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา (อย่างน้อย 27 หน่วยการเรียนรู้) และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาจะต้องสอบได้ 5 หมวดวิชาบังคับ (36 หน่วยการเรียนรู้) และหมวดวิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา (39 หน่วยการเรียนรู้)

2.4.5 วันเปิด-ปิดภาคเรียน

การจัดการศึกษาแบบทางไกลกำหนดวันเปิด-ปิดภาคเรียนไว้ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 13)

1. ภาคเรียนที่หนึ่ง	วันเปิดภาคเรียน	วันที่ 16 พฤษภาคม
	วันปิดภาคเรียน	วันที่ 11 ตุลาคม
2. ภาคเรียนที่สอง	วันเปิดภาคเรียน	วันที่ 1 พฤศจิกายน
	วันปิดภาคเรียน	วันที่ 1 เมษายน

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 7
ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ทางไกล

การเรียนทางไกลเป็นวิธีที่เหมาะสมแก่ผู้ที่มีภารกิจมากหรืออยู่ในชนบทห่างไกล ซึ่งไม่สามารถเรียนแบบในชั้นเรียนได้ โดยผู้เรียนขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาตำราแบบเรียน เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งรับฟังบทเรียนทางวิทยุควบคู่กันไป นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามที่กำหนด

การเรียนการสอนทางไกลจะมีประสิทธิภาพได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้รับการกระตุ้นใจให้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เช่น ศึกษาชุดการเรียน การฟังรายการวิทยุ การไปพบกลุ่ม การทำแบบฝึกหัด และกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่บทเรียนกำหนด

2.4.6 ค่าใช้จ่ายในการเรียน

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนแบบทางไกลจะเสียค่าใช้จ่าย ดังนี้
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 15-16)

1. ค่าระเบียบการและสมัครชุดละ 5 บาท
2. ค่าขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา 20 บาท
3. ค่าลงทะเบียนเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาละ 80 บาท ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาละ 200 บาท
4. ค่าส่งเอกสารรายวิชาหรือหมวดวิชาละ 10
5. ค่าลงทะเบียนรักษาสถานภาพนักศึกษาภาคเรียนละ 10 บาท
(กรณีไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้น)
6. ลงทะเบียนเก็บใบอนุญาตวิชาชีพ (เลือก) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาละ 50 บาท มัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาละ 75 บาท
7. ค่าคู่มือนักศึกษาทุกระดับ เล่มละ 20 บาท
8. ค่าออกใบรับรองรายงานต่าง ๆ ชุดแรกไม่เรียกเก็บเงิน
ชุดต่อไปให้เก็บฉบับละ 5 บาท

2.4.7 คุณสมบัติของนักศึกษา

ผู้ที่มีความประสงค์จะสมัครขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมียุคสมบัติดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 14)

1. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา
 - 1.1 สัญชาติไทย
 - 1.2 อายุครบ 14 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันที่สมัคร หรือผู้ที่ได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา หรือเป็นผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน
 - 1.3 ไม่จำกัดพื้นความรู้
2. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 2.1 สอบได้มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3 เดิม)
 - 2.2 ประถมศึกษาปีที่ 7 (ป.7) หรือประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.6)
 - 2.3 การศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 3 หรือการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับ 3
 - 2.4 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา
 - 2.5 นาฏศิลป์ขั้นต้นปีที่ 3
 - 2.6 นักรรรมเอก
 - 2.7 วุฒิอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเทียบให้เท่าประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521
 - 2.8 สำหรับพระภิกษุสามเณรที่ประสงค์จะสมัครขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา เพื่อเรียนวิธีเรียนแบบชั้นเรียนหรือทางไกล จะต้องมียุคสมบัติดังกล่าวข้างต้น และต้องสอบไล่ได้นักธรรมโทมาก่อน
3. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 3.1 สอบได้มัธยมปีที่ 6 (ม.6 เดิม) หรือประโยคมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) หรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3)
 - 3.2 การศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4 หรือการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับ 4

3.3 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.4 เปรี๊ยญชรรม 3 หรือ 4 ประโยค

3.5 วุฒิอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ.2521

2.4.8 ครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่มเป็นบุคลากรที่จัดจ้างโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ด้วยเงินงบประมาณเป็นรายปี โดยมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้งในนามผู้ว่าราชการจังหวัด ครูประจำกลุ่มมีหน้าที่ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 50)

หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ครูประจำกลุ่มมีหน้าที่ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการพบกลุ่ม
3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน
4. ตรวจสอบฝึกหัด ข้อทดสอบ และจัดทำคะแนนระหว่างภาค
5. จัดบริการนักศึกษาในด้านเอกสาร อุปกรณ์การเรียนการสอน
6. ทำหน้าที่ธุรการ เช่น แนะนำและตรวจสอบการลงทะเบียนเรียน ตารางการพบกลุ่ม ทะเบียนเวลาเรียน และการประเมินผลการเรียน
7. ติดต่อประสานงานเพื่อขอความสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
8. รายงานผลการปฏิบัติงานให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน
9. หน้าที่อื่นใดที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร มอบหมาย

2.4.9 การบริหารงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีหน่วยงานในส่วนกลาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และจังหวัด ตลอดจนสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่าย 2 เพื่อการศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ซึ่งกล่าวสรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 11)

1. หน่วยงานส่วนกลาง ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล มีหน่วยงานส่วนกลาง คือ กองต่าง ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1.1 กองแผนงาน : มีหน้าที่ในการประเมินผลการดำเนินงาน

1.2 กองส่งเสริมปฏิบัติการ : มีหน้าที่ในการจัดตั้งงบประมาณ ติดตามและควบคุมงานให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

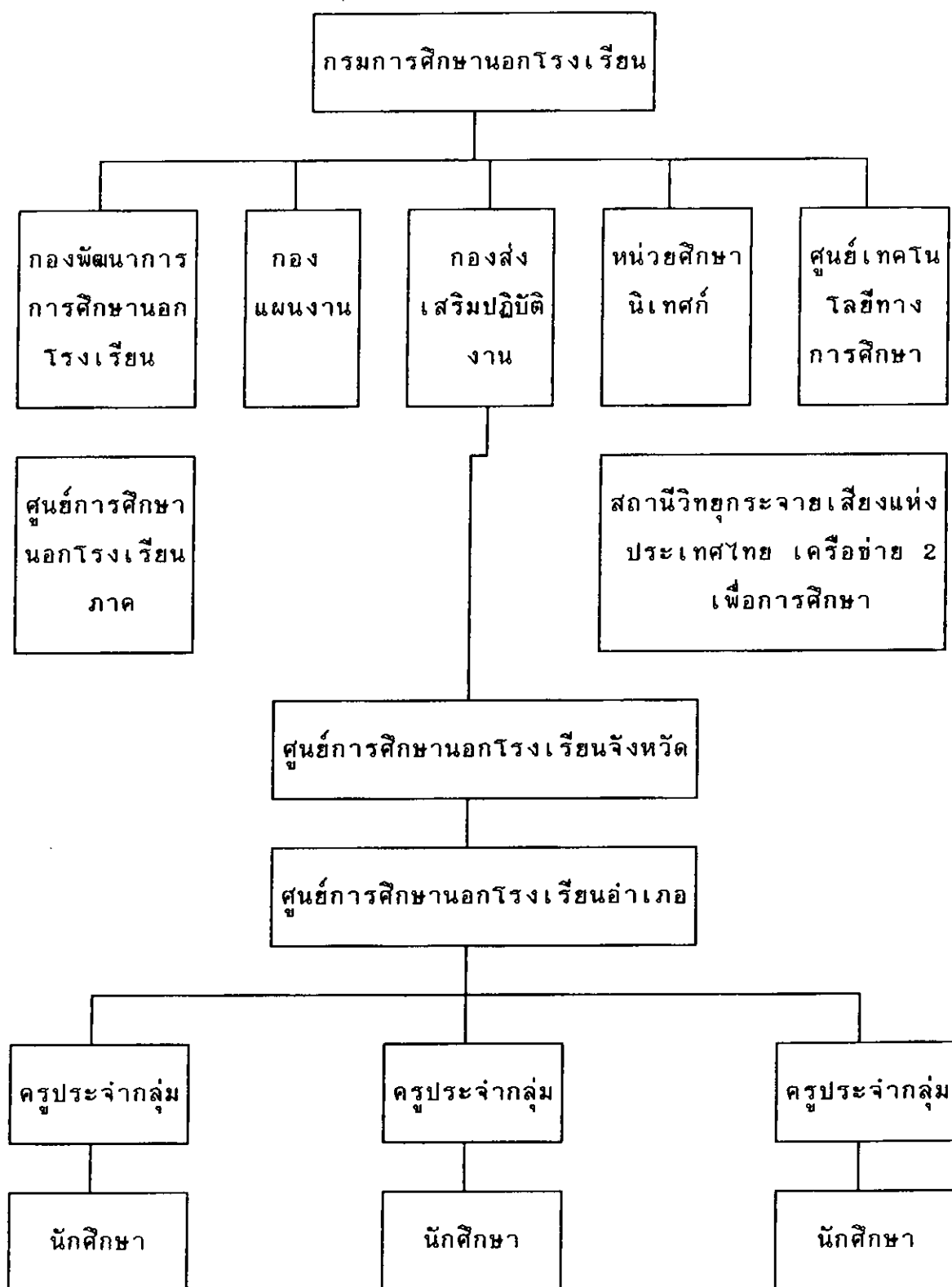
1.3 กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน : มีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตร แบบเรียน (ตำรา) สื่อเสริมอื่น ๆ และอบรมครูประจำกลุ่ม

1.4 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา : มีหน้าที่ในการจัดพิมพ์ ตำรา คู่มือเรียน จัดทำตารางออกอากาศ รายการวิทยุและโทรทัศน์ และผลิตสื่อเสริมอื่น ๆ แล้วส่งให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัด เป็นศูนย์รวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่าย 2 เพื่อการออกรายการวิทยุและโทรทัศน์

1.5 หน่วยศึกษานิเทศก์ : มีหน้าที่ในการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัด เป็นศูนย์รวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัดทั่วประเทศ

2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคทั้ง 5 ศูนย์ จะทำหน้าที่ประสานงานและให้บริการด้านวิชาการ จัดสร้างและพิมพ์ข้อทดสอบให้แก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภูมิภาคที่รับผิดชอบ

3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีฐานะเป็นสถานศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลในเขตจังหวัด โดยมีสำนักงานผู้บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ ในการประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำแก่ประชาชน สรรหาครูประจำกลุ่ม กำกับดูแลติดตามงาน รายงาน การจัดการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มในเขตท้องที่อำเภอนั้น ๆ ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทราบ โครงการทางการบริหาร การจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล ดังแสดงในภาพประกอบ

ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 13.

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างทางการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

3. สภาพและปัญหาการเรียนของผู้ใหญ่

3.1 ผู้เรียนผู้ใหญ่

นักจิตวิทยาได้แบ่งช่วงชีวิตของมนุษย์ไว้ต่าง ๆ กัน บางท่านแบ่งไว้เป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ บางท่านแบ่งละเอียดออกไปเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ตอนต้น วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และวัยสูงอายุ ในที่นี้จะขอยกของฮาร์วิกเฮิร์ท (Havighurst) นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง ท่านได้แบ่งช่วงชีวิตของบุคคลไว้ ดังนี้ (Havighurst. 1972 : 15)

วัยเด็กตอนต้น (Early Childhood) นับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5 ถึง 6 ปี

วัยเด็กตอนกลาง (Middle Childhood) อายุตั้งแต่ 5-6 ปี ถึง 12 หรือ 13 ปี

วัยรุ่น (Adolescence) อายุตั้งแต่ 12 หรือ 13 ปี ถึง 18 ปี

วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Early Adulthood) อายุตั้งแต่ 18 ปี ถึง 35 ปี

วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (Middle Adulthood) อายุตั้งแต่ 35 ถึง 60 ปี

วัยสูงอายุ (Later Maturity) อายุ 60 ปีขึ้นไป

เพราะฉะนั้น ถ้ามองในแง่อายุ ผู้ใหญ่ก็คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งจะนับตั้งแต่ผู้ใหญ่ตอนต้นไปจนถึงผู้สูงอายุ นอกจากเกณฑ์ในด้านอายุแล้วยังมีนักการศึกษาท่านอื่น ๆ ที่มีความคิดว่าการพิจารณาว่าใครเป็นผู้ใหญ่นั้นอาจต้องพิจารณาองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน เช่น

ปรัม นิคมานนท์ (2528 : 304-305) ได้สรุปว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความเป็นผู้ใหญ่ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ซึ่งถือเป็นลักษณะกลาง ๆ สำหรับผู้ใหญ่ปกติทั่วไป ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านอายุ ยึดถือพัฒนาการทางสรีรวิทยาเป็นหลัก ได้แก่ บุคคลที่มีพัฒนาการด้านร่างกายเต็มที่แล้ว

2. องค์ประกอบทางจิตวิทยา ถือว่าผู้ใหญ่ควรจะเป็นผู้ที่มีระดับวุฒิภาวะทางจิตใจถึงขั้นสมบูรณ์ มีเหตุผล และควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่าเด็ก ๆ

3. องค์ประกอบด้านสังคม เป็นต้นว่า เป็นผู้มีการหน้าที่และความรับผิดชอบตามความคาดหวังของสังคม เช่น มีงานทำ อาชีพ เลี้ยงภาษี เป็นทหาร บวช รับราชการได้ เป็นต้น

เชิษรศรี วิวิธศิริ (2527 : 37-38) ได้สรุปลักษณะของผู้ใหญ่ไว้หลายประการ เช่น มีอิสระแก่ตนเอง พึ่งตนเองได้ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ ฯลฯ

จากข้อเขียนของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีเกณฑ์หลาย ๆ อย่างที่จะใช้พิจารณาว่าใครคือผู้เรียนผู้ใหญ่ สำหรับในประเทศไทยเองในสมัยก่อน ผู้เรียนผู้ใหญ่ คือ ผู้ใหญ่จริง ๆ ตามเกณฑ์อายุและการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลเหล่านี้ (ซึ่งในสมัยนั้นจะเป็นการสอนอ่านเขียนเท่านั้น) ก็เรียกว่า การศึกษาผู้ใหญ่ ต่อมาได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็น การศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกโรงเรียน เพราะกลุ่มเป้าหมายไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะผู้ใหญ่ (ตามอายุ) เท่านั้น แต่ครอบคลุมไปถึงผู้ที่ยังมีอายุน้อย เช่น ผู้จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระบบโรงเรียนด้วยเหตุผลและความจำเป็นต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งกลุ่มผู้จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อและต้องประกอบอาชีพแล้วถือเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกระบบด้วย และเราเรียกบุคคลเหล่านี้ว่า ผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมแก่ผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนเหล่านี้ ก็ใช้หลักการของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ นั่นเอง เพราะถือว่าเป็นผู้ใหญ่มาก่อนแม้บางคนจะมีอายุน้อยอยู่ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ภาระหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบที่ต้องมีต่อตนเองและครอบครัว เขาก็อาจถือว่าเป็นผู้ใหญ่ได้ เพราะฉะนั้นจึงถือว่า ผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นผู้ใหญ่ หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้ จึงใช้ทฤษฎีของการเรียนการสอนผู้ใหญ่

3.2 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่ นั้นแตกต่างไปจากเด็กในหลาย ๆ ด้าน ไม่ใช่แตกต่างกันเฉพาะในแง่ที่ว่า ผู้ใหญ่มีอายุมากกว่าเด็กหรือผู้ใหญ่มีร่างกายเติบโตและแข็งแรงกว่าเด็กเท่านั้น แต่ผู้ใหญ่ยังต้องรับภาระในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านอาชีพการ

การงาน การดูแลสมาชิกในครอบครัว การรับผิดชอบในสภาพความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว ตลอดจนภาระความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ผู้ใหญ่ในแต่ละวัยไม่ว่าผู้ใหญ่ตอนต้น ผู้ใหญ่ตอนกลาง และผู้สูงอายุ ต่างต้องมีการรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ผู้ใหญ่ในแต่ละวัยไม่ว่าผู้ใหญ่ตอนต้น ผู้ใหญ่ตอนกลาง และผู้สูงอายุ ต่างต้องมีการระแวงความรับผิดชอบต่าง ๆ กันไปในแต่ละวัย เช่น Havighurst ได้สรุปภารกิจเชิงพัฒนาการของผู้ใหญ่แต่ละวัยไว้ ดังนี้ (Havighurst. 1972)

ภารกิจเชิงพัฒนาการของผู้ใหญ่วัยต้น (18-35 ปี)

- เลือกคู่ครองและเพื่อนคู่ใจ
- เริ่มต้นชีวิตครอบครัว
- เรียนรู้การเลี้ยงดูบุตร
- เริ่มต้นประกอบอาชีพ

ภารกิจเชิงพัฒนาการของผู้ใหญ่วัยกลางคน (35-60 ปี)

- มีการรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะผู้ใหญ่
- สร้างหลักฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- ช่วยเหลือและอบรมสั่งสอนลูกที่เริ่มเข้าวัยรุ่น ให้เป็นคนดีและ

มีความรับผิดชอบ

- สนใจเรื่องการใช้เวลาว่างและงานอดิเรก

ภารกิจเชิงพัฒนาการของผู้ใหญ่วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)

- ปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเสื่อมถอยของสังขารและสุขภาพ
- ปรับตัวเข้ากับภาวะการปลดเกษียณและการมีรายได้น้อยลง
- ร่วมชมรมและสมาคมกับเพื่อนฝูงวัยเดียวกัน

ภาระความรับผิดชอบดังกล่าวมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทำให้ธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างไปจากเด็กบ้าง ดังที่ กษกร สังข์ชาติ (2527 : 171-172) ได้สรุปลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จากบทความของ Richard A. Etheridge ดังนี้

1. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อมีความต้องการที่จะเรียน
2. ผู้ใหญ่จะเรียนในสิ่งที่เขารู้สึกว่ามีความจำเป็น

3. ประสบการณ์เดิมมีผลต่อการเรียนของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีถ้าสิ่งที่เรียนมีความสัมพันธ์หรือสอดคล้องกับประสบการณ์เดิม หรือความรู้ที่เขามีอยู่

4. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีด้วยการกระทำ
5. ผู้ใหญ่จะเรียนจากสภาพปัญหาที่เป็นจริง
6. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่ง่าย ๆ

เป็นกันเอง

7. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีด้วยการใช้กิจกรรมและวิธีการหลาย ๆ อย่าง
8. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีถ้าหากทราบจุดประสงค์การเรียนชัดเจน
9. ผู้ใหญ่ต้องการชี้แนะที่เหมาะสม ไม่ใช่คะแนนหรือเกรด

นอกจากนี้ ยังมีนักการศึกษาผู้ใหญ่ในต่างประเทศอีกหลายท่านที่สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใหญ่ตรงกันว่า ผู้ใหญ่ไม่สามารถที่จะเรียน เรียน เรียน เพื่อบรรจุเอาความรู้เก็บ ๆ เข้าไว้ ไว้รอที่จะนำออกใช้ในอีก 5 หรือ 10 ปี ข้างหน้า ผู้ใหญ่ต้องการเรียนในสิ่งที่เขามองเห็นประโยชน์ เรียนแล้วสามารถนำความรู้มาใช้ได้เลยในทันที ผู้ใหญ่อยากที่จะเรียนในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขาปฏิบัติงานอยู่ หรือเกี่ยวข้องอยู่ในชีวิตประจำวัน

3.3 หลักการสอนผู้ใหญ่โดยทั่วไป

หลักเกณฑ์ในการสอนผู้ใหญ่ของโนลส์ (สัวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 143; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1954) มีรายละเอียดทั้งสิ้น 12 ประการ ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาควรมีความเข้าใจและเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายของวิชาที่เรียน นั่นคือ ถ้าต้องการให้ผู้ใหญ่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เขาควรจะได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของวิชานั้น โดยที่เขาต้องมองเห็นภาพโดยส่วนรวมได้อย่างชัดเจน และทิศทางที่จะดำเนินไปในการเรียน ดังนั้น จึงมีความสำคัญในการอธิบายถึงรายละเอียดของวิชาเป้าหมายที่แจ่มชัด ให้ผู้เรียนได้รับทราบในการพบกันครั้งแรก

2. ผู้เรียนควรมีความต้องการที่จะเรียนรู้ (What to Learn) ในการศึกษาผู้ใหญ่เรามักจะคาดคะเนว่า นักศึกษาส่วนมากเข้าเรียนด้วยความต้องการที่จะเรียน เนื่องจากว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วเขามาด้วยความสมัครใจ (Voluntarily) อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งครูที่สอนผู้ใหญ่ก็อาจจะต้องเผชิญกับการให้กำลังใจ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนด้วย ความต้องการนี้ต้องเกิดจากความรู้สึกว่าตัวเองมีความสามารถที่จะบรรลุความสำเร็จได้ โดยการได้รับความเห็นใจและเข้าใจจากครูผู้สอน

3. บรรยากาศในการเรียนและสถานการณ์ของการเรียนรู้ควรเป็นกันเอง เนื่องจาก การมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มเป็นแหล่งของการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง ผู้สอนควรมีความรับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศและอำนวยความสะดวกสำหรับการอภิปรายกลุ่ม ทศนคติ การยอมรับ และความเคารพยกย่อง จะเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญของครูผู้สอนในการสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเอง นอกจากนั้นแล้ว ครูผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้จักคุ้นเคยกันได้ โดยการให้ผู้เรียนแนะนำตัวเองและให้อธิบายรายละเอียดย่อ ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์และความเข้าใจ ถ้าหากผู้สอนแสดงบทบาทของตัวเองในฐานะผู้เรียนมากกว่า ความเป็นผู้สอนแล้ว เขาย่อมจะได้รับความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4. สภาพการณ์ทางกายภาพทั่ว ๆ ไปควรเป็นที่พึงพอใจสำหรับผู้เรียน ได้แก่ การจัดโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องมือเครื่องใช้ ควรจะได้รับการพิจารณา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความสุขสบายตามที่ผู้เรียนต้องการ มีความสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยเสรีแล้ว ผู้เรียนควรหันหน้าเข้าหากันเพื่อจะได้อภิปรายอย่างเต็มที่

5. ผู้เรียนควรมีได้มีส่วนร่วมในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อรายงานการเรียนรู้ เพราะว่าวิธีการที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ คือ การกระทำ (Learning by doing) ถ้าหากผู้เรียนได้กระทำบางอย่างหรือพูดแสดงความคิดเห็นบางอย่าง ก็ย่อมจะดีกว่าการที่เพียงแต่นั่งเฝ้ามองดูคนอื่น ๆ หรือนั่งฟังคนอื่นพูดเฉย ๆ เท่านั้น โดยทั่วไป ผู้เรียนที่กระตือรือร้นและมีชีวิตชีวาจะเรียนรู้ได้มากกว่า ผู้เรียนจะเรียนได้มากขึ้น ถ้าหากเขารู้สึกว่าตัวเองต้องมีความรับผิดชอบต่อการบวนการภายในกลุ่ม ด้วยเหตุนี้ ผู้สอนที่ฉลาดควรจะใช้วิธีการหลาย ๆ ด้านเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มที่สามารถจัดดำเนินการได้ด้วยตัวเอง จะได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มที่ต้องอาศัยครูผู้สอน

6. การเรียนรู้ควรจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนให้เป็นประโยชน์ ในการเสนอแนวความคิดและความรู้นั้น ถ้าหากมีความหมายต่อผู้เรียนแล้ว ผู้สอนควรจะได้ปรับให้เข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนทั้งหลายด้วย ผู้ใหญ่โดยทั่ว ๆ ไปนั้นเรียนโดยอาศัยความสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม หรือด้วยการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ยังไม่รู้ไปหาสิ่งที่รู้แล้ว นอกจากนั้น ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เสนอต่อชั้นเรียนนับว่าเป็นแหล่งของความรู้ที่มีคุณค่ามาก สมาชิกของชั้นเรียนผู้ใหญ่นั้น มักจะมีประสบการณ์ที่มีคุณค่าแตกต่างกันออกไป ที่จะทำให้ทุก ๆ คนได้รับประโยชน์ร่วมกันด้วย

7. ครูผู้สอนควรจะต้องรู้เนื้อหาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี ถ้าหากครูจะช่วยแนะแนวการเรียนการสอนให้ได้ผลดี เขาจะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างเชี่ยวชาญ ต้องรู้ถึงเอกสารและตำราทางวิชาการในสาขานั้นอย่างดี เพื่อจะได้ช่วยแนะนำแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียนที่จะค้นคว้าต่อไป รวมทั้งจะได้จัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสมด้วย

8. ผู้สอนควรมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับวิชาที่สอน และการสอนวิชานั้น ๆ ด้วย โดยที่ความกระตือรือร้นนั้นสามารถถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้ด้วย ครูที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าตัวเองมีความกระตือรือร้นและพึงพอใจในการสอน จะมีผลทำให้นักเรียนเป็นผู้กระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการเรียนด้วย ความกระตือรือร้นนั้นนับได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้

9. นักศึกษาผู้ใหญ่ควรจะได้เรียนรู้ไปตามระดับความสามารถของตนเอง เนื่องจาก ในชั้นเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีความแตกต่างในด้านของประสบการณ์ การศึกษา ความถนัดทางด้านการเรียน ความสนใจ และความสามารถอย่างมากมาย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรจะได้คิดถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สำหรับนักศึกษาที่เรียนได้เร็วก็อาจจะกระตุ้นให้เรียนด้วยความก้าวหน้า เช่น ให้เรียนโดยโครงการเฉพาะตัว ส่วนนักศึกษาที่เรียนช้าก็ควรได้รับความมั่นใจว่า การศึกษาผู้ใหญ่ไม่ใช่ว่าการเรียนเพื่อแข่งขันกับคนอื่น ๆ แต่เป็นการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าของตัวเอง

10. วิธีการสอนที่ใช้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ควรแตกต่างและแปรผันกันไปในแต่ละโอกาส หรือสถานการณ์ของการสอน ครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่สามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น การสอนถึงปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หรือบ้านพักในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง การอภิปรายปัญหาต่าง ๆ

จากสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการจัดทัศนศึกษาประกอบ ครูที่ดีและมีความชำนาญ การสอนจะสามารถเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามสถานการณ์และความ ต้องการของผู้เรียน เพราะว่าการทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมตลอดเวลา และเป็นไปตามความแตกต่างของบุคคล ด้วย

11. ครูผู้สอนควรมีความรู้สึกทางด้านการเจริญงอกงาม (Sense of Growth) นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อทัศนคติของครูที่เขาควรจะยอมรับ ว่าประสบการณ์ในด้านการสอนนั้นช่วยทำให้เขามีโอกาสในการพัฒนาตนเอง ถ้า หากครูคิดว่าเขา ตัวเขาเป็นเสมือนผู้เรียนคนหนึ่งด้วยแล้ว ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อนักศึกษา จะเป็นการกระตุ้นได้มากกว่าการที่เขามีความคิดว่าตัวเองมีความรู้ดีที่สุด นอกจากนี้ แล้ว ทัศนคติของครูยังเป็นพลังที่เข้มแข็งในการชี้ถึงบรรยากาศของกลุ่มและทัศนคติของนักศึกษาด้วย

12. ครูผู้สอนควรมีแผนงานที่ยืดหยุ่นได้ (Flexible Plan) เกี่ยวกับการสอน ซึ่งจะช่วยให้ทั้งครูและนักศึกษาได้มีแนวความคิดที่เด่นชัดว่า เขา กำลังทำอะไรอยู่ และจะทำอะไรต่อไป ถ้าหากสามารถเปลี่ยนแปลงการสอนได้ โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตกลงร่วมกัน รายวิชาส่วนมากที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาของผู้ใหญ่นั้น การดำเนินการสอนมีแนวโน้มที่จะไม่ตายตัว และแผนการ สอนนั้น ๆ อาจจะเปลี่ยนไปได้ตามความเหมาะสม เพราะว่าแผนการสอนอาจจะ เป็นเพียงแนวทางคร่าว ๆ เท่านั้น

3.4 ลักษณะการเรียนรู้และวิธีการจัดการสอน

ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และวิธีการจัดการสอนให้แก่ผู้ใหญ่ อย่างเหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ สามารถสรุปจากตารางแสดงการเปรียบ เทียบของจาวิส ดังต่อไปนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 46; อ้างอิงมา จาก Jarvis. 1983)

ตาราง เปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และวิธีการสอน

ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	วิธีการจัดการสอน
1) การเรียนรู้เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic human need)	- การสอนไม่ใช่สิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญมากนักในการเรียนรู้ แต่จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้การเรียนรู้เร็วขึ้น
2) ผู้ใหญ่ในฐานะผู้เรียนชอบที่จะมีส่วนร่วม (Participate) ในกระบวนการเรียนรู้ 2.1) นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากจะมีสิ่งเหล่านี้ติดตัวมาด้วย คือ - ประสบการณ์ต่าง ๆ - ความหมายต่อสถานการณ์การเรียนรู้ - ความต้องการในการเรียนรู้	- วิธีสอนทั้งหลายควรจะใช้เพื่อการอำนวยความสะดวกมากกว่าจะเป็นการสั่งสอน - ครูควรใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนให้เป็นประโยชน์ในการสอน - ผู้สอนควรสร้างระบบความหมายที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ด้วยการบูรณาการความรู้เข้าด้วยกัน - ครูควรช่วยเหลือนักศึกษาในการเรียนเพื่อการประยุกต์ มากกว่าการสอนเฉพาะทฤษฎี
2.2) นักศึกษาผู้ใหญ่จะมีลักษณะบางประการต่อสถานการณ์ในการเรียนรู้ คือ - ความเชื่อมั่นในตนเอง - ความชื่นชมในตนเอง - การรับรู้ตนเอง	- ผู้สอนควรสนับสนุนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น - พยายามสนับสนุนส่งเสริมให้ควบคู่ไปกับความรู้ที่เขาได้รับ - สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการประเมินผลด้วยตนเอง

ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	วิธีการจัดการสอน
- ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากไม่มีการบังคับ ช่มชู้ให้เกิดความกลัว (Threat) - ผู้เรียนต้องการให้ครูปฏิบัติต่อเขาในฐานะที่เขาเป็นผู้ใหญ่	- สำหรับวิชาความรู้ใหม่ ๆ ควรส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน - ผู้สอนควรวางตัวในลักษณะของผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ทางด้านความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านพยายามจะค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ให้ได้ว่า ผู้ใหญ่มีความสามารถในการเรียนรู้น้อยกว่าเด็กจริงหรือไม่ ได้มีการศึกษาค้นคว้ากันเป็นเวลานาน ผลที่ได้ออกมาพบว่า จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง ในที่สุดงานวิจัยระยะหลัง ๆ ที่ออกมาก็สามารถสรุปได้ว่า

"ผู้ใหญ่สามารถจะเข้าร่วมหรือแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ โดยไม่แตกต่างจากเด็กอย่างชัดเจน ถ้าจะพิจารณาโดยทั่ว ๆ ไปแล้วความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มีแนวโน้มที่จะลดลงเล็กน้อยในขณะที่อายุเพิ่มขึ้น และจะลดลงมากจนเกิดความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับเด็ก เมื่อบุคคลนั้นอายุเกินกว่า 60 ปีขึ้นไป" ฮัลทส์และดัสช์ (วิกอร์ ตันทวุทโธ และ รักขณา กางกรณ์. 2529 : 12; อ้างอิงมาจาก Hultsch and Deutsch. 1981)

แลชแมน แลชแมน และโทเรนสบูรี (วิกอร์ ตันทวุทโธ และ รักขณา กางกรณ์. 2529 : 13; อ้างอิงมาจาก Lachman, Lachman and Thronesbury. 1979) พบว่า เชาว์ปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลมีลักษณะคงที่ในช่วงอายุระหว่าง 20-50 ปี

นอกจากนั้น นอค์ (วิกอร์ ตันทวุทโธ และ รักขณา กางกรณ์. 2529 : 13; Knox. 1978) พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลสูญเสียความสามารถในการเรียนรู้หรือไม่ อาจดำรงความสามารถไว้ในระดับ

เดิมนั้น ก็คือ สุขภาพของผู้เรียนเอง บุคคลในช่วงอายุประมาณ 35 ถึง 80 ปี ที่มีการป่วยไข้จะมีความสามารถในการเรียนรู้ลดลงอย่างมาก เมื่อเทียบกับบุคคลที่มีสภาพร่างกายปกติ

3.5 อุปสรรคหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 317) ได้สรุปอุปสรรคหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ พอจะแบ่งได้กว้าง ๆ เป็น 2 ประเภท

1. ข้อจำกัดที่แท้จริง หมายถึง ชีตความสามารถสูงสุดของบุคคลในการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีลักษณะคล้ายกับถึงจุดอิ่มตัวแล้ว ถึงแม้จะได้รับการฝึกฝนเพียงไรก็ไม่สามารถเพิ่มในเรื่องนั้น ๆ ได้แล้ว

2. ข้อจำกัดที่ไม่จริง ส่วนใหญ่จะเป็นข้อจำกัดในทางจิตวิทยาและสังคม ที่สำคัญได้แก่ ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ทางจิตวิทยาเรียกว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) ซึ่งอาจคิดว่าตัวเองทำไม่ได้ ตัวเองไร้ความสามารถ คิดว่าแก่เกินไปที่จะเรียน คิดว่าเป็นเรื่องที่ยากไป รวมทั้งไม่มีเวลา อายุ ที่เกียจ หรือไม่อยากจะทำทดลอง เป็นต้น

ข้อจำกัดที่ไม่จริงอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ความเชื่อฝังใจ ค่านิยม หรือทัศนคติในแต่ละสังคมหรือแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ตัวอย่างความเชื่อและความเข้าใจผิด ๆ ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่

1. ความรู้สึกที่ว่าจะฝักหรือเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของคนไม่ได้ ความเชื่ออย่างนี้เกิดขึ้นจากความรู้สึกในการแบ่งชนชั้น การรังเกียจเหยียดชั้น เรื่องผิว วรรณะ เพศ ตลอดจนงัดกันคนต่างวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าธรรมชาติหรือพระเจ้าสร้างมาให้เป็นอย่างนั้นเอง ตัวอย่างเช่น คนในวรรณะที่ใช้แรงงานในอินเดียไม่สามารถจะเรียนในสิ่งที่วรรณะอื่นเรียนได้ จึงเป็นการวิตรอนโอกาสที่จะเรียนรู้ไป หรือในสมัยก่อนเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรเรียนหนังสือ เป็นต้น

2. ความรู้สึกที่ว่าจะแก่เกินเรียน ทางตะวันตกมีคำเปรียบเปรยว่า "you can't teach an old dog new tricks" หรือ เราไม่สามารถสอนสุนัขแก่ให้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ได้ ความเชื่อเช่นนี้สืบทอดกันมาชั่วนานาน

เกิดความรู้สึกว่าการศึกษาหรือการเรียนเป็นเรื่องของเด็ก ๆ แต่ในปัจจุบันในสภาพที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการเรียนเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับคนทุกวัย ผู้ที่ไม่เรียน ไม่ปรับปรุงตนเอง ย่อมเป็นคนล้าหลังในสังคม

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่าสมองคนสามารถบรรจุอะไรลงไปก็ได้ เป็นความเชื่อทางการศึกษาในสมัยหนึ่งว่า ภายในสมองของคนคล้าย ๆ กับมีช่องว่างอยู่ สามารถจะบรรจุหรืออัดความรู้ทุกอย่างได้ เข้าไปก็ได้อีก และเชื่อกันว่าเด็กยังหัวอ่อน สามารถทำได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ จะเอามาเลี้ยงหรือฝึกให้เป็นอะไรก็ได้ ความเชื่อดังกล่าวพอจะเป็นจริงในสมัยก่อน ในขณะที่แหล่งความรู้ การสื่อสารและเทคโนโลยียังไม่เจริญพอ แต่ในปัจจุบันเป็นการยากที่จะสกัดกั้นไม่ให้บุคคลรับรู้สิ่งต่าง ๆ จากภายนอกได้ โอกาสที่คนเราจะเรียนรู้ผ่านทางสื่อสารมวลชนหรือด้วยวิธีการต่าง ๆ มีมากมาย

4. ความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสมองเท่านั้น ความเชื่อเช่นนี้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของการฝึกฝนสติปัญญา สิ่งที่น่ามาฝึกฝนก็คือเนื้อหาวิชาและความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้รู้ได้รวบรวมเรียบเรียงไว้อย่างดีแล้ว การพยายามจดจำความรู้เหล่านั้นให้มาก จะทำให้เป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด การกระตือรือร้นที่จะรู้ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้เป็นเรื่องของเด็ก ๆ ไป ผู้ใหญ่ความจำไม่ดีคงเรียนไม่ได้

5. ความเชื่อที่ว่าสิ่งมีค่าจะต้องได้มาด้วยความเจ็บปวด เชื่อว่าการศึกษาคือสิ่งดี สิ่งมีประโยชน์ การที่จะได้มาจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ครูจำนวนไม่น้อยที่พยายามทำให้เป็นสิ่งที่ยาก สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือมีความขลัง ฝึกความอดกลั้น-อดทนของบุคคลอย่างที่สุด ปัจจุบันแนวคิดนี้เปลี่ยนไป เห็นว่าคนจะเรียนได้ดีต้องทำให้กิจกรรมน่าสนใจ เรียนด้วยความสนุกสนาน มีความสะดวกสบาย และทำสิ่งที่ยากให้ง่าย

6. อิทธิพลจากการวิจัยด้านเชาวน์ปัญญา ผลจากการวิจัยในบางครั้ง อาจทำให้เกิดความเชื่อฝังใจที่ผิดได้ และส่งอิทธิพลอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ในกองทัพสหรัฐอเมริกา ได้มีการทดสอบเชาวน์ปัญญากับทหารเกณฑ์เป็นจำนวนหลายพันคน เนื้อหาการทดสอบเป็นความรู้ทางวิชาการบ้าง ข้อสอบเชาวน์ปัญญานี้บ้าง กำหนดเวลาทำแบบทดสอบให้น้อยและใช้มาตรฐานความรู้ของเด็กนักเรียนเป็นเกณฑ์ ทหารเกณฑ์ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทาง

การศึกษาคำ จึงทำแบบทดสอบไม่ค่อยได้ ผลเฉลี่ยออกมาว่าทหารเหล่านี้มีอายุ
สมองหรือเชาวน์ปัญญาเทียบได้กับเด็กอายุประมาณ 12 ปี มีการทดสอบซ้ำหลาย
ครั้ง ผลออกมาเท่ากับเด็กอายุ 13 ปี บ้าง 14 ปี บ้าง จนทำให้เกิดความ
เชื่อฝังใจว่า ผู้ใหญ่ไม่สามารถจะสั่งสอนให้เรียนรู้ได้เหมือนกับเด็ก ๆ ทำให้
เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดในหมู่ประชาชน ดังนั้น การวิจัยบางครั้งถ้าขาดความ
ระมัดระวังในการแปลผล อาจเป็นการทำลายมากกว่าการสร้างสรรคทาง
วิชาการไปได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

กมล กล้าหาญ (2527) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหา
ในการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใน
ปี พ.ศ. 2527 พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับ
เอกสารล่าช้า เนื้อหาในเอกสารมีมากเกินไป ส่วนการที่มีนักศึกษาออกกลางคัน
นั้นมีสาเหตุเนื่องจาก ขาดความพร้อมในด้านการเรียน มีเวลาน้อย ควบคุมตนเอง
ไม่ได้ การอยู่ห่างไกลและขาดการติดต่อใกล้ชิดกับผู้สอน ทำให้ไม่แน่ใจว่าจะเรียน
จบหลักสูตร สำหรับสัดส่วนของนักศึกษาที่ออกกลางคันเป็นนักศึกษาที่มีครอบครัว
แล้ว ถึงร้อยละ 69.62 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการร้อยละ 86.56 และ
โดยเฉพาะนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีออกกลางคันถึงร้อยละ 71.68

กรมการศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก
(2530 : ค-จ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาและประเมินผลสภาพความ
ต้องการด้านการศึกษานอกโรงเรียนของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม มีรับจ้างและ
ค้าขายเพียงบางส่วน จะมีเวลาว่างในระหว่างช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม
ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาความรู้พื้นฐานโดยวิธีเรียนแบบชั้นเรียน ส่วน
ด้านทักษะอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่สนใจแผนกตัดเย็บเสื้อผ้าเพื่อนำไปประกอบ
อาชีพ สำหรับความต้องการด้านข่าวสารข้อมูลได้จากสื่อโทรทัศน์และวิทยุเป็น
ส่วนใหญ่ รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์

อุษา เทียนทอง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มแก่นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ในการร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มผู้เรียนต้องการให้ครูประจำกลุ่มสอนเน้นเฉพาะวิชาการ ทบทวน อธิบายสรุปเนื้อหาบทเรียน เนื่องจากผู้เรียนอ่านคู่มือเรียนบางวิชาด้วยตนเองไม่เข้าใจ และนักศึกษายังแสดงความคิดเห็นว่าครูประจำกลุ่มยังขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม

สิรินาฏ ราชเดิม (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3 ในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านบทบาทของครูประจำกลุ่ม ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมในการพบกลุ่ม และด้านสถานที่พบกลุ่ม โดยทำการศึกษาจากนักศึกษาจำนวน 693 คน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาทางไกลที่มีอายุและมีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุมาลี สังข์ศรีและคณะ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาและผลที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบ โดยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ความคิดเห็น ความคาดหวัง และปัญหาอุปสรรคในการเรียนโดยวิธีทางไกล ตลอดจนประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนการสอนสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษามีปัญหาในการเรียนการศึกษานอกระบบโดยวิธีทางไกล ในด้านต่อไปนี้ คือ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับวิธีเรียน ปัญหาเกี่ยวกับสื่อประกอบการเรียน ปัญหาการวัดและประเมินผล ปัญหาเกี่ยวกับการบริการของมหาวิทยาลัย และปัญหาอื่น ๆ
2. ปัญหาส่วนตัว นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่ามีการะการงานมากทำให้ไม่มีเวลาให้กับการเรียน รองลงมาตอบว่า ภาระทางครอบครัวและปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ตามลำดับ และบางส่วนตอบว่า ปัญหาสุขภาพและปัญหาเรื่องความจำ

3. ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารการสอนแต่ละชุดวิชา เนื้อหามากเกินไป แบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนในเอกสารการสอนมีจำนวนข้อน้อยเกินไป และเนื้อหาซ้ำซ้อนกันระหว่างชุดวิชา เนื้อหาเข้าใจยากบางเรื่อง

4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาคือการหาโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันค่อนข้างยาก รองลงมา คือ ไม่สามารถควบคุมตนเองในการแบ่งเวลาศึกษาได้ดี และเมื่อไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนไม่สามารถทราบได้ทันทีทันใดเหมือนเรียนในห้องเรียน ต้องการให้มีการสรุปอธิบายเนื้อหาวิชาให้เป็นครั้งคราว (ให้มีการสอนเสริม)

5. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ประกอบการเรียน

5.1 สื่อเอกสาร เอกสารการสอนแต่ละวิชาส่งถึงนักศึกษาล่าช้า แต่ละวิชาควรจะมีสรุปเนื้อหาให้ เอกสารพิมพ์ไม่ชัดเจนในบางตอน

5.2 วิทยุกระจายเสียง เวลาการออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่นักศึกษาส่วนใหญ่ว่างรับฟัง เนื้อหาของรายการวิทยุประกอบชุดวิชาบางรายการไม่ครอบคลุมเนื้อหาในเอกสารการสอน และการออกอากาศในบางพื้นที่รับฟังไม่ชัดเจน

6. ปัญหาการวัดและประเมินผล เกณฑ์การตัดสินผลการสอบไม่ควรมีเฉพาะผ่านด้วยคะแนนสูง ผ่าน และไม่ผ่าน เท่านั้น ควรจะมีหลายระดับมากกว่านี้ และเกณฑ์ตัดสินผ่านสูงเกินไป (ร้อยละ 60) ข้อสอบคำถามยาวเกินไป บางครั้งวกวน หรือคำถามปฏิเสธเข้าใจยาก

กาญจนา สุขประเสริฐ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย ทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติด้านการศึกษา ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการด้านการพัฒนา นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา และตัวแทนภาคธุรกิจเอกชน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การกำหนดนโยบายสำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยทั่วไป ต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชน มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานมากขึ้น บทบาทและภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนควรให้มีความรู้ 3 ด้าน คือ การให้ความรู้พื้นฐาน การฝึกทักษะอาชีพ และการให้บริการข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยแก่ประชาชน

มนู เหมะ (2537 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความต้องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภททางไกล ในเขตจังหวัดสุโขทัย โดยศึกษาความต้องการใน 4 ด้าน คือ ด้านกีฬา กรีฑา ด้านเกมส์ ด้านนันทนาการและด้านวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความต้องการกิจกรรมแบบพบกลุ่มเพื่อเสริมสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน และจัดลำดับความต้องการจาก มากไปหา น้อย ได้ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านเกมส์ ด้านนันทนาการ และด้านกีฬากีฬา นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษาที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการจัดกิจกรรมพบกลุ่มทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2537) ได้ศึกษาความต้องการและแนวทางในการเพิ่มพูนความรู้แก่แรงงานเยาวชนในสถานประกอบการ โดยศึกษาแรงงานเยาวชนจาก 8 สถานประกอบการในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า แรงงานเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.44) อายุระหว่าง 20-25 ปี ร้อยละ 72.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,000-5,000 บาท และร้อยละ 10.3 มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท แรงงานเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.8) มีความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สำหรับประเภทของความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติม นั้น ต้องการทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ สำหรับวิธีการเพิ่มพูนความรู้ที่ต้องการมีดังนี้ ร้อยละ 56.3 ต้องการจะเรียนทั้งแบบเรียนด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ (การศึกษาทางไกล) และเรียนจากห้องเรียนเป็นครั้งคราว ร้อยละ 18.3 ต้องการจะเรียนด้วยตนเองจากสื่อ ช่วงเวลาที่สะดวกในการเพิ่มพูนความรู้ ร้อยละ 69.0 สะดวกในวันหยุดประจำสัปดาห์ ร้อยละ 13.5 สะดวกช่วงเวลาค่าหลังเลิกงานแต่ละวัน

โกศล ดำรงสุกิจ (2538 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษา ต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล ในเขตการศึกษา 6 โดยศึกษาความพึงพอใจใน 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชาและหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 57 คน ครูประจำกลุ่ม จำนวน 167 คน และนักศึกษา 584 คน ผลการวิจัยในประเด็นหลัก ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจด้านการวัดผล

และประเมินผลสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านเนื้อหาวิชาและหลักสูตร ตามลำดับ

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาวิชาและหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน คือ ต่ำกว่า 18 ปี, 18-25 ปี และมากกว่า 25 ปี มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านเนื้อหาวิชาและหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน คือ รับราชการ เกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย ว่างงาน และอื่น ๆ มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มานิตย์ ตินะคัด (2538 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ที่คาดหวังของนักศึกษาสายสามัญ ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยทำการศึกษาจากนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล จำนวน 383 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) นักศึกษามีความคาดหวังต่อบทบาทของครูประจำกลุ่มในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการและการแนะแนว ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) นักศึกษาที่มีเพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทของครูประจำกลุ่มทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นักศึกษามีความหวังโดยรวมในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การรับสมัคร การลงทะเบียน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น การให้ความรู้ด้านกีฬา การแบ่งกลุ่มตามวิชาที่ลงทะเบียน ช่วยอธิบายเสริมในวิชาที่ยาก และแนะแนวในการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต

วิชัย จันทรเกษม (2538 : บทคัดย่อ) จัดการศึกษาเรื่อง รูปแบบของการจัดกิจกรรมพหุกลุ่มที่พึงพอใจของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียน

ทางไกล ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยทำการศึกษาจากนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 398 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการพบกลุ่มที่จัดอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมดีแล้ว ทั้งในกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชนและสังคม การส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. ปัญหากิจกรรมการพบกลุ่มตามความเห็นของนักศึกษา นักศึกษาแสดงความเห็นว่า การประกอบกิจกรรมพบกลุ่มมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการประกอบกิจกรรมการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

3. ประโยชน์ของกิจกรรมพบกลุ่ม นักศึกษามีความเห็นว่า การประกอบกิจกรรมพบกลุ่มมีประโยชน์ในระดับมาก และสามารถประยุกต์ใช้ช่วยแก้ปัญหาชุมชน

นักศึกษาที่เพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประโยชน์ของกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ประโยชน์ในด้านช่วยแก้ปัญหาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิรินาม เม่งช่วย (2538 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนแบบทางไกล หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ในจังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล จำนวน 231 คน เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน 5 ด้าน คือ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) สื่อการเรียนการสอน 3) การพบกลุ่ม 4) การสอนเสริม 5) การประเมินผล ผลการวิจัยในประเด็นสำคัญมีดังนี้

1. นักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ มีทัศนคติต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาชาย

3. นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษากลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไป มี

ทักษะต่อการบวนการจัดการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษากลุ่มอายุ 15-25 ปี

4. นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีทักษะต่อการบวนการจัดการเรียนการสอน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีอาชีพอื่น ๆ มีทักษะต่อการบวนการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษามีอาชีพค้าขาย รับจ้าง ไม่มีอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพประมง

5. ข้อเสนอแนะและการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูประจำกลุ่มต้องตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ต่อการจัดการเรียนการสอน เข้าใจหลักการจัดการเรียนการสอน วิธีเรียน การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับปรัชญาคิดเป็น ครูประจำกลุ่มควรเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม

ศิวาภรณ์ เรือศรีจันทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมพบลุ่มของจังหวัดกำแพงเพชร 5 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมแก้ปัญหาการเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมต่อเนื่อง กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมนันทนาการ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาที่มีเพศ อายุ สถานภาพทำงาน และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพบลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ นักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพบลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษามีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่จัดอยู่ในเกณฑ์มาก คือ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและกิจกรรมต่อเนื่อง กิจกรรมที่จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ กิจกรรมแก้ปัญหาการเรียน กิจกรรมที่จัดอยู่ในเกณฑ์น้อย คือ กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนและกิจกรรมนันทนาการ

ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) ได้จัดสัมมนาเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระหว่างวันที่ 4-6 สิงหาคม 2539 ณ โรงแรมรอยัลการ์เดนรีสอร์ท เมืองพญา ชลบุรี ผลการสัมมนาในส่วนของปัญหาการเรียนการสอนพอสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตร ผู้เรียนต้องการให้เพิ่มวิชาซึ่งจะให้พื้นฐานความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในการศึกษาต่อและการทำงาน เป็นวิชาบังคับ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การกำหนดให้ผู้เรียนลงทะเบียนนั้น ผู้เรียนในท้องถิ่นเดียวกันควรลงทะเบียนในวิชากลุ่มวิชาเหมือนกัน เพื่อสะดวกต่อการจัดครูและการพบกลุ่ม

2. สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารการสอน และชุดวิชาถึงผู้เรียนล่าช้าหลังจากผู้เรียนลงทะเบียนไปนานแล้ว การผลิตล่าช้าและไม่มีจำหน่ายในท้องตลาดที่ผู้เรียนจะหาซื้อได้เอง มีจำนวนไม่เพียงพอกับผู้เรียน เนื้อหาบางวิชามากอ่านเองเข้าใจยาก

3. สื่อรายการวิทยุกระจายเสียง ปัจจุบันมีการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงน้อยมาก เพราะผู้เรียนไม่ได้รับตารางการออกอากาศ เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่ผู้เรียนจะรับฟังได้

4. สื่อรายการโทรทัศน์ ไม่ได้รับตารางการออกอากาศล่วงหน้า รายการโทรทัศน์ช่วงเวลาด้านเกินไป รายการส่วนใหญ่มีความยาวประมาณ 15 นาที เวลาการพบกลุ่มกับเวลาในการออกอากาศบางวิชาไม่ตรงกัน

5. การวัดประเมินผล ซึ่งมีเกณฑ์การวัดผลระหว่างภาค : ปลายภาค เป็น 40 : 60 นั้น พบว่า การวัดผลระหว่างภาคยังมีเกณฑ์ที่ไม่ชัดเจนนัก การให้คะแนนของครูมีความหลากหลาย ส่วนการวัดผลปลายภาคควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้วย

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เพอร์วิส (Purvis. 1980 : 163-176) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่า ผู้เรียนจะยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่รู้กว้าง ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อผสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

ไพร์ซ์ (Price. 1985 : 26) ได้ชี้ให้เห็นปัญหาหนึ่งที่นักศึกษาทางไกลมักจะพบ ก็คือ การที่ต้องนั่งศึกษาอยู่เดียวดายก่อให้เกิดความรู้สึกที่ถูกละทิ้ง ไม่มีใครที่จะมาเป็นเพื่อนคุยหรืออภิปรายกัน แม้จะมีผู้ช่วยสอนเสริม (tutor) แต่ก็มีจำนวนน้อย และผู้ช่วยสอนเสริมส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์

ที่ดีต่อการเรียนให้นักศึกษาได้ แนวทางแก้ไขปัญหานี้ ไพรซ์เสนอแนะว่าควรจะมีกลุ่มช่วยกันเอง (Self-help groups) แต่การตั้งกลุ่มสำหรับนักศึกษาทางไกลนั้นไม่ใช่ของง่ายนัก เพราะวิชาที่เรียนบางวิชามีคนลงทะเบียนเรียนน้อยมาก และนักศึกษาที่ลงทะเบียนนี้กระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ

บาร์เทล (Bartels. 1985 : 43) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการหยุดเรียนกลางคันของนักศึกษาทางไกลมักมาจาก การที่ต้องนั่งศึกษาคนเดียวอยู่กับวัสดุอุปกรณ์การเรียน ไม่มีใครมาช่วยให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ สิ่งที่สำคัญสำหรับนักศึกษาทางไกล คือ การมีวินัยในตนเองต่อการเรียนรู้

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลนั้น ยังมีปัญหาในด้านการเรียน ทั้งปัญหาเกี่ยวกับวิธีเรียน ปัญหาเกี่ยวกับสื่อประกอบการเรียน และปัญหาเกี่ยวกับการพบกลุ่มอยู่มาพอสมควร

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีเพศต่างกันมีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน
2. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน
3. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน
4. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีอาชีพต่างกันมีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน
5. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่เรียนในระดับการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ซึ่งได้เสนอเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักศึกษาผู้ใหญ่ที่สมัครและลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีประชากรนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษา ที่เรียนโดยวิธีทางไกลในอำเภอที่เลือกเป็นพื้นที่ศึกษา จำนวนรวมทั้งสิ้น 25,025 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออกทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มอำเภอที่เป็นพื้นที่ตัวอย่าง ในแต่ละจังหวัดมาจังหวัดละ 2 อำเภอ โดยให้เป็นอำเภอที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยทำการสุ่มนักศึกษา สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล มาอำเภอละ 2% ของจำนวนนักศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ทั้งหมดในอำเภอนั้น การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ของเฮ็นเดล (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2529 : 18-19; อ้างอิงมาจาก Hendel. 1971) ถ้ามีประชากรมากกว่า 10,000 คนขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ต้องมีกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 369 คน ดังตารางแสดงรายละเอียดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอ ดังนี้

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดและอำเภอ

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนนักศึกษาสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธี เรียนทางไกล	กลุ่มตัวอย่าง 2%
ฉะเชิงเทรา	เมือง	5,600	112
	บางปะกง	2,705	54
ชลบุรี	ศรีราชา	4,640	93
	บางละมุง	2,700	54
ระยอง	เมือง	5,520	110
	แกลง	3,860	77
รวม		25,025	500

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแต่ละอำเภอนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มนักศึกษาให้มีจำนวนเท่า ๆ กันในแต่ละระดับชั้น (ม.ต้น และ ม.ปลาย) จากแต่ละระดับชั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายครอบคลุมเพศ อายุ สถานภาพสมรสและอาชีพ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

* เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อความถาม 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อความถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อความถามเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาการพบกลุ่ม

ตอนที่ 3 ข้อความถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ด้าน

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความถามเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนด้านต่าง ๆ จะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ

เป็นปัญหามากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เป็นปัญหามาก	ให้	4	คะแนน
เป็นปัญหปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	ให้	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล เอกสาร การวัดและประเมินผล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณา กำหนดขอบเขตของการวิจัยและขอบเขตของเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล จากรายงานการติดตามผล จากทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ขอบเขตและเนื้อหาแบบสอบถามชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น

3. ร่างแบบสอบถามโดยยึดแนวทางตามข้อ 1 และ 2 โดยมุ่งรายละเอียดของปัญหาใน 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาการพบกลุ่ม

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม แก้ไขสำนวน ภาษาไทย ตัดข้อความที่ซ้ำซ้อน และจัดหมวดหมู่ข้อความให้เข้าใจง่าย กระชับรัด และสะดวกสำหรับผู้ตอบ

5. นำแบบสอบถามฉบับแก้ไขไปขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากประธานกรรมการ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนที่บกพร่อง

7. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในเขตภาคตะวันออก จำนวน 1 กลุ่ม ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.84

8. นำผลที่ได้จากการทดลองนำมาปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ✓

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง และเมื่อถึงเวลานัดหมายผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2539 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ติดต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแจ้งจุดประสงค์ของผู้ศึกษาให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทราบ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่จะไปพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. นัดหมายครูประจำกลุ่มและนักศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อจะนำแบบสอบถามไปแจก
4. จัดเตรียมแบบสอบถามแล้วนำไปให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และขอคืนเวลาที่จะไปรับแบบสอบถามกลับคืน
5. ในการนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะอธิบายขั้นตอนการกรอกข้อมูลอย่างละเอียด
6. เมื่อถึงเวลานัดหมายผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

จำนวนแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 500 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 486 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.20 เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ปรากฏว่าเหลือแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 470 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.00 ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม	
			ความถี่	ร้อยละ
ฉะเชิงเทรา	เมือง	112	102	91.01
	บางปะกง	54	54	100.00
ชลบุรี	ศรีราชา	93	76	81.72
	บางละมุง	54	54	100.00
ระยอง	เมือง	110	108	98.18
	แกลง	77	76	98.70
รวม		500	470	94.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมด เลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้ทำการวิเคราะห์ต่อไป
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม
3. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่และนำเสนอเป็นค่าร้อยละ

4. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน นำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. วิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ตามตัวแปรต้นที่ศึกษาทุกตัวแปร การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้ t-test, F-test (One-Way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ใช้วิธี Scheffe-test
6. สำหรับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1972 : 126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งหมด
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_1^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนเป็นรายข้อ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 โดยใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \Sigma fX^2 - (\Sigma fX)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ΣfX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 ΣfX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรสองกลุ่ม
 ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ.
 2531 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าพิจารณาใน t-distribution
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 N_1, N_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ
 กลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ
ตัวแปร 3 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way
ANOVA) ใช้สูตร F-test (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 :
95)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F-distribution
MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ใช้วิธีทดสอบความ
แตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe, test for all
Possible Comparison) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร. 2528)

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_W \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right) (K-1)}$$

เมื่อ M_1, M_2 คือ มัชฌิมเลขคณิต 2 กลุ่ม ที่ต้องการ
ทดสอบความแตกต่าง

n_1, n_2 คือ จำนวนตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม
ที่นำมาทดสอบ

df = (K-1), (N-K) คือ ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

MS_W คือ ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
(ความแปรปรวนคลาดเคลื่อน)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้นำสัญลักษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม (t-distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม (F-distribution)
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลจากนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาของทั้ง 3 จังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 470 ฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดย

แบ่งเกณฑ์คะแนนเป็น 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ต (Likert Scale. 1970 : 175) ดังนี้

- 5 เท่ากับ ปัญหามากที่สุด
- 4 เท่ากับ มาก
- 3 เท่ากับ ปานกลาง
- 2 เท่ากับ น้อย
- 1 เท่ากับ น้อยที่สุด

ความหมายของค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ประเมินดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 ถือว่า มีปัญหาน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 ถือว่า มีปัญหาน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 ถือว่า มีปัญหาปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 ถือว่า มีปัญหามาก
- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 ถือว่า มีปัญหามากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียงแบ่งเป็น

4 ส่วน ดังนี้คือ

- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่
- ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยแยกตามตัวแปรอิสระ
- ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาในเขต
อุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 470 คน ได้นำเสนอในตาราง 3
ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ความถี่และร้อยละของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามคุณลักษณะของ
ข้อมูลส่วนตัว

ลำดับที่	ข้อมูลส่วนตัว	ความถี่ N = 470	ร้อยละ 100.00
1. เพศ			
	1) ชาย	219	46.60
	2) หญิง	251	53.40
	รวม	470	100.00
2. อายุ			
	1) 14-20 ปี	187	39.80
	2) 21-25 ปี	157	33.40
	3) 25 ปีขึ้นไป	126	26.80
	รวม	470	100.00
3. สถานภาพสมรส			
	1) โสด	384	81.70
	2) สมรส	86	18.30
	รวม	470	100.00
4. อาชีพ			
	1) บริษัท/โรงงาน	261	55.50
	2) รับจ้างทั่วไป	79	16.80
	3) อาชีพอื่น ๆ (เกษตรกร/ข้าราชการ)	58	12.30

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูลส่วนตัว	ความถี่ N = 470	ร้อยละ 100.00
4) ไม่มีอาชีพ		72	15.30
รวม		470	100.00
5. ระดับการศึกษา			
1) มัธยมศึกษาตอนต้น		224	47.70
2) มัธยมศึกษาตอนปลาย		246	52.30
รวม		470	100.00

จากตาราง 3 พบว่า มีนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 470 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย 219 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 เป็นหญิง 251 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.40

ด้านอายุ ส่วนใหญ่นักศึกษาผู้ใหญ่มีอายุตั้งแต่ 14-20 ปี มี 187 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 รองลงมา คืออายุ 21-25 ปี มี 157 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มี 126 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80

ด้านสถานภาพสมรส นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นโสดมี 384 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่สมรสมี 86 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30

ด้านอาชีพ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานบริษัทหรือโรงงานมากที่สุดมี 216 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 รองลงมา รับจ้างทั่วไปมี 79 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ไม่มีอาชีพ 72 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 และเป็นเกษตรกรมี 47 คน คิดเป็นร้อยละ 10 รับราชการมี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

ด้านระดับชั้นที่ศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี 224 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 246 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่

ระดับปัญหาการเรียนทั้งสามด้านของนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน และด้านการพบกลุ่ม นำเสนอค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม รายด้าน และรายข้อ มีรายละเอียดในตาราง 4-7

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านวิธีเรียน	2.85	0.52	ปานกลาง
2. ด้านสื่อประกอบการเรียน			
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร/ตำราเรียน)	2.67	0.56	ปานกลาง
2.2 สื่อวิทยุกระจายเสียง	2.88	0.69	ปานกลาง
3. ด้านการพบกลุ่ม	2.40	0.58	น้อย
รวม	2.68	0.45	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านวิธีเรียนและด้านสื่อประกอบการเรียน ซึ่งแบ่งทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวิทยุกระจายเสียง ส่วนด้านการพบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิธีเรียน ($\bar{X} = 2.85$) รองลงมาคือ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) มีค่าเฉลี่ยมากกว่า (สื่อสิ่งพิมพ์) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 2.40$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียนของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน

ปัญหาการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ความเข้าใจในระบบการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.99	0.81	ปานกลาง
2. ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง	3.10	0.91	ปานกลาง
3. การมีภารกิจมากทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน	2.87	1.13	ปานกลาง
4. การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาด้วยตนเอง	2.89	0.94	ปานกลาง
5. การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ	2.96	1.01	ปานกลาง
6. การจัดตารางเวลาดูหนังสือด้วยตนเอง	2.81	0.92	ปานกลาง
7. การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง	3.09	0.90	ปานกลาง
8. การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง	2.99	0.96	ปานกลาง
9. การเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.06	1.05	ปานกลาง
10. การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง	3.13	1.06	ปานกลาง
11. การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใดเมื่อพบปัญหาในการเรียน	2.68	1.18	ปานกลาง
12. การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.38	1.06	น้อย
13. การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.41	0.96	น้อย
14. การมีโอกาสนพบครูน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.75	1.07	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
15. การมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน น้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.73	0.97	ปานกลาง
16. การรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน)	2.84	0.99	ปานกลาง
17. การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุดที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	3.00	1.12	ปานกลาง
18. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน	2.77	0.83	ปานกลาง
19. การประเมินผลปลายภาคเรียน	2.76	0.88	ปานกลาง
20. ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.67	0.98	ปานกลาง
รวม	2.85	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนในด้านวิธีเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาด้านการขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษด้วยตนเอง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียนของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อเข้าใจยาก สำหรับอ่านด้วยตนเอง	2.96	0.94	ปานกลาง
2. เนื้อหามีรายละเอียดมาก ขาดภาพ ประกอบหรือขาดการแทรกกิจกรรม	2.91	0.88	ปานกลาง
3. การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ ที่ยากต่อการเข้าใจ	2.94	0.99	ปานกลาง
4. เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการส่งเสริม ให้คิดวิเคราะห์	2.97	0.88	ปานกลาง
5. เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็น ปัจจุบัน	2.57	0.92	ปานกลาง
6. เนื้อหาขาดความสอดคล้องกับสภาพชีวิต สังคม นำไปใช้ในชีวิตรจริงได้น้อย	2.66	0.93	ปานกลาง
7. ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก	2.21	0.99	น้อย
8. ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ	2.27	1.00	น้อย
9. ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับความสะดวก ในการพกพา	2.49	0.95	น้อย
10. ความคงทนถาวรของรูปเล่ม เอกสาร/ ตำราเรียนที่ได้รับ	2.63	1.00	ปานกลาง
11. ความเพียงพอของเอกสาร/ตำราเรียน ต่อจำนวนผู้เรียน	2.76	1.10	ปานกลาง
รวม	2.67	0.56	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. การส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน	2.98	1.18	ปานกลาง
2. ความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียงรบกวนจากสถานีวิทยุข้างเคียง	2.74	1.18	ปานกลาง
3. การส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียนล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับฟัง	2.91	1.16	ปานกลาง
4. การออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ประกาศไว้	2.87	1.11	ปานกลาง
5. ช่วงเวลาการออกอากาศค่อนข้างสั้น	2.91	1.07	ปานกลาง
6. ความครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียนของรายการ	2.93	0.96	ปานกลาง
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของรายการกับเนื้อหาในบทเรียน	2.88	0.92	ปานกลาง
8. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ของเนื้อหารายการ	2.87	0.98	ปานกลาง
9. ความสอดคล้องของเนื้อหารายการกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.86	0.94	ปานกลาง
10. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหารายการ	2.83	0.94	ปานกลาง
11. ความต่อเนื่องของเนื้อหารายการที่ออกอากาศแต่ละครั้ง	2.87	0.97	ปานกลาง
12. ความน่าสนใจและความหลากหลายของรูปแบบรายการ (เช่น รายการไม่น่าสนใจ เพราะมีแต่การบรรยายเพียงอย่างเดียว)	2.86	1.04	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
รวม	2.88	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 6 ปัญหาการเรียนด้านสื่อสิ่งพิมพ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาเนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) และการนำเสนอเนื้อหาของสื่อเข้าใจยาก สำหรับอ่านด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาขนาดของตัวหนังสือเล็กทำให้อ่านยาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.21$)

ปัญหาการเรียนด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียงรบกวนจากสถานีวิทยุข้างเคียง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการเรียนของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม

ปัญหาการพบกลุ่ม	$\bar{X}$	S. D.	ระดับปัญหา
1. ความห่างไกลระหว่างสถานที่พบกลุ่มกับบ้านของท่าน	2.67	1.06	ปานกลาง
2. ความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการเดินทางมาพบกลุ่ม	2.51	1.05	ปานกลาง
3. สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบลหรืออำเภออื่นไม่อยู่ในพื้นที่ของท่าน	2.42	1.06	น้อย
4. การมีมลภาวะ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่น ควัน กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม	2.36	1.15	น้อย
5. ความสะอาดของสถานที่พบกลุ่ม	2.63	1.06	ปานกลาง
6. ความปลอดภัยของสถานที่พบกลุ่ม	2.53	1.16	ปานกลาง
7. ระยะเวลาในการพบกลุ่มแต่ละครั้งนานเกินไป	2.39	0.96	น้อย
8. การมีภาระงานมาก ไม่สามารถแบ่งเวลา มาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง	2.50	1.04	น้อย
9. ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง	2.36	0.86	น้อย
10. การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่นักศึกษาสงสัยจากบทเรียนกระจ่างขึ้น	2.44	0.98	น้อย
11. การพบกลุ่มขาดการให้ผู้เรียนได้ฝึกตัดสินใจแก้ปัญหา	2.51	0.96	ปานกลาง
12. การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม	2.49	1.00	น้อย
13. เนื้อหาที่นำมาสอนในการพบกลุ่มแต่ละครั้งยังขาดความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนในตำรา	2.63	00.94	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
14. ครูประจำกลุ่มขาดการชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติตนของผู้เรียนในขณะที่มาพบกลุ่ม	2.07	0.97	น้อย
15. ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย	2.04	0.97	น้อย
16. กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งครัด ขาดการสอดแทรกหรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ	2.23	0.90	น้อย
17. ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน	2.28	0.95	น้อย
18. ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถามความต้องการและปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน	2.14	0.94	น้อย
19. ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน	2.07	0.95	น้อย
20. การพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.82	1.04	ปานกลาง
รวม	2.40	0.58	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่มโดยรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.04$)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา ผู้ใหญ่ โดยแยกตามตัวแปรอิสระ

การนำเสนอผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนทั้งสามด้านของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และระดับชั้นที่ศึกษา ดังรายละเอียดในตาราง 8-47

3.1 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ

ตาราง 8 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ปัญหาการเรียน	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิธีเรียน	2.85	0.58	2.82	0.58	0.60
ด้านสื่อประกอบการเรียน					
- สื่อสิ่งพิมพ์	2.68	0.63	2.73	0.64	0.75
- สื่อวิทยุกระจายเสียง	2.81	0.70	2.86	0.76	0.72
ด้านการพบกลุ่ม	2.41	0.67	2.37	0.69	0.71
รวม	2.72	0.52	2.70	0.53	0.29

จากตาราง 8 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกันมีสภาพปัญหาโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาปัญหารายด้าน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาแต่ละด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้านวิธีเรียน
จำแนกตามเพศ

ปัญหาวิธีเรียน	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความเข้าใจในระบบการเรียนโดยวิธีทางไกล	3.02	0.81	2.97	0.81	0.67
2. ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง	3.05	0.94	3.16	0.87	1.30
3. การมีภาระกิจมากทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน	2.94	1.12	2.81	1.13	1.22
4. การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาด้วยตนเอง	2.90	0.99	2.87	0.91	0.40
5. การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ	3.00	0.97	2.94	1.04	0.64
6. การจัดตารางเวลาคูหนังสือด้วยตนเอง	2.88	0.88	2.75	0.96	1.46
7. การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง	3.05	0.89	3.12	0.91	0.93
8. การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง	2.98	0.98	3.00	0.95	0.21
9. การเตือนตนเองให้อาใจใส่ใจต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.00	1.09	3.12	1.02	1.27
10. การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง	3.14	1.06	3.13	1.06	0.10
11. การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใดเมื่อพบในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.64	1.19	2.72	1.17	0.75
12. การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.38	1.04	2.37	1.09	0.09
13. การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.51	1.02	2.33	0.90	1.93
14. การมีโอกาสนพบครูน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.78	1.11	2.73	1.04	0.43

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาวิธีเรียน	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
15. การมีโอกาสร่วมกิจกรรมกับเพื่อนน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.81	1.00	2.66	0.95	1.63
16. การรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน)	2.85	1.07	2.83	0.91	0.23
17. การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	2.94	1.13	3.06	1.11	1.24
18. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน	2.82	0.83	2.73	0.83	1.27
19. การประเมินผลปลายภาคเรียน	2.82	0.90	2.72	0.87	1.22
20. ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.70	0.96	2.64	1.00	0.68
รวม	2.85	0.58	2.82	0.58	0.60

จากตาราง 9 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในด้านวิธีเรียนระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่เพศชายและนักศึกษาเพศหญิง พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาด้านวิธีเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามเพศ

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	ชาย		หญิง		t.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อเข้าใจยาก สำหรับอ่านด้วยตนเอง	2.93	0.89	2.99	0.98	0.75
2. เนื้อหามีรายละเอียดมาก ขาดภาพ ประกอบหรือขาดการแทรกกิจกรรม	2.91	0.88	2.92	0.89	0.14
3. การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ ที่ยากต่อการเข้าใจ	2.95	0.94	2.94	1.04	0.15
4. เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการส่งเสริม ให้คิดวิเคราะห์	2.94	0.87	3.00	0.89	0.84
5. เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็น ปัจจุบัน	2.58	0.84	2.57	0.99	0.22
6. เนื้อหาขาดความสอดคล้องกับสภาพชีวิต สังคม นำไปใช้ในชีวิตรจริงได้น้อย	2.61	0.93	2.71	0.93	1.13
7. ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก	2.13	0.93	2.27	1.04	1.52
8. ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ	2.22	0.90	2.31	1.09	0.99
9. ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับความ สะดวกในการพกพา	2.49	0.96	2.48	0.94	0.27
10. ความคงทนถาวรของรูปเล่ม เอกสาร/ ตำรา ที่ได้รับ	2.63	0.99	2.64	1.01	0.17
11. ความเพียงพอของเอกสาร/ตำรา ต่อ จำนวนผู้เรียน	2.73	1.11	2.79	1.09	0.66

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
รวม	2.68	0.63	2.73	0.64	0.75
ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)					
1. การส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน	2.90	1.20	3.04	1.16	1.28
2. ความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียงรบกวนจากสถานีวิทยุข้างเคียง	2.74	1.18	2.73	1.18	0.06
3. การส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียนล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับฟัง	2.83	1.13	2.98	1.18	1.47
4. การออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ประกาศไว้	2.72	1.07	3.00	1.13	2.75**
5. ช่วงเวลาการออกอากาศค่อนข้างสั้น	2.84	1.04	2.97	1.09	1.29
6. ความครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียนของรายการ	2.89	1.00	2.97	0.93	0.91
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของรายการกับเนื้อหาในบทเรียน	2.84	0.91	2.92	0.93	0.95
8. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ของเนื้อหารายการ	2.86	0.99	2.88	0.98	0.29
9. ความสอดคล้องของเนื้อหารายการกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.83	0.94	2.88	0.95	0.57
10. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหารายการ	2.80	0.96	2.86	0.93	0.75
11. ความต่อเนื่องของเนื้อหารายการที่ออกอากาศแต่ละครั้ง	2.87	0.97	2.88	0.97	0.05

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ความน่าสนใจและความหลากหลายของ รูปแบบรายการ (เช่น รายการไม่น่า สนใจ เพราะมีแต่การบรรยายเพียง อย่างเดียว	2.89	1.00	2.82	1.07	0.69
รวม	2.81	0.70	2.86	0.76	0.72

จากตาราง 10 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในด้านสื่อประกอบการเรียน ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวิทยุกระจายเสียงระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์โดยภาพรวม ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ส่วนปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ประกาศไว้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้านการพบกลุ่ม
จำแนกตามเพศ

ปัญหาการพบกลุ่ม	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความห่างไกลระหว่างสถานที่พบกลุ่ม ของท่าน	2.69	1.06	2.66	1.07	0.37
2. ความสะดวกในเรื่องยานพาหนะ ในการเดินทางมาพบกลุ่ม	2.51	1.07	2.51	1.03	0.06
3. สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบลหรืออำเภออื่น ไม่อยู่ในพื้นที่ของท่าน	2.40	1.09	2.44	1.04	0.37
4. การมีมลภาวะ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่น ควัน กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม	2.17	1.05	2.52	1.21	3.38
5. ความสะอาดของสถานที่พบกลุ่ม	2.63	1.06	2.63	1.07	0.04
6. ความปลอดภัยของสถานที่พบกลุ่ม	2.48	1.18	2.58	1.14	0.92
7. ระยะเวลาในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง นานเกินไป	2.39	1.00	2.39	0.93	0.02
8. การมีภาระงานมาก ไม่สามารถแบ่ง เวลามาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง	2.58	1.00	2.43	1.07	1.56
9. ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง	2.32	0.86	2.38	0.86	0.74
10. การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่นักศึกษาสงสัย จากบทเรียนกระจ่างขึ้น	2.48	0.96	2.41	1.00	0.81
11. การพบกลุ่มขาดการให้ผู้เรียนได้ฝึก ตัดสินใจแก้ปัญหา	2.54	0.96	2.48	0.95	0.69
12. การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย และสิ่งแวดล้อม	2.46	0.98	2.52	1.01	0.71
13. เนื้อหาที่นำมาสอนในการพบกลุ่มแต่ละ ครั้ง ยังขาดความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา ที่เรียนในตำรา	2.59	0.95	2.66	0.94	0.78

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14. ครูประจำกลุ่มขาดการชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติตนของผู้เรียนในขณะที่มาพบกลุ่ม	2.06	0.98	2.08	0.97	0.13
15. ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือ ร่วมอภิปราย	2.05	1.00	2.04	0.96	0.16
16. กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียด ขาดการสอดแทรก หรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ	2.25	0.96	2.22	0.85	0.37
17. ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอน	2.31	0.96	2.26	0.94	0.43
18. ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถามความต้องการและปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน	2.19	0.95	2.09	0.93	1.20
19. ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน	2.11	0.98	2.02	0.92	1.03
20. การพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอก มาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.87	1.05	2.78	1.03	0.95
รวม	2.41	0.67	2.37	0.69	0.71

จากตาราง 11 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่มระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ปัญหาการพบกลุ่มในภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีมลภาวะ เช่น ปัญหาเสียงรบกวน ฝุ่น ควัน กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอายุ

ตาราง 12 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวมและ
รายด้าน จำแนกตามอายุ

ปัญหาการเรียน	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิธีเรียน	2.88	0.46	2.75	0.54	2.91	0.55	4.11**
ด้านสื่อประกอบ							
การเรียน							
- สื่อสิ่งพิมพ์	2.69	0.53	2.58	0.54	2.77	0.61	4.07**
- สื่อวิทยุ							
กระจายเสียง	2.88	0.72	2.89	0.72	2.85	0.60	0.12
ด้านการพบกลุ่ม	2.42	0.56	2.30	0.60	2.50	0.59	4.16**
รวม	2.70	0.42	2.61	0.46	2.74	0.47	3.68*

จากตาราง 12 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีสภาพปัญหาโดย
รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติ
ฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านวิธีเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) แตก
ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัญหาด้านการพบกลุ่มแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 13 เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	14 - 20 ปี	21 - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.75	2.88	2.91
21 - 25 ปี	2.75	-	0.13	0.16
14 - 20 ปี	2.88		-	0.03
25 ปีขึ้นไป	2.91			-

จากตาราง 13 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านวิธีเรียน แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.58	2.69	2.77
21 - 25 ปี	2.58	-	0.11	0.19**
14 - 20 ปี	2.69		-	0.08
25 ปีขึ้นไป	2.77			-

จากตาราง 14 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านสื่อสิ่งพิมพ์ แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.30	2.42	2.50
21 - 25 ปี	2.30	-	0.12	0.20**
14 - 20 ปี	2.42		-	0.08
25 ปีขึ้นไป	2.50			-

จากตาราง 15 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่ม แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปี ขึ้นไป
		2.61	2.70	2.74
21 - 25 ปี	2.61	-	0.09	0.13*
14 - 20 ปี	2.70		-	0.04*
25 ปีขึ้นไป	2.74			-

จากตาราง 16 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี มีปัญหาการเรียนรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน
จำแนกตามอายุ

ปัญหาวิธีเรียน	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความเข้าใจในระบบการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.95	0.82	2.99	0.75	3.06	0.87	0.78
2. ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่ต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง	3.18	0.95	3.04	0.85	3.08	0.91	1.06
3. การมีภารกิจมากทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน	2.80	1.18	2.90	1.11	2.93	1.06	0.64
4. การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาด้วยตนเอง	2.91	0.91	2.83	0.99	2.92	0.93	0.44
5. การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ	3.01	1.03	2.93	1.01	2.94	0.98	0.34
6. การจัดตารางเวลาดูหนังสือด้วยตนเอง	2.78	0.95	2.78	0.92	2.90	0.88	0.75
7. การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง	3.14	0.91	2.99	0.89	3.13	0.90	1.65
8. การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง	3.01	0.97	2.90	1.01	3.06	0.90	1.12
9. การเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.07	1.06	2.92	1.04	3.23	1.03	3.13*
10. การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง	3.25	1.09	3.04	0.99	3.08	1.09	1.85

ตาราง 17 (ต่อ)

ปัญหาวิธีเรียน	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11. การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใด เมื่อพบปัญหาในการเรียน	2.73	1.18	2.51	1.61	2.83	1.19	2.86
12. การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.28	1.01	2.22	1.03	2.72	1.12	9.48
13. การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.36	0.90	2.38	1.01	2.54	0.99	1.46
14. การมีโอกาสดพบครูน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.83	1.08	2.60	1.09	2.83	1.03	2.45
15. การมีโอกาสดพบครูน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.81	0.97	2.60	0.96	2.77	0.99	2.22
16. การรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน)	2.89	0.95	2.73	1.01	2.92	1.00	1.69
17. การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	3.13	1.15	2.83	1.07	3.02	1.10	3.12
18. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน	2.81	0.84	2.67	0.84	2.83	0.78	1.80
19. การประเมินผลปลายภาคเรียน	2.85	0.89	2.63	0.89	2.80	0.86	2.81

ตาราง 17 (ต่อ)

ปัญหาวิธีเรียน	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
20. ค่าใช้จ่ายในการเรียน โดยวิธีทางไกล	2.81	0.96	2.55	0.99	2.62	0.97	3.27*
รวม	2.88	0.46	2.75	0.54	2.91	0.55	4.11**

จากตาราง 17 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในด้านวิธีเรียนระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ปัญหาด้านวิธีเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีระดับปัญหา เรื่องการเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาเรื่องการอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุดที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม และปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ เรื่องการขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ ข้อ 9 การเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.92	3.07	3.23
21 - 25 ปี	2.92	-	0.15	0.31*
14 - 20 ปี	3.07		-	0.16
25 ปีขึ้นไป	3.23			-

จากตาราง 18 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียน ด้านวิธีเรียน เรื่องการเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ ข้อ 12 การขาดแรงจูงใจจากครู ใน
ระหว่างศึกษาด้วยตนเอง

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.22	2.28	2.72
21 - 25 ปี	2.22	-	0.06	0.55**
14 - 20 ปี	2.28		-	0.44**
25 ปีขึ้นไป	2.72			-

จากตาราง 19 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหา
การเรียน ด้านวิธีเรียน เรื่องการขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างการศึกษาด้วย
ตนเองแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ
14-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ ข้อ 17 การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุดที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป	14 - 20 ปี
		2.83	3.02	3.13
21 - 25 ปี	2.83	-	0.30*	0.11
25 ปีขึ้นไป	3.02		-	0.19
14 - 20 ปี	3.13			-

จากตาราง 20 พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปีมีปัญหาการเรียนด้านวิธีเรียนเรื่องการอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อเช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 14-20 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำแนกตามอายุ ข้อ 20 ค่าใช้จ่ายในการเรียน โดยวิธีทางไกล

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป	14 - 20 ปี
		2.55	2.62	2.81
21 - 25 ปี	2.55	-	0.07	0.26*
25 ปีขึ้นไป	2.62		-	0.19
14 - 20 ปี	2.81			-

จากตาราง 21 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีอายุ 21-25 ปี มีปัญหาการเรียน ด้านวิธีเรียน เรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 14-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามอายุ

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การนำเสนอเนื้อหาของ สื่อเข้าใจยากสำหรับอ่าน ด้วยตนเอง	3.01	0.94	2.87	0.97	3.00	0.89	1.07
2. เนื้อหามีรายละเอียดมาก ขาดภาพประกอบหรือขาด การแทรกกิจกรรม	2.95	0.90	2.85	0.86	2.95	0.88	0.69
3. การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์ วิชาการ ที่ยากต่อการ เข้าใจ	2.95	0.97	2.97	1.04	2.90	0.98	0.14
4. เนื้อหาเน้นความจำมาก กว่าการส่งเสริมให้คิด วิเคราะห์	3.02	0.93	2.89	0.79	3.01	0.91	1.16
5. เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็นปัจจุบัน	2.53	0.93	2.48	0.84	2.75	0.99	3.46*
6. เนื้อหาขาดความสอดคล้อง กับสภาพชีวิตสังคม นำไป ใช้ในชีวิตรจริงได้น้อย	2.66	0.92	2.56	0.90	2.80	0.98	2.35
7. ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก	2.12	0.99	2.05	0.89	2.53	1.06	9.78**
8. ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ	2.31	1.06	2.13	0.93	2.39	1.00	2.49

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9. ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับความสะดวกในการ พกพา	2.48	0.94	2.43	0.99	2.57	0.89	0.83
10. ความคงทนถาวรของรูป เล่ม เอกสาร/ตำรา เรียน ที่ได้รับ	2.63	0.92	2.54	1.05	2.75	1.04	1.58
11. ความเพียงพอของเอก สาร/ตำรา ต่อจำนวน ผู้เรียน	2.89	1.11	2.61	1.07	2.76	1.08	2.73
รวม	2.69	0.53	2.58	0.54	2.77	0.61	4.07**
ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)							
1. การส่งกระจายเสียงให้ เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน	3.02	1.22	2.98	1.18	2.91	1.13	0.32
2. ความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียงรบกวนจาก สถานีวิทยุข้างเคียง	2.63	1.18	2.80	1.22	2.81	1.12	1.24
3. การส่งตารางออกอากาศ ให้ผู้เรียนล่วงหน้า เพื่อ เตรียมตัวรับฟัง	2.88	1.20	2.99	1.15	2.87	1.13	0.52
4. การออกอากาศตาม กำหนดเวลาที่ประกาศไว้	2.88	1.18	2.99	1.12	2.71	0.96	2.05

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
5. ช่วงเวลาการออกอากาศ ค่อนข้างสั้น	2.82	1.12	3.06	1.07	2.87	0.98	2.27
6. ความครอบคลุมเนื้อหาใน บทเรียนของรายการ	2.92	0.99	3.01	0.98	2.86	0.88	0.95
7. ความสอดคล้องระหว่าง เนื้อหาของรายการกับ เนื้อหาในบทเรียน	2.91	0.94	2.85	0.93	2.87	0.89	0.20
8. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ของเนื้อหารายการ	2.98	0.99	2.76	0.99	2.85	0.93	2.10
9. ความสอดคล้องของเนื้อหา รายการกับสภาพความ เป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ของผู้เรียน	2.96	0.96	2.80	0.90	2.79	0.97	1.75
10. ความถูกต้อง ชัดเจนของ เนื้อหารายการ	2.87	0.91	2.77	0.97	2.87	0.94	0.53
11. ความต่อเนื่องของเนื้อหา รายการที่ออกอากาศแต่ ละครั้ง	2.91	1.08	2.84	0.97	2.86	0.79	0.27
12. ความน่าสนใจและความ หลากหลายของรูปแบบ รายการ (เช่น รายการ ไม่น่าสนใจเพราะมีแต่ การบรรยายเพียงอย่าง เดียว)	2.76	1.07	2.86	1.05	2.97	0.96	1.30

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
รวม	2.88	0.72	2.89	0.72	2.85	0.60	0.12

จากตาราง 22 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในด้านสื่อประกอบการเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สื่อ คือ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่าในด้านสื่อสิ่งพิมพ์นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีปัญหา เรื่องเนื้อหาบางเรื่องล้าสมัยขาดความเป็นปัจจุบัน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดของตัวหนังสือเล็กทำให้อ่านยากแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) จำแนกตามอายุ ข้อ 5 เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็นปัจจุบัน

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.48	2.53	2.75
21 - 25 ปี	2.48	-	0.05	0.27*
14 - 20 ปี	2.53		-	0.22
25 ปีขึ้นไป	2.75			-

จากตาราง 23 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านสื่อสิ่งพิมพ์เรื่องเนื้อหาบางเรื่องล้าสมัยขาดความเป็นปัจจุบันแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) จำแนกตามอายุ ข้อ 7 ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.05	2.12	2.53
21 - 25 ปี	2.05	-	0.07	0.48**
14 - 20 ปี	2.12		-	0.41**
25 ปีขึ้นไป	2.53			-

จากตาราง 24 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เรื่องขนาดของตัวหนังสือเล็กทำให้อ่านยาก แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 14-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม
จำแนกตามอายุ

ปัญหาการพบกลุ่ม	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความห่างไกลระหว่าง สถานที่พบกลุ่มกับบ้าน ของท่าน	2.79	1.14	2.54	1.03	2.67	0.96	2.27
2. ความสะดวกในเรื่องยาน พาหนะในการเดินทางมา พบกลุ่ม	2.69	1.11	2.31	0.96	2.48	1.02	5.72**
3. สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบล หรืออำเภออื่น ไม่อยู่ใน พื้นที่ของท่าน	2.51	1.10	2.32	1.03	2.42	1.02	1.37
4. การมีมลภาวะ เช่น เสียง รบกวน ฝุ่น คิวกัน กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม	2.39	1.07	2.31	1.17	2.37	1.25	0.24
5. ความสะอาดของสถานที่ พบกลุ่ม	2.62	1.07	2.54	1.09	2.75	1.02	1.30
6. ความปลอดภัยของสถานที่ พบกลุ่ม	2.50	1.14	2.43	1.13	2.71	1.20	2.09
7. ระยะเวลาในการพบกลุ่ม แต่ละครั้งนานเกินไป	2.36	1.00	2.40	1.00	2.43	0.86	0.18
8. การมีภาระงานมาก ไม่ สามารถแบ่งเวลามาพบ กลุ่มได้ทุกครั้ง	2.51	1.13	2.41	1.04	2.59	0.89	1.07
9. ค่าใช้จ่ายในการมาพบ กลุ่มแต่ละครั้ง	2.50	0.87	2.21	0.85	2.33	0.82	5.00**

ตาราง 25 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่ นักศึกษาสงสัยจากบทเรียน กระจ่างขึ้น	2.41	0.95	2.44	1.03	2.49	0.97	0.29
11. การพบกลุ่มขาดการให้ ผู้เรียนได้ฝึกตัดสินใจ แก้ปัญหา	2.48	0.92	2.48	1.04	2.59	0.90	0.61
12. การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม ประชา ธิปไตย และสิ่งแวดล้อม	2.48	0.99	2.32	1.01	2.72	0.94	5.88**
13. เนื้อหาที่นำมาสอนในการ พบกลุ่มแต่ละครั้ง ยังขาด ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา ที่เรียนในตำรา	2.58	0.89	2.56	1.00	2.78	0.94	2.28
14. ครูประจำกลุ่มขาดการชี้ แจงขั้นตอนการปฏิบัติตน ของผู้เรียนในขณะที่มา พบกลุ่ม	2.06	0.93	1.96	0.96	2.22	1.05	2.65
15. ครูประจำกลุ่มขาดการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงความคิดเห็น หรือ ร่วมอภิปราย	2.05	1.00	1.88	0.93	2.23	0.97	4.63**
16. กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียด ขาดการสอนแทรกหรือสลับ ด้วยกิจกรรมนันทนาการ	2.35	0.84	1.99	0.89	2.36	0.93	8.87**

ตาราง 25 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	14 - 20 ปี		21 - 25 ปี		25 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
17. ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน	2.32	0.94	2.15	0.99	2.39	0.91	2.41
18. ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถามความต้องการ และปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน	2.10	0.91	2.04	0.92	2.31	0.98	3.17
19. ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน	2.09	0.90	1.92	0.93	2.22	1.01	3.73*
20. การพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอก มาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.69	1.04	2.89	1.00	2.94	1.06	2.71
รวม	2.42	0.56	2.30	0.60	2.50	0.59	4.15**

จากตาราง 25 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในด้านการพบกลุ่ม พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาด้านการพบกลุ่มในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาเรื่องความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการเดินทางมาพบกลุ่ม ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย และกิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียดขาดการสอดแทรกหรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ มีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาเรื่องครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับปัญหาการเรียน ของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ ข้อ 2 ความสะดวกในเรื่อง
ยานพาหนะในการเดินทางมาพบกลุ่ม

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป	14 - 20 ปี
		2.31	2.48	2.96
21 - 25 ปี	2.31	-	0.38**	0.38**
25 ปีขึ้นไป	2.48		-	0.21
14 - 20 ปี	2.69			-

จากตาราง 26 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี มีปัญหาด้าน
การพบกลุ่ม เรื่องความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการเดินทางมาพบกลุ่ม
แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 14-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับปัญหาการเรียน ของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ ข้อ 9 ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป	14 - 20 ปี
		2.21	2.33	2.50
21 - 25 ปี	2.21	-	0.12	0.29**
25 ปีขึ้นไป	2.33		-	0.17
14 - 20 ปี	2.50			-

จากตาราง 27 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่ม เรื่องค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง แตกต่างจาก นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 14-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับปัญหาการเรียน ของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ ข้อ 12 การพบกลุ่มยังขาด กิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		2.32	2.48	2.72
21 - 25 ปี	2.32	-	0.16	0.40**
14 - 20 ปี	2.48		-	0.24
25 ปีขึ้นไป	2.72			-

จากตาราง 28 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่ม เรื่องการพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 29 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับปัญหาการเรียน ของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ ข้อ 15 ครูประจำกลุ่ม ขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		1.88	2.05	2.23
21 - 25 ปี	1.88	-	0.17	0.35**
14 - 20 ปี	2.05		-	0.18
25 ปีขึ้นไป	2.23			-

จากตาราง 29 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่ม เรื่องครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 เปรียบเทียบรายคู่ค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับปัญหาการเรียน ของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ ข้อ 16 กิจกรรมพบกลุ่ม เครื่องเครียด ขาดการสอดแทรกหรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		1.99	2.35	2.36
21 - 25 ปี	1.99	-	0.36**	0.37**
14 - 20 ปี	2.35		-	0.01
25 ปีขึ้นไป	2.36			-

จากตาราง 30 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่ม เรื่องกิจกรรมพบกลุ่มเครื่องเครียด ขาดการสอดแทรกหรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 14-20 ปี และ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับปัญหาการเรียน ของ นักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามอายุ ข้อ 19 ครูประจักษ์กลุ่ม ชาดการให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน

อายุ	$\bar{X}$	21 - 25 ปี	14 - 20 ปี	25 ปีขึ้นไป
		1.92	2.09	2.22
21 - 25 ปี	1.92	-	0.17	0.30*
14 - 20 ปี	2.09		-	0.13
25 ปีขึ้นไป	2.22			-

จากตาราง 31 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่ม เรื่องครูประจักษ์กลุ่มชาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามสถานภาพสมรส

ตาราง 32 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส

ปัญหาการเรียน	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิธีเรียน	2.86	0.52	2.80	0.53	0.94
ด้านสื่อประกอบการเรียน					
- สื่อสิ่งพิมพ์	2.67	0.55	2.66	0.60	0.14
- สื่อวิทยุกระจายเสียง	2.87	0.70	2.92	0.62	0.76
ด้านการพบกลุ่ม	2.43	0.57	2.30	0.64	1.74
รวม	2.69	0.45	2.64	0.46	0.94

จากตาราง 32 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนทั้งสามด้านของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษาโสดกับนักศึกษาที่สมรสแล้ว มีสภาพปัญหาโดยรวมและปัญหาแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

ตาราง 33 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน
จำแนกตามสถานภาพสมรส

ปัญหาวิธีเรียน	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความเข้าใจในระบบการเรียนโดยวิธีทางไกล	3.01	0.79	2.92	0.91	0.84
2. ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง	3.13	0.91	3.01	0.90	1.05
3. การมีภารกิจมากทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน	2.89	1.13	2.78	1.12	0.81
4. การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาด้วยตนเอง	2.90	0.96	2.83	0.86	0.70
5. การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ	2.97	1.01	2.92	0.97	0.47
6. การจัดตารางเวลาดูหนังสือด้วยตนเอง	2.78	0.93	2.95	0.87	1.67
7. การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง	3.07	0.92	3.19	0.82	1.21
8. การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง	2.98	0.97	3.02	0.95	0.39
9. การเตือนตนเองให้อาใจใส่ใจต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.07	1.05	3.02	1.08	0.37
10. การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง	3.16	1.06	3.02	1.08	1.03
11. การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใด เมื่อพบปัญหาในการเรียน	2.73	1.19	2.48	1.14	1.85
12. การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.37	1.06	2.41	1.07	0.27
13. การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.44	0.95	2.31	0.99	1.06

ตาราง 33 (ต่อ)

ปัญหาวิธีเรียน	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14. การมีโอกาสนพครูน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.78	1.09	2.65	1.02	1.02
15. การมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.71	0.98	2.84	0.97	1.14
16. การรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน)	2.85	1.00	2.83	0.91	0.19
17. การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	3.03	1.15	2.88	.96	1.24
18. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน	2.77	0.80	2.76	0.93	0.16
19. การประเมินผลปลายภาคเรียน	2.78	0.85	2.67	1.02	0.92
20. ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.72	0.99	2.44	0.92	2.52**
รวม	2.86	0.52	2.80	0.53	0.94

จากตาราง 33 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในด้านวิธีเรียนระหว่างนักศึกษาที่เป็นโสดกับนักศึกษาที่แต่งงานแล้ว พบว่าทั้งสองกลุ่มมีปัญหาด้านวิธีเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรส

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์)	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อเข้าใจยาก สำหรับอ่านด้วยตนเอง	2.98	0.94	2.86	0.94	1.11
2. เนื้อหามีรายละเอียดมาก ขาดภาพ ประกอบ หรือขาดการแทรกกิจกรรม	2.92	0.87	2.91	0.94	0.09
3. การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ ที่ยาก ต่อการเข้าใจ	2.95	1.01	2.91	0.93	0.39
4. เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการส่งเสริม ให้คิดวิเคราะห์	2.96	0.89	3.01	0.83	0.48
5. เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็น ปัจจุบัน	2.58	0.92	2.55	0.95	0.30
6. เนื้อหาขาดความสอดคล้องกับสภาพชีวิต สังคม นำไปใช้ในชีวิตรจริงได้น้อย	2.65	0.93	2.72	0.94	0.62
7. ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก	2.19	0.97	2.29	1.08	0.81
8. ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ	2.28	1.00	2.24	1.05	0.28
9. ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับความ สะดวกในการพกพา	2.50	0.96	2.42	0.90	0.75
10. ความคงทนถาวรของรูปเล่ม เอกสาร/ ตำราเรียน ที่ได้รับ	2.63	0.98	2.64	1.10	0.05
11. ความเพียงพอของเอกสาร/ตำรา ต่อ จำนวนผู้เรียน	2.76	1.10	2.76	1.07	0.06

ตาราง 34 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
รวม	2.67	0.55	2.66	0.60	0.14
ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)					
1. การส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน	2.95	1.20	3.12	1.09	1.27
2. ความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียงรบกวนจากสถานีวิทยุข้างเคียง	2.71	1.19	2.86	1.11	1.13
3. การส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียนล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับฟัง	2.90	1.18	2.95	1.06	0.41
4. การออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ประกาศไว้	2.87	1.14	2.87	0.99	0.02
5. ช่วงเวลาการออกอากาศค่อนข้างสั้น	2.90	1.08	2.97	1.01	0.52
6. ความครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียนของรายการ	2.94	0.97	2.92	0.91	0.17
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของรายการกับเนื้อหาในบทเรียน	2.86	0.92	2.96	0.93	0.96
8. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ของเนื้อหารายการ	2.88	0.99	2.84	0.93	0.38
9. ความสอดคล้องของเนื้อหารายการกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.84	0.93	2.95	1.02	0.98
10. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหารายการ	2.82	0.91	2.88	1.07	0.49
11. ความต่อเนื่องของเนื้อหารายการที่ออกอากาศแต่ละครั้ง	2.86	0.98	2.93	0.92	0.62

ตาราง 34 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ความน่าสนใจและความหลากหลายของ รูปแบบรายการ (เช่น รายการไม่น่า สนใจ เพราะมีแต่การบรรยายเพียง อย่างเดียว)	2.86	1.04	2.83	1.04	0.29
รวม	2.87	0.70	2.92	0.62	0.76

จากตาราง 34 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน ซึ่ง
ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวิทยุกระจายเสียง ระหว่างนักศึกษาที่เป็นโสดและ
นักศึกษาที่แต่งงานแล้ว พบว่าปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ระหว่างนักศึกษาที่โสดและ
สมรสโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณา
รายข้อก็พบว่าทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า นักศึกษาโสดและนักศึกษา
สมรสแล้วมีปัญหาทั้งในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 35 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม
จำแนกตามสถานภาพสมรส

ปัญหาการพบกลุ่ม	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความห่างไกลระหว่างสถานที่พบกลุ่ม กับบ้านของท่าน	2.72	1.08	2.45	0.98	2.27*
2. ความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการ เดินทางมาพบกลุ่ม	2.57	1.05	2.23	1.01	2.78**
3. สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบลหรืออำเภออื่น ไม่อยู่ในพื้นที่ของท่าน	2.47	1.06	2.20	1.01	2.24*
4. การมีมลภาวะ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่น ควัน กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม	2.39	1.13	2.22	1.25	1.14
5. ความสะอาดของสถานที่พบกลุ่ม	2.64	1.04	2.57	1.17	0.52
6. ความปลอดภัยของสถานที่พบกลุ่ม	2.53	1.13	2.56	1.27	0.22
7. ระยะเวลาในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง นานเกินไป	2.39	0.96	2.40	0.96	0.02
8. การมีภาระงานมาก ไม่สามารถแบ่งเวลา มาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง	2.52	1.05	2.37	0.97	1.29
9. ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง	2.39	0.85	2.21	0.88	1.71
10. การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่นักศึกษาสงสัย จากบทเรียนกระจ่างขึ้น	2.50	0.98	2.17	0.97	2.81**
11. การพบกลุ่มขาดการให้ผู้เรียนได้ฝึก ตัดสินใจแก้ปัญหา	2.53	0.97	2.38	0.91	1.37
12. การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม	2.50	1.01	2.45	0.94	0.41
13. เนื้อหาที่นำมาสอนในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง ยังขาดความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน ในตำรา	2.61	0.94	2.67	0.98	0.52

ตาราง 35 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14. ครูประจำกลุ่มขาดการชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติตนของผู้เรียนในขณะที่มาพบกลุ่ม	2.07	0.95	2.06	1.08	0.12
15. ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย	2.05	0.97	2.01	1.01	0.32
16. กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียด ขาดการสอดแทรก หรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ	2.26	0.90	2.12	0.91	1.28
17. ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน	2.30	0.93	2.20	1.04	0.86
18. ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถามความต้องการ และปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน	2.15	0.94	2.06	0.94	0.85
19. ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน	2.08	0.95	2.00	0.96	0.71
20. การพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอก มาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.87	1.04	2.60	1.00	2.23*
รวม	2.43	0.57	2.30	0.64	1.74

จากตาราง 35 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนด้านการพบกลุ่มระหว่างนักศึกษาโสดและนักศึกษาที่สมรสแล้ว พบว่า ปัญหาการพบกลุ่มในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาความห่างไกลระหว่างสถานที่พบบกลุ่มกับบ้านของท่าน สถานที่พบบกลุ่มอยู่ในตำบลหรืออำเภออื่นไม่อยู่ในพื้นที่ของท่าน และการพบบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ปัญหาความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการเดินทางมาพบบกลุ่ม และการพบบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่นักศึกษาสงสัยจากบทเรียนกระจ่างขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3.4 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามอาชีพ

ตาราง 36 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

ปัญหาการเรียน	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิธีเรียน	2.86	0.50	2.83	0.54	2.89	0.50	2.75	0.59	0.85
ด้านสื่อประกอบการเรียน									
- สื่อสิ่งพิมพ์	2.69	0.56	2.67	0.51	2.72	0.57	2.52	0.60	1.65
- สื่อวิทยุกระจายเสียง	2.88	0.67	2.74	0.73	3.09	0.72	2.78	0.61	3.64**
ด้านการพบกลุ่ม	2.44	0.59	2.41	0.57	2.37	0.62	2.26	0.53	1.57
รวม	2.70	0.43	2.65	0.47	2.73	0.47	2.56	0.46	1.94

จากตาราง 36 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพต่างกันพบว่า ปัญหาโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสื่อประกอบการเรียนโดยเฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 นอกนั้นด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 37 การเปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	อื่น ๆ	รับจ้างทั่วไป	โรงงาน/บริษัท	ยังไม่ประกอบอาชีพ
		2.66	2.71	2.79	2.91
อื่น ๆ	2.66	-	0.05	0.13	0.25*
รับจ้างทั่วไป	2.71		-	0.08	0.20
โรงงาน/บริษัท	2.79			-	0.12
ยังไม่ประกอบอาชีพ	2.91				-

จากตาราง 37 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพมีปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพอื่น ๆ (เช่น เกษตรกร รับราชการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 38 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ	โรงงาน/บริษัท	ยังไม่ประกอบอาชีพ
		2.74	2.78	2.88	3.09
รับจ้างทั่วไป	2.74	-	0.04	0.14	0.35
อื่น ๆ	2.78		-	0.10	0.31
โรงงาน/บริษัท	2.88			-	0.21**
ยังไม่ประกอบอาชีพ	3.09				-

จากตาราง 38 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานโรงงานหรือทำงานบริษัท มีปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 39 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน จำนวนตามอาชีพ

ปัญหาวิธีเรียน	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความเข้าใจในระบบการเรียนโดยวิธีทางไกล	3.02	0.84	2.97	0.82	3.03	0.79	2.86	0.71	0.62
2. ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง	3.15	0.90	2.94	0.92	3.06	0.93	3.19	0.89	1.36
3. การมีภาระกิจมากทำให้มีผลกระทบท่อการเรียน	2.95	1.08	2.66	1.01	2.93	1.29	2.67	1.23	2.14
4. การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาด้วยตนเอง	2.96	0.93	2.81	0.89	2.85	0.93	2.71	1.06	1.41
5. การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ	2.97	0.98	2.92	1.03	3.10	0.97	2.83	1.11	0.82
6. การจัดตารางเวลาคูหนังสือด้วยตนเอง	2.82	0.94	2.89	0.83	2.83	1.01	2.64	0.85	0.87
7. การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง	3.13	0.91	2.95	0.89	3.06	0.82	3.14	0.98	0.87
8. การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง	2.97	0.97	2.97	0.95	3.15	0.90	2.90	1.02	0.93
9. การเตือนตนเองให้อาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.05	1.02	3.15	1.06	3.19	0.93	2.84	1.28	1.42
10. การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง	3.16	1.03	3.10	1.08	3.04	1.05	3.14	1.19	0.28
11. การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใด เมื่อพบปัญหาในการเรียน	2.76	1.20	2.62	1.14	2.58	1.16	2.53	1.19	0.94

ตาราง 39 (ต่อ)

ปัญหาวิถีเรียน	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.43	1.07	2.33	1.03	2.40	1.07	2.21	1.06	0.74
13. การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง	2.46	0.95	2.28	0.80	2.44	1.01	2.38	1.15	0.74
14. การมีโอกาสนับถือน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.79	1.08	2.68	2.09	2.89	1.07	2.52	1.03	1.53
15. การมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนน้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.70	0.99	2.80	0.94	2.81	0.96	2.69	0.96	0.04
16. การรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน)	2.78	0.92	2.91	1.05	3.01	1.09	2.83	1.05	1.23
17. การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	3.00	1.09	3.01	1.14	3.14	1.21	2.86	1.10	0.67
18. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน	2.72	0.82	2.90	0.79	2.86	0.79	2.69	0.94	1.38
19. การประเมินผลปลายภาคเรียน	2.71	0.86	2.94	0.92	2.72	0.86	2.83	0.96	1.50
20. ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.62	0.98	2.86	0.89	2.71	0.98	2.60	1.09	1.38
รวม	2.86	0.50	2.83	0.54	2.89	0.50	2.75	0.59	0.85

จากตาราง 39 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนในด้านวิธีเรียนระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพต่างกัน พบว่ามีปัญหาด้านวิธีเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีปัญหาด้านวิธีเรียนไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ตาราง 40 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์)
(เอกสาร/ตำราเรียน) จำนวนคำถามอาชีพ

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ เข้าใจยากสำหรับอ่านด้วย ตนเอง	2.98	0.93	3.05	0.86	2.93	1.00	2.78	1.00	1.07
2. เนื้อหามีรายละเอียดมาก ขาดภาพประกอบ หรือขาด การแทรกกิจกรรม	2.93	0.84	2.97	0.78	2.97	1.02	2.67	1.00	1.73
3. การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชา การ ที่ยากต่อการเข้าใจ	2.96	1.02	2.91	0.95	2.94	0.92	2.90	1.02	0.10
4. เนื้อหาเน้นความจำมากกว่า การส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์	2.97	0.87	2.85	0.88	3.13	0.79	2.97	1.00	1.25
5. เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็นปัจจุบัน	2.57	0.92	2.49	0.83	2.68	0.96	2.57	1.00	0.52
6. เนื้อหาขาดความสอดคล้อง กับสภาพชีวิตสังคม นำไปใช้ ในชีวิตจริงได้น้อย	2.70	0.96	2.65	0.91	2.68	0.90	2.52	0.90	0.60
7. ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก	2.20	0.97	2.34	0.93	2.18	1.08	2.07	1.06	0.88
8. ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ	2.32	1.02	2.14	0.90	2.36	1.04	2.12	1.03	1.30
9. ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับความสะดวกในการพกพา	2.56	0.92	2.52	0.95	2.40	0.90	2.19	1.05	2.73
10. ความคงทนถาวรของรูปเล่ม เอกสาร/ตำราเรียน ที่ได้รับ	2.62	0.99	2.67	0.94	2.83	1.10	2.38	0.95	2.27

ตาราง 40 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11. ความเพียงพอของเอกสาร/ ตำรา ต่อจำนวนผู้เรียน	2.77	1.06	2.82	1.02	2.79	1.22	2.60	1.21	0.51
รวม	2.69	0.56	2.67	0.51	2.72	0.57	2.52	0.60	1.65

ตาราง 40 (ต่อ) เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน
(สื่อวิทยุกระจายเสียง)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน	3.02	1.17	2.75	1.19	3.17	1.22	2.86	1.16	1.94
2. ความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียงรบกวนจากสถานีวิทยุข้างเคียง	2.74	1.19	2.66	1.10	2.82	1.17	2.71	1.27	0.25
3. การส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียนล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับฟัง	2.87	1.12	2.91	1.18	3.08	1.25	2.86	1.19	0.65
4. การออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ประกาศไว้	2.89	1.07	2.78	1.12	3.18	1.17	2.53	1.13	3.90**
5. ช่วงเวลาการออกอากาศค่อนข้างสั้น	2.92	1.05	2.72	1.02	3.07	1.19	2.95	1.02	1.39
6. ความครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียนของรายการ	2.97	0.97	2.80	0.95	3.11	0.96	2.76	0.90	2.10
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของรายการกับเนื้อหาในบทเรียน	2.86	0.92	2.81	0.98	3.08	0.93	2.81	0.80	1.48
8. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ของเนื้อหารายการ	2.91	1.00	2.68	1.01	3.07	0.88	2.72	0.95	2.53
9. ความสอดคล้องของเนื้อหารายการกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.85	0.91	2.75	1.00	3.17	0.96	2.67	0.94	3.76**

ตาราง 40 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. ความถูกต้องชัดเจนของ เนื้อหารายการ	2.83	0.93	2.67	0.93	2.99	1.00	2.90	0.93	1.51
11. ความต่อเนื่องของเนื้อหา รายการที่ออกอากาศต่อ ละครึ่ง	2.88	0.92	2.71	1.05	3.14	1.07	2.76	0.92	2.86
12. ความน่าสนใจและความ หลากหลายของรูปแบบ รายการ (เช่น รายการ ไม่น่าสนใจ เพราะมีแต่การ บรรยายเพียงอย่างเดียว)	2.82	1.01	2.70	1.03	3.17	1.07	2.83	1.08	2.91
รวม	2.88	0.67	2.74	0.73	3.09	0.72	2.78	0.61	3.64**

จากตาราง 40 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ในภาพรวมมีปัญหาไม่แตกต่างกัน
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาเรื่องการออกอากาศตามกำหนดเวลา
ที่ประกาศไว้ และเรื่องความสอดคล้องของเนื้อหารายการกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ตาราง 41 เปรียบเทียบรายค่าคะแนนเฉลี่ยระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) จำแนกตามอาชีพ ข้อ 4 การออกอากาศตามกำหนดเวลา ที่ประกาศไว้

อาชีพ	$\bar{X}$	อื่น ๆ	รับจ้างทั่วไป	โรงงาน/บริษัท	ยังไม่ประกอบอาชีพ
		2.53	2.78	2.89	3.18
อื่น ๆ	2.53	-	0.25	0.36	0.65 ^a
รับจ้างทั่วไป	2.78		-	0.11	0.40
โรงงาน/บริษัท	2.89			-	0.29 ^a
ยังไม่ประกอบอาชีพ	3.18				-

จากตาราง 41 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพมีปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง เรื่องการออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ประกาศไว้ แตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพอื่น ๆ (เช่น เกษตรกร รับราชการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 42 เปรียบเทียบรายค่าระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) จำนวนตามอาชีพ ข้อที่ 9 ความสอดคล้องของเนื้อหาการเรียนกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

อาชีพ	$\bar{X}$	อื่น ๆ	รับจ้างทั่วไป	โรงงาน/บริษัท	ยังไม่ประกอบอาชีพ
		2.67	2.78	2.85	3.17
อื่น ๆ	2.67	-	0.08	0.18	0.50 ^a
รับจ้างทั่วไป	2.75		-	0.10	0.42
โรงงาน/บริษัท	2.85			-	0.32
ยังไม่ประกอบอาชีพ	3.17				-

จากตาราง 42 แสดงว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพมีปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง เรื่องความสอดคล้องของเนื้อหาการเรียนกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน แตกต่างจาก นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพอื่น ๆ (เช่น เกษตรกร รับราชการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 43 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม

ปัญหาการพบกลุ่ม	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความห่างไกลระหว่าง สถานที่พบกลุ่มกับบ้านของท่าน	2.66	1.07	2.87	0.95	2.53	1.21	2.67	1.00	1.41
2. ความสะดวกในเรื่องยาน พาหนะในการเดินทางมา พบกลุ่ม	2.56	1.05	2.62	1.08	2.29	1.01	2.41	1.03	1.67
3. สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบล หรืออำเภออื่น ไม่อยู่ใน พื้นที่ของท่าน	2.38	1.01	2.63	1.18	2.25	1.10	2.52	1.03	1.96
4. การมีมลภาวะ เช่น เสียง รบกวน ฝน คว้น กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม	2.41	1.21	2.29	1.04	2.42	1.18	2.16	0.97	0.90
5. ความสะอาดของสถานที่ พบกลุ่ม	2.71	1.05	2.56	1.14	2.57	1.07	2.45	1.01	1.20
6. ความปลอดภัยของสถานที่ พบกลุ่ม	2.60	1.15	2.62	1.22	2.44	1.17	2.26	1.05	1.60
7. ระยะเวลาในการพบกลุ่ม แต่ละครั้งนานเกินไป	2.48	0.91	2.27	0.94	2.43	1.03	2.12	1.06	2.84
8. การมีภาระงานมาก ไม่ สามารถแบ่งเวลามาพบกลุ่ม ได้ทุกครั้ง	2.59	1.05	2.46	0.94	2.34	1.12	2.29	0.97	2.06
9. ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่ม แต่ละครั้ง	2.37	0.86	2.46	0.76	2.26	0.90	2.28	0.91	0.82

ตาราง 43 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่ นักศึกษาสงสัยจากบทเรียน กระจ่างขึ้น	2.46	0.96	2.39	0.94	2.53	1.09	2.31	1.00	0.63
11. การพบกลุ่มขาดการให้ผู้ เรียนได้ฝึกตัดสินใจแก้ปัญหา	2.56	0.95	2.33	0.98	2.49	1.05	2.55	0.84	1.19
12. การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมประชา- กิติไพบูลย์และสิ่งแวดล้อม	2.52	0.98	2.53	1.07	2.38	0.98	2.45	2.98	0.48
13. เนื้อหาที่นำมาสอนในการ พบกลุ่มแต่ละครั้ง ยังขาด ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ เรียนในตำรา	2.65	0.93	2.58	0.93	2.78	0.97	2.38	0.93	2.08
14. ครูประจำกลุ่มขาดการชี้แจง ขั้นตอนการปฏิบัติตนของผู้ เรียนในขณะที่มาพบกลุ่ม	2.08	0.96	2.03	1.01	2.26	1.09	1.83	0.80	2.24
15. ครูประจำกลุ่มขาดการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้แสดง ความคิดเห็นหรือร่วมอภิปราย	2.10	0.96	2.08	1.06	1.93	1.00	1.88	0.88	1.19
16. กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียด ขาดการสวดมนต์ หรือสลับ ด้วยกิจกรรมนันทนาการ	2.24	0.89	2.22	0.90	2.20	0.90	2.22	0.94	0.04
17. ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน	2.33	0.97	2.30	0.97	2.25	0.96	2.10	0.83	0.90

ตาราง 43 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	โรงงาน/บริษัท		รับจ้างทั่วไป		ยังไม่ประกอบอาชีพ		อื่น ๆ		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
18. ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถามความต้องการ และปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน	2.19	0.95	2.14	0.86	2.15	1.00	1.86	0.89	1.98
19. ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน	2.11	0.96	2.01	0.85	2.13	1.00	1.84	0.93	1.47
20. การพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจากภายนอก มาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.87	1.01	2.78	1.12	2.82	1.09	2.69	0.96	0.50
รวม	2.44	0.59	2.41	0.57	2.37	0.62	2.26	0.54	1.57

จากตาราง 43 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนในด้านการพบกลุ่ม ระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพต่างกัน พบว่า มีปัญหาด้านการพบกลุ่มโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีปัญหาการเรียนในด้านการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

3.5 การเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ตาราง 44 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ปัญหาการเรียนรู้	มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิธีเรียน	2.78	0.53	2.91	0.50	2.67**
ด้านสื่อประกอบการเรียน					
- สื่อสิ่งพิมพ์	2.63	0.53	2.71	0.58	1.70
- สื่อวิทยุกระจายเสียง	2.78	0.69	2.96	0.68	2.77**
ด้านการพบกลุ่ม	2.39	0.54	2.42	0.62	0.59
รวม	2.63	0.45	2.73	0.45	2.40**

จากตาราง 44 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนรู้ทั้งสามด้านของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน พบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสภาพปัญหาโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน และเมื่อพิจารณาปัญหารายด้าน พบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีปัญหาด้านวิธีเรียนและปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตาราง 45 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านวิธีเรียน
จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ปัญหาวิธีเรียน	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความเข้าใจในระบบการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.94	0.83	3.04	0.80	1.37
2. ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง	3.06	0.98	3.15	0.84	1.05
3. การมีภารกิจมากทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน	2.68	1.16	3.04	1.07	3.43**
4. การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาดด้วยตนเอง	2.80	0.96	2.96	0.93	1.89
5. การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ	2.95	1.08	2.98	0.94	0.26
6. การจัดตารางเวลาดูหนังสือด้วยตนเอง	2.71	0.94	2.90	0.90	2.26*
7. การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง	2.98	0.97	3.18	0.83	2.41**
8. การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง	2.98	1.02	3.00	0.92	0.20
9. การเตือนตนเองให้อาใจใส่ใจต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.11	1.09	3.02	1.02	0.89
10. การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง	3.18	1.11	3.09	1.01	0.99
11. การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใด เมื่อพบปัญหาในการเรียน	2.49	1.16	2.86	1.18	3.48**
12. การขาดแรงจูงใจจากครูในระหว่างศึกษาดด้วยตนเอง	2.30	1.07	2.45	1.05	1.46
13. การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาดด้วยตนเอง	2.28	0.96	2.54	0.95	2.90**

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัญหาวิธีเรียน	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14. การมีโอกาสพบครูน้อยกว่าการเรียน แบบชั้นเรียน	2.58	1.04	2.91	1.09	3.46**
15. การมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน น้อยกว่าการเรียนแบบชั้นเรียน	2.70	1.00	2.76	0.95	0.61
16. การรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน)	2.68	1.02	3.00	0.93	3.46**
17. การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	2.89	1.16	3.11	1.07	2.06*
18. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน	2.77	0.85	2.77	0.81	0.06
19. การประเมินผลปลายภาคเรียน	2.80	0.95	2.73	0.83	0.92
20. ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธีทางไกล	2.69	0.94	2.65	1.01	0.37
รวม	2.78	0.53	2.91	0.50	2.67**

จากตาราง 45 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนในด้านวิธีเรียน
 ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกัน พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีระดับปัญหาด้าน
 วิธีเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีปัญหา เรื่องการมี
 ภารกิจมากทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียน
 ด้วยตนเอง การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะในทันทีทันใดเมื่อพบปัญหาในการเรียน
 การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือระหว่างศึกษาด้วยตนเอง การมีโอกาสพบครูน้อย
 กว่าการเรียนแบบชั้นเรียน และการรับข่าวสารต่าง ๆ จากสถานศึกษา แตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหา เรื่องการจัดตารางเวลาดู
 หนังสือด้วยตนเองและการอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุด ที่จะค้นคว้า
 เพิ่มเติม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาเรื่องอื่น ๆ
 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 46 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อเข้าใจยาก สำหรับอ่านด้วยตนเอง	2.87	0.91	3.05	0.96	2.12*
2. เนื้อหามีรายละเอียดมาก ขาดภาพ ประกอบ หรือขาดการแทรกกิจกรรม	2.82	0.85	3.00	0.91	2.31*
3. การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ ที่ยาก ต่อการเข้าใจ	2.85	0.98	3.02	1.00	1.88
4. เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการส่งเสริม ให้คิดวิเคราะห์	2.91	0.90	3.03	0.85	1.45
5. เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาดความเป็น ปัจจุบัน	2.44	0.89	2.70	0.94	3.01**
6. เนื้อหาขาดความสอดคล้องกับสภาพชีวิต สังคม นำไปใช้ในชีวิตรจริงได้น้อย	2.61	0.96	2.71	0.91	1.16
7. ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้อ่านยาก	2.16	0.92	2.25	1.05	1.05
8. ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ	2.21	1.01	2.32	1.00	1.20
9. ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับความ สะดวกในการพกพา	2.44	0.95	2.53	0.94	1.04
10. ความคงทนถาวรของรูปเล่ม เอกสาร/ ตำราเรียน ที่ได้รับ	2.69	1.01	2.58	0.99	1.20
11. ความเพียงพอของเอกสาร/ตำรา ต่อ จำนวนผู้เรียน	2.89	1.08	2.65	1.10	2.41**

ตาราง 46 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (สิ่งพิมพ์)	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
รวม	2.63	0.53	2.71	0.58	1.70
ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)					
1. การส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ ของผู้เรียน	2.91	1.21	3.04	1.16	1.19
2. ความชัดเจนของเสียง เช่น มีเสียง รบกวนจากสถานีวิทยุข้างเคียง	2.63	1.15	2.84	1.19	1.96*
3. การส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียน ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับฟัง	2.79	1.14	3.02	1.17	2.08*
4. การออกอากาศตามกำหนดเวลาที่ ประกาศไว้	2.81	1.09	2.93	1.13	1.16
5. ช่วงเวลาการออกอากาศค่อนข้างสั้น	2.76	1.09	3.05	1.04	2.91**
6. ความครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียน ของรายการ	2.83	0.97	3.03	0.94	2.24*
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของ รายการกับเนื้อหาในบทเรียน	2.79	0.96	2.96	0.88	1.99*
8. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ของเนื้อหา รายการ	2.80	1.02	2.94	0.94	1.54
9. ความสอดคล้องของเนื้อรายการกับสภาพ ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.81	1.01	2.90	0.88	0.98
10. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหารายการ	2.76	0.97	2.90	0.91	1.65
11. ความต่อเนื่องของเนื้อหารายการที่ ออกอากาศแต่ละครั้ง	2.80	1.02	2.94	0.92	1.51

ตาราง 46 (ต่อ)

ปัญหาสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง)	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ความน่าสนใจและความหลากหลายของ รูปแบบรายการ (เช่น รายการไม่น่า สนใจ เพราะมีแต่การบรรยายเพียง อย่างเดียว)	2.72	1.06	2.98	1.00	2.73**
รวม	2.78	0.69	2.96	0.68	2.77**

จากตาราง 46 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนในด้านสื่อประกอบการเรียน ระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน ในด้านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ทั้ง 2 กลุ่ม มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาเรื่องเนื้อหาบางเรื่องล้าสมัยขาดความเป็นปัจจุบัน และความเพียงพอของเอกสาร/ตำราต่อจำนวนผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ปัญหาเรื่องการนำเสนอเนื้อหาเข้าใจยากสำหรับอ่านด้วยตนเอง และเนื้อหาที่มีรายละเอียดมากขาดภาพประกอบหรือขาดกิจกรรมแทรก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

สำหรับสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาด้านนี้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีปัญหาเรื่องช่วงเวลาการออกอากาศค่อนข้างสั้น และความน่าสนใจและความหลากหลายของรูปแบบรายการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกจากนั้น มีปัญหาเรื่องความชัดเจนของเสียง การส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียนล่วงหน้า ความครอบคลุมเนื้อหาในบทเรียนของรายการ และความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของรายการกับเนื้อหาในบทเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 47 เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ด้านการพบกลุ่ม
จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ปัญหาการพบกลุ่ม	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความห่างไกลระหว่างสถานที่พบกลุ่ม กับบ้านของท่าน	2.75	1.08	2.61	1.05	1.38
2. ความสะดวกในเรื่องยานพาหนะในการ เดินทางมาพบกลุ่ม	2.54	1.08	2.48	1.02	0.62
3. สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบลหรืออำเภออื่น ไม่อยู่ในพื้นที่ของท่าน	2.49	1.08	2.36	1.04	1.27
4. การมีมลภาวะ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่น ควัน กลิ่น ในสถานที่พบกลุ่ม	2.31	1.13	2.40	1.17	0.81
5. ความสะอาดของสถานที่พบกลุ่ม	2.64	1.12	2.62	1.01	0.21
6. ความปลอดภัยของสถานที่พบกลุ่ม	2.67	1.20	2.41	1.11	2.38**
7. ระยะเวลาในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง นานเกินไป	2.40	0.94	2.39	0.98	0.18
8. การมีภาระงานมาก ไม่สามารถแบ่งเวลา มาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง	2.46	1.07	2.53	1.01	0.80
9. ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละครั้ง	2.36	0.82	2.35	0.89	0.04
10. การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่นักศึกษาสงสัย จากบทเรียนกระจ่างขึ้น	2.35	0.97	2.52	0.98	1.86
11. การพบกลุ่มขาดการให้ผู้เรียนได้ฝึก ตัดสินใจแก้ปัญหา	2.50	0.99	2.52	0.93	0.23
12. การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม	2.46	1.02	2.52	0.98	0.75

ตาราง 47 (ต่อ)

ปัญหาการพบกลุ่ม	มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		t.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
13. เนื้อหาที่นำมาสอนในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง ยังขาดความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน ในตำรา	2.62	0.89	2.63	0.99	0.21
14. ครูประจำกลุ่มขาดการชี้แจงขั้นตอนการ ปฏิบัติตนของผู้เรียนในขณะที่มาพบกลุ่ม	1.99	0.95	2.14	0.99	1.69
15. ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วม อภิปราย	1.97	0.99	2.11	0.96	1.57
16. กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียด ขาดการสอด แทรก หรือสลับด้วยกิจกรรมนันทนาการ	2.19	0.88	2.26	0.92	0.87
17. ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอน	2.22	0.93	2.34	0.97	1.40
18. ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถามความ ต้องการ และปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน	2.07	0.93	2.20	0.94	1.43
19. ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ผู้เรียน	2.04	0.97	2.09	0.92	0.66
20. การพบกลุ่มยังขาดการเชิญวิทยากรจาก ภายนอก มาให้ความรู้เป็นครั้งคราว	2.75	1.03	2.89	1.04	1.47
รวม	2.39	0.54	2.42	0.62	0.59

จากตาราง 47 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนในด้านการพบกลุ่มระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน พบว่า มีปัญหาด้านพบกลุ่มโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยของสถานที่พบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

**ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับ
ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล**

ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักศึกษา รายละเอียดของปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาแต่ละด้าน ปรากฏดังตาราง 48-55 ต่อไปนี้

ตาราง 48 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีเรียน

ปัญหาด้านวิธีเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1. ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับศึกษาและทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง เนื่องจากภาระการงานมาก	42	32.56
2. การศึกษาเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเองเข้าใจได้ยาก และเมื่อไม่เข้าใจไม่มีใครให้คำปรึกษา	31	24.03
3. การศึกษาด้วยตนเองไม่ค่อยมีแรงจูงใจ บังคับตนเองได้ยาก	19	14.73
4. อ่านหนังสือแล้วจำไม่ได้ ลืมง่าย	10	7.75
5. ข้อสอบไม่ค่อยเป็นไปตามเนื้อหาในหนังสือเรียน	9	6.98
6. ไม่ค่อยเข้าใจวิธีเรียน ไม่ทราบจะแบ่งเวลาในการอ่านหนังสืออย่างไร	5	3.86
7. อยู่ห่างไกลจากแหล่งที่จะค้นคว้า เช่น ห้องสมุด	5	3.86
8. ขาดทุนทรัพย์ในการเรียน	5	3.86
9. การเรียนโดยวิธีนี้วิชาการไม่แน่นเท่าที่ควร	1	0.77
10. การให้คะแนนไม่ค่อยเคร่งครัดนัก ทำให้นักศึกษาจบได้ง่าย	1	0.77

ตาราง 48 (ต่อ)

ปัญหาด้านวิธีเรียน	ความถี่	ร้อยละ
11. การเรียนโดยวิธีนี้เมื่อจบออกไปแล้ว ไม่สามารถ เทียบเท่ากับผู้จบจากสถาบันอื่นได้	1	0.77
รวม	129	100.00

จากตาราง 48 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีเรียน พบว่า
 ปัญหาอันดับแรก คือ ไม่ค่อยมีเวลาในการศึกษาและทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง
 เนื่องจากภาระการงานมาก คิดเป็นร้อยละ 32.56 รองลงมา คือ การศึกษา
 เนื้อหาบทเรียนด้วยตนเองเข้าใจยาก และเมื่อไม่เข้าใจไม่มีใครให้คำปรึกษา
 ร้อยละ 24.03 และการศึกษาดด้วยตนเองไม่ค่อยมีแรงจูงใจ บังคับตนเองได้ยาก
 ร้อยละ 14.73 ตามลำดับ

ตาราง 49 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อแก้ปัญหาด้านวิธีเรียน

ข้อเสนอแนะด้านวิธีเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการให้คำแนะนำเรื่องวิธีเรียนแก่ผู้เรียน (เช่น จะแบ่งเวลาอย่างไร จะมีวิธีอ่านหนังสือ ศึกษาด้วยตนเองอย่างไร จะเตรียมตัวพบกลุ่ม อย่างไร จะเตรียมตัวสอบอย่างไร เป็นต้น)	25	37.31
2. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนกับครูมากยิ่งขึ้น	12	17.91
3. ควรมีการให้ความช่วยเหลือเรื่องทุนแก่นักศึกษา ที่ยากจน	10	14.93
4. เนื้อหาวิชาที่น่าไปออกข้อสอบควรเป็นเนื้อหา ในตำราเรียน	9	13.43
5. ควรมีการติวเข้มก่อนสอบ	5	7.46
6. ควรเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับให้ ทุกคนได้เรียน	3	4.48
7. การสอบปลายภาคควรจัดในวันอาทิตย์ เพราะสะดวกกับผู้เรียน ไม่ต้องลางาน	3	4.48
รวม	67	100.00

จากตาราง 49 ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านวิธีเรียนนั้น นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะหลายประการ ข้อเสนอแนะที่ได้ความถี่มาก ๆ ได้แก่ ควรมีการแนะนำวิธีเรียนแก่ผู้เรียน (เช่น จะแบ่งเวลาอย่างไร จะมีวิธีอ่านหนังสือศึกษาด้วยตนเองอย่างไร จะเตรียมตัวพบกลุ่มอย่างไร จะเตรียมตัวสอบอย่างไร เป็นต้น) คิดเป็นร้อยละ 37.31 รองลงมา คือ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนกับครูมากยิ่งขึ้น ร้อยละ 17.91 และควรให้ความช่วยเหลือในเรื่องทุนแก่นักศึกษาที่ยากจน ร้อยละ 14.93 และเนื้อหาวิชาที่น่าไปออกข้อสอบควรเป็นเนื้อหาในตำราเรียน ตามลำดับ

ตาราง 50 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์)

ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร/ตำรา)	ความถี่	ร้อยละ
1. การจัดส่ง		
- เอกสารหรือตำราเรียนส่งมาถึงศูนย์ฯ อ่าเภอ เพื่อจะขายให้ผู้เรียนช้ามาก ไม่ทันการเปิด ภาคเรียน	72	24.74
2. การผลิต		
- จำนวนตำราเรียนที่ส่งมามีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้เรียน	70	24.05
3. การนำเสนอเนื้อหา		
3.1 เนื้อหาในหลายวิชาค่อนข้างจะอ่านเข้าใจยาก สำหรับการศึกษด้วยตนเอง อธิบายไม่กระจ่าง บางครั้งสรุปรวบรัดเกินไป	49	16.8
3.2 การใช้ภาษาและศัพท์วิชาการทำให้เข้าใจยาก	18	6.19
3.3 เนื้อหาไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน	9	3.09
4. การพิมพ์		
4.1 มีการพิมพ์ผิด พิมพ์ตกหล่น พิมพ์ไม่ชัดเจน	25	9.28
4.2 ตัวหนังสือเล็กเกินไป	7	2.40
5. รูปเล่ม		
5.1 รูปเล่มใหญ่ หนา ไม่สะดวกต่อการพกพา	15	5.15
5.2 รูปเล่มไม่คงทน ปกไม่แข็งแรง ซ้ำรูดง่าย	10	3.44
5.3 รูปแบบไม่จูงใจผู้เรียน	6	2.06
5.4 บางวิชาแบ่งเป็นหลายเล่มเกินไป	5	1.72
6. ราคา ตำรามีราคาแพงมาก	5	1.72
รวม	291	100.00

จากตาราง 50 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ปัญหาอันดับแรก คือ ปัญหาการจัดส่งตำราถึงผู้เรียนล่าช้าไม่ทันเปิดภาคเรียน ร้อยละ 24.74 รองลงมา คือ ปัญหาเรื่องการผลิตตำราไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ร้อยละ 24.05 ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาเข้าใจยาก สำหรับการศึกษาด้วยตนเอง ร้อยละ 16.8 ตามลำดับ

ตาราง 51 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อกำกับปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ข้อเสนอแนะด้านสื่อสิ่งพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
1. การจัดส่ง		
- เอกสารหรือตำราเรียนจัดส่งอย่างรวดเร็วก่อนเวลาเปิดภาคเรียน เพื่อพร้อมที่จะให้ผู้เรียนได้รับทันทีเมื่อลงทะเบียนเรียน	55	23.4
2. การผลิต		
- ควรผลิตตำราให้เพียงพอแก่จำนวนผู้เรียนในแต่ละอำเภอ	45	19.15
3. การนำเสนอเนื้อหา		
3.1 เนื้อหาควรจะทำให้เข้าใจง่ายเหมาะแก่ผู้ที่จะศึกษด้วยตนเอง ควรอธิบายรายละเอียดให้กระจ่าง ให้ได้ใจความละเอียด ไม่รวบรัดเกินไป เพราะผู้เรียนจะต้องอ่านเองทำความเข้าใจเองเป็นส่วนใหญ่	41	17.45
3.2 การนำเสนอเนื้อหาควรจะทำให้ที่น่าสนใจ มีภาพประกอบ มีกิจกรรมสอดแทรก เพื่อให้ผู้เรียนไม่หนักเกินไป	34	14.47
3.3 เนื้อหาควรมีความเกี่ยวข้องกับสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน มีความทันสมัย	17	7.23
4. รูปเล่ม		
4.1 วิชาหนึ่ง ๆ ควรจัดทำเป็นเล่มเดี่ยว ไม่แยกเป็นหลายเล่ม เพราะไม่สะดวกแก่ผู้เรียน	10	4.26
4.2 ขนาดของรูปเล่มควรจะทำให้กะทัดรัด เพื่อสะดวกแก่การพกพา	10	4.26
4.3 ออกแบบรูปเล่มให้ที่น่าสนใจ	3	1.28

ตาราง 51 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะด้านสื่อสิ่งพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
5. การพิมพ์		
5.1 ชัดเจน ไม่ผิด ไม่ตกหล่น ตัวหนังสือใหญ่		
พอสมควร	20	8.51
รวม	235	100.00

จากตาราง 51 นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ไว้หลายประการด้วยกัน ประกอบด้วยข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดส่ง การผลิต การนำเสนอเนื้อหา ประการหลัก ๆ ได้แก่ ควรจัดส่งตำราให้ถึงผู้เรียนอย่างรวดเร็วก่อนเวลาเปิดภาคเรียน ร้อยละ 23.4 รองลงมา คือ ควรผลิตตำราให้เพียงพอแก่จำนวนผู้เรียนในแต่ละอำเภอ ร้อยละ 19.15 และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา เช่น ควรเขียนเนื้อหาให้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งศึกษด้วยตนเอง ตามลำดับ

ตาราง 52 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อ
ประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง)

ปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง	ความถี่	ร้อยละ
1. ผู้เรียนไม่ได้รับฟังเนื่องจากไม่มีเวลาตรงกับช่วงการออกอากาศ	38	24.36
2. การแจ้งตารางเวลาการออกอากาศ ผู้เรียนไม่ทราบตารางการออกอากาศ	25	16.03
3. ความทั่วถึงและชัดเจนของการส่งกระจายเสียง		
3.1 การรับฟังไม่ชัดเจน มีคลื่นรบกวน	23	14.74
3.2 อยู่ห่างไกล รับฟังไม่ได้	6	3.85
3.3 คลื่นการส่งกระจายเสียงน้อย ส่งกระจายเสียงได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่	1	0.64
4. เวลาการออกอากาศ		
4.1 เวลาการออกอากาศไม่เหมาะสม เป็นช่วงเวลาที่คนส่วนใหญ่ทำงาน จึงไม่มีเวลาว่างรับฟัง	18	11.54
4.2 ช่วงเวลาการออกอากาศแต่ละรายการสั้นเกินไป	2	1.28
5. เนื้อหารายการ		
5.1 ไม่ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน บางรายการเนื้อหากว้าง ๆ ไม่เจาะจงบทเรียน	17	10.90
5.2 เนื้อหาบางเรื่องไม่ชัดเจน ไม่ช่วยทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	5	3.21
6. รูปแบบรายการ		
6.1 ไม่จูงใจ ไม่น่าสนใจ ชวนให้รับฟัง	9	5.77
6.2 บางรายการนำเสนอเนื้อหาตลอดโดยไม่มีเพลงแทรก	3	1.92

ตาราง 52 (ต่อ)

ปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง	ความถี่	ร้อยละ
7. ผู้จัดการรายการ		
7.1 การพูดไม่ชัดกังวลใจ ไม่ชวนติดตาม รวบรวมเรียบ	8	5.13
รวม	156	100.00

จากตาราง 52 นักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงหลายปัญหาด้วยกัน ปัญหาที่จัดอยู่ในลำดับแรก คือ ผู้เรียนไม่ได้รับฟังเนื่องจากไม่มีเวลาว่างตรงกับช่วงออกอากาศ ร้อยละ 24.36 รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งตารางออกอากาศ ผู้เรียนไม่ทราบตารางออกอากาศ ร้อยละ 16.03 และปัญหาเกี่ยวกับความชัดเจนของการส่งกระจายเสียง คือ รับฟังไม่ชัด มีคลื่นรบกวน ร้อยละ 14.74 ตามลำดับ

ตาราง 53 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อกำกับปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง

ข้อเสนอแนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง	ความถี่	ร้อยละ
1. การแจ้งตารางเวลาการออกอากาศ ควรทำการ - ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ให้นักศึกษาทราบว่ามีการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ส่งตารางการออกอากาศให้ทั่วถึงและล่วงหน้า กำหนดเวลาการออกอากาศให้แน่นอน	24	31.17
2. เวลาการออกอากาศ - ควรเพิ่มเวลาการออกอากาศให้มากขึ้น บ่อยขึ้น	9	11.69
- ควรออกอากาศในช่วงเวลาหลังเลิกงาน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะรับฟังได้	8	10.39
3. เนื้อหารายการ - ควรจัดรายการให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน และช่วยเพิ่มพูนความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ในบทเรียนยิ่งขึ้น	8	10.39
- เนื้อหาควรมีความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของผู้เรียน	5	6.49
4. รูปแบบรายการ - ควรจัดรูปแบบรายการให้น่าสนใจ จูงใจผู้ฟัง ให้มีความทันสมัย ให้มีการสอดแทรกเพลงหรือเรื่องสนุกสนานบ้าง	7	9.09
5. ความทั่วถึงและชัดเจนของการส่งกระจายเสียง - ควรปรับปรุงระบบการส่งกระจายเสียงให้ชัดเจน เพิ่มสถานีออกอากาศเพื่อผู้ที่อยู่ห่างไกลจะรับฟังได้	6	7.79
รวม	77	100.00

จากตาราง 53 นักศึกษาที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาสื่อวิทยุกระจายเสียงในหลายประเด็นด้วยกัน ทั้งในเรื่องการแจ้งตารางออกอากาศ ช่วงเวลาการออกอากาศ เรื่องเนื้อหารายการ เรื่องรูปแบบรายการ เรื่องความชัดเจนของการส่งกระจายเสียงและเรื่องผู้จัดการ ข้อเสนอแนะที่อยู่ในอันดับแรก คือ การแจ้งตารางการออกอากาศให้ทั่วถึงและแจ้งล่วงหน้า ร้อยละ 31.17 รองลงมา คือ ช่วงเวลาการออกอากาศ เช่น ควรเพิ่มเวลาการออกอากาศและควรออกอากาศเวลาหลังเลิกงาน รวมแล้วร้อยละ 22.08 และเรื่องเนื้อหาของรายการ เช่น ควรให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนและควรมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน รวมแล้วร้อยละ 16.88 ตามลำดับ

ตาราง 54 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาด้านการพบกลุ่ม

ปัญหาด้านการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
1. สถานที่พบกลุ่ม		
- จำนวนห้องเรียนมีจำกัด ไม่เพียงพอ	28	12.67
- สถานที่พบกลุ่มคับแคบ ไม่เพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	25	11.31
- ห้องเรียนเก่าทรุดโทรม เมื่อฝนตก หลังคารั่ว	10	4.52
- สถานที่พบกลุ่มไม่สะดวก	8	3.62
- ห้องเรียนไม่เพียงพอ เรียนได้ตั้งไม้ อากาศร้อน และต้องหลบฝนเป็นครั้งคราว	6	2.71
- สถานที่พบกลุ่มห้องน้ำไม่สะอาด น้ำไม่ไหล	5	2.26
- สถานที่พบกลุ่มมีเสียงรบกวน ทำให้ขาดสมาธิ	5	2.26
2. วัสดุอุปกรณ์		
- จำนวนเก้าอี้ไม่เพียงพอแก่จำนวนผู้เรียน	25	11.31
- วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน กระดานดำ ชอล์ค	24	10.86
3. ช่วงเวลาในการพบกลุ่ม		
- ช่วงเวลาในการพบกลุ่มน้อยเกินไป (สัปดาห์ละ 1 ครั้ง uly 3 ชม.)	24	10.86
4. ผู้เรียนกับการพบกลุ่ม		
- ไม่มีเวลามาพบกลุ่มสม่ำเสมอ เพราะ ภาระการงานมาก	20	9.05
- นักศึกษามาพบกลุ่มไม่พร้อมเพรียงกัน	1	0.45
- นักศึกษาไม่ค่อยมีระเบียบวินัย	17	7.69

ตาราง 54 (ต่อ)

ปัญหาด้านการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
5. การเดินทางมาพบกลุ่ม		
- สถานที่พบกลุ่มอยู่ห่างไกล การเดินทาง ไม่สะดวก พาหนะไม่สะดวก	11	4.98
6. ครูประจำกลุ่ม		
- ครูประจำกลุ่มมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่ครบ ทุกวิชา ครูคนหนึ่ง ๆ ต้องรับผิดชอบทุกวิชา ทำให้การพบกลุ่มได้ผลน้อย	4	1.81
7. การเรียนการสอนระหว่างการพบกลุ่ม		
- ครูสอนเร็วเกินไป ผู้เรียนตามไม่ทันเพราะ ผู้เรียนมีพื้นฐานต่าง ๆ กัน	3	1.36
- ครูเน้นเนื้อหาวิชาการน้อยเกินไป	2	0.90
8. อื่น ๆ		
- วัสดุการสอบล่าช้า	1	0.45
- หลังจากจบแล้วได้รับใบประกาศนียบัตรช้า	1	0.45
- ข้อสอบไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน	1	0.45
รวม	221	100.00

จากตาราง 54 นักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านการพบกลุ่มในหลายประเด็นด้วยกัน ในบรรดาปัญหาเหล่านั้นปัญหาที่ได้รับความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านสถานที่พบกลุ่ม ได้แก่ สถานที่พบกลุ่มคับแคบ ห้องเรียนไม่เพียงพอ สถานที่เก่าทรุดโทรม ต้องเรียนใต้ต้นไม้ มีเสียงรบกวน ไม่สะอาด เป็นต้น รวมเป็นร้อยละ 39.37 รองลงมา คือ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ แก้วใสไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์การสอน รวมแล้วร้อยละ 22.17 และปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลาในการพบกลุ่มน้อยเกินไป ร้อยละ 10.86 ตามลำดับ

ตาราง 55 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อแก้ปัญหาด้านการพบกลุ่ม

ข้อเสนอแนะด้านการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
1. สถานที่พบกลุ่ม		
- ควรปรับปรุงสถานที่พบกลุ่มให้กว้างขวาง สะดวกแก่ผู้เรียนมากขึ้น	27	15.34
- ควรจัดห้องเรียนให้เพียงพอ	16	9.09
- ควรปรับปรุงอาคารเรียน (อาคารพบกลุ่ม)	7	3.98
- ห้องประชุมควรติดแอร์	1	0.57
2. การเรียนการสอน (ระหว่างการพบกลุ่ม)		
- ครูผู้สอนควรจะเน้นการให้รายละเอียดเนื้อหาวิชาในบทเรียนมากกว่าให้ทำกิจกรรมอื่น ๆ	22	12.50
- แต่ละรายวิชาควรมีครูรับผิดชอบโดยตรง ไม่ควรให้ครูประจำกลุ่ม 1 คน รับผิดชอบทุกวิชาภายในกลุ่ม	10	5.68
- ครูควรอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจ ไม่ควรอธิบายเร็ว เพราะผู้เรียนมีพื้นฐานต่างกัน	4	2.27
- ครูควรให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ทำรายงาน และค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ	3	1.70
- ควรมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้บ้างเป็นครั้งคราว	3	1.70
- เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการต่าง ๆ ในการพบกลุ่ม ควรแจ้งล่วงหน้า	2	1.14
- ในการพบกลุ่มควรมีกิจกรรมนันทนาการแทรกบ้าง	2	1.14
- ควรมีการทบทวนพื้นฐานบางวิชาให้กับผู้เรียน	1	0.57
- การพบกลุ่มทุกครั้งควรมีการเฉลยการบ้าน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ทราบว่าตอบถูกผิดอย่างไร	1	0.57

ตาราง 55 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะด้านการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
- การมีกิจกรรมพิเศษ เช่น ไปนอกสถานที่ ควรถามความพร้อมของผู้เรียนก่อน	1	0.57
- การจัดการเรียนการสอนควรเป็นระบบมากขึ้น	1	0.57
- ชนิดของกลุ่มควรจะเล็กลงเพียง 10-15 คน เพื่อที่จะให้มีโอกาสซักถามแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นได้ดีขึ้น	1	0.57
3. ช่วงเวลาในการพบกลุ่ม		
- ควรเพิ่มเวลาในการพบกลุ่มให้มากกว่าเดิม	45	25.57
- เวลาในการพบกลุ่มแต่ละครั้งควรลดลงจาก 3 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง	2	1.14
- ควรมีบางสัปดาห์ทั้งกิจกรรมการพบกลุ่มบ้าง เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีเวลาพัก	2	1.14
4. ครูประจำกลุ่ม		
- ควรมีครูประจำวิชามากขึ้น	5	2.84
- ควรเพิ่มจำนวนครูประจำกลุ่มมากขึ้น	2	1.14
- ครูควรมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล นำสิ่งใหม่ ๆ มาสอน	2	1.14
- ครูควรมีการเตรียมการสอนที่ดี	1	0.57
- ครูควรมีคู่มือในการสอน	1	0.57
5. วัสดุอุปกรณ์		
- ควรมีเก้าอี้เพียงพอ	5	2.84
- ควรมีอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย	2	1.14
6. ผู้เรียน		
- นักศึกษาควรมีระเบียบวินัยมากขึ้น เมื่อเข้ากิจกรรมพบกลุ่ม	1	0.57

ตาราง 55 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะด้านการพบกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
7. อื่น ๆ		
- กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้รายละเอียดเรื่องการเรียน การลงทะเบียนเรียน การเทียบโอนให้มากขึ้น	2	1.14
- ควรมีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนแก่นักศึกษาใหม่ก่อนเริ่มเรียน	2	1.14
- ควรมีการรับน้องใหม่เพื่อความคุ้นเคยกัน	1	0.57
- เมื่อเรียนสำเร็จควรได้รับวุฒิบัตรโดยเร็วเพื่อนำไปใช้ได้ทันเหตุการณ์	1	0.57
รวม	176	100.00

จากตาราง 55 นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านการพบกลุ่มในหลายประเด็นด้วยกัน ประเด็นที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ เรื่องสถานที่พบกลุ่ม เช่น ปรับปรุงสถานที่ให้กว้างขวาง จัดห้องเรียนให้เพียงพอ รวมแล้วร้อยละ 28.98 และข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอนในระหว่างการพบกลุ่ม เช่น ครูควรเน้นการสอนเนื้อหาวิชามากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ควรมีครูประจำวิชา คำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน เป็นต้น รวมแล้วร้อยละ 28.98 เท่ากัน รองลงมา คือ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับช่วงเวลาในการพบกลุ่ม ซึ่งเน้นให้ขยายเวลาการพบกลุ่มให้มากขึ้น ร้อยละ 25.57 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของ นักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก" มีขั้นตอนการดำเนินการและผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน และปัญหาด้านการพบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่

จะเชิงเตรา ชลบุรี และระยอง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยสุ่มอำเภอที่เป็นพื้นที่ศึกษาจากทุกจังหวัด ๗ ละ 2 อำเภอ จากนั้นในแต่ละอำเภอทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาปีที่เรียนทางไกลมาอำเภอละ 2% จากนักศึกษาทางไกลทั้งหมดในอำเภอนั้น ๆ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 คน จากประชากรรวม 25,025 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเรียน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงตรง โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง และเมื่อถึงเวลานัดหมายผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 470 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94 ทั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2539

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณหาค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวม รายด้าน รายข้อ โดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	ถือว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	ถือว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	ถือว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	ถือว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	ถือว่า	มีปัญหามากที่สุด
3. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างปัญหาในการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และระดับชั้นที่ศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)
4. หลังจากการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยค่าเอฟ (F-test) แล้ว ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามตัวแปรในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-test)
5. สำหรับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน
2. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน

3. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน

4. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน

5. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ที่เรียนในระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการเรียนทั้ง 3 ด้าน ต่างกัน

สรุปผลการศึกษาวิจัย

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาทั้งหมด 470 คน จำแนกเป็นชาย 219 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 เป็นหญิง 251 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 224 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 และศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 246 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 14-20 ปี มี 187 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 รองลงมา คือ อายุ 21-25 ปี มี 157 คน คิดเป็นร้อยละ 33.40 และอายุ 25 ปีขึ้นไป 126 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 สถานภาพสมรส เป็นโสด 384 คน คิดเป็นร้อยละ 81.20 และสมรสแล้ว 86 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ด้านอาชีพ ส่วนมากทำงานบริษัทหรือโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 16.80 อาชีพอื่น ๆ (เช่น เกษตรกร ข้าราชการ) 58 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 และไม่มีอาชีพแน่นอน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30

2. นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ($\bar{X} = 2.85$) และด้านสื่อประกอบการเรียน (ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ $\bar{X} = 2.67$ และสื่อวิทยุกระจายเสียง $\bar{X} = 2.88$) ส่วนด้านการพบกลุ่มมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$)

3. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาปัญหารายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) และด้านการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายคู่ด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) และด้านการพบกลุ่ม พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) และด้านพบกลุ่มแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 21-25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

6. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านวิธีเรียนและด้านการพบกลุ่ม นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายคู่ ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ มีปัญหาแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานโรงงานหรือบริษัท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนในระดับชั้นแตกต่างกัน มีปัญหาด้านวิธีเรียน และปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนปัญหาด้านการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

8. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเรียนในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

8.1 ด้านวิธีเรียน ปัญหาที่ระบุเป็นอันดับแรก คือ ไม่ค่อยมีเวลาในการศึกษาและทบทวนบทเรียนด้วยตนเองเพราะภาระงานมาก คิดเป็นร้อยละ 32.50 รองลงมา คือ เมื่อศึกษาเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเองแล้วเข้าใจยาก คิดเป็นร้อยละ 24.03 สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านวิธีเรียน พบว่าข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ ควรมีการให้คำแนะนำวิธีเรียนให้แก่ผู้เรียน รองลงมาคือ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนกับครูมากยิ่งขึ้น

8.2 ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) ปัญหาที่ระบุเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาการจัดส่งตำราเรียนถึงผู้เรียนล่าช้าไม่ทันการเปิดภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.74 รองลงมา คือ การผลิตตำราเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่าข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ ควรจัดส่งตำราเรียนให้ถึงผู้เรียนก่อนเปิดภาคเรียน และรองลงมา คือ ผลิตตำราเรียนให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนในแต่ละอำเภอ

8.3 ด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) ปัญหาที่ระบุอันดับแรก คือ ผู้เรียนไม่ได้รับฟังเนื่องจากไม่มีเวลาว่างตรงกับช่วงเวลาออกอากาศ คิดเป็นร้อยละ 24.36 และรองลงมา คือ ผู้เรียนไม่ทราบตารางออกอากาศ คิดเป็นร้อยละ 16.03 สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงพบว่า ข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ ควรแจ้งตารางรายการออกอากาศให้นักศึกษาทราบอย่างทั่วถึงและแจ้งล่วงหน้า ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้รับฟังให้มากขึ้น และรองลงมา คือ ควรเพิ่มช่วงเวลาการออกอากาศให้บ่อยขึ้น และควรออกอากาศในช่วงเวลาหลังเลิกงาน

8.4 ด้านการพบกลุ่ม ปัญหาที่ระบุเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่พบกลุ่ม เช่น สถานที่พบกลุ่มคับแคบ ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน คิดเป็นร้อยละรวมทั้งหมดได้ 39.37 รองลงมา คือ อุปกรณ์ เช่น เก้าอี้ไม่เพียงพอ กระดานดำไม่เพียงพอ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละรวมได้ 22.17 สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาด้านพบกลุ่ม พบว่า ข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ ควรปรับปรุงสถานที่พบกลุ่มให้เพียงพอ ให้กว้างขวางพอกับจำนวนผู้เรียน และรองลงมา คือ ด้านการสอนในระหว่างการพบกลุ่มต้องการให้ครูเน้นการสอนเนื้อหาวิชาให้มากกว่าการทำกิจกรรมอื่น ๆ /

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

1. ปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.68) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเรียนโดยวิธีทางไกลเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนผู้ใหญ่พอสมควร เพราะเป็นวิธีการที่มีความยืดหยุ่นและเอื้อต่อสภาพของผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีภาระการงานและภาระทางครอบครัว ไม่มีเวลาให้กับการเรียนเต็มที่เหมือนนักเรียนในระบบโรงเรียน เพราะการเรียนโดยวิธีทางไกลนั้นเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนด้วยตนเองส่วนหนึ่ง กับการพบกลุ่มหรือเรียนกับครูเป็นครั้งคราวอีกส่วนหนึ่ง (เช่น สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง ในวันเสาร์หรืออาทิตย์) ทำให้ผู้เรียนผู้ใหญ่ไม่ต้องมาเข้าเรียนในชั้นเรียนทุกวันเหมือนการเรียนในโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็ได้ถูกทอดทิ้งให้เรียนด้วยตนเองโดยลำพังเสียเลย ยังมีโอกาสมาเรียนกับครูบ้าง ดังนั้น จึงน่าจะมีความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนหรือผู้เรียนผู้ใหญ่ ที่สามารถจะใช้เวลากับภาระการงาน ภาระครอบครัว และเรียนไปในขณะเดียวกันด้วย เช่น นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่แล้ว Havighurst (1972) นักจิตวิทยา ตลอดจนนักการศึกษาผู้ใหญ่อีกหลายท่านได้กล่าวถึงผู้เรียนผู้ใหญ่ว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ไม่ได้ต่างจากเด็กนักเรียน โดยที่อายุมากกว่าหรือมีร่างกายเจริญเติบโตมากกว่าเท่านั้น แต่ผู้ใหญ่ต้องรับภาระหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านอาชีพการงาน ด้านความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว ตลอดจนภาระความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ผู้ใหญ่แต่ละวัยต่างมีภาระความรับผิดชอบต่าง ๆ กันไป สำหรับวิธีการเรียนของผู้ใหญ่นั้น จากการศึกษาเอกสารตำราของนักการศึกษาผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่าน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น Knowles (1980) Rogers (1986) สุนทร สุนันท์ชัย (2533) ปฐม

นิคมานนท์ (2526) สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538) สรุปได้ว่า ผู้เรียนผู้ใหญ่ต้องการเรียนด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่น เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของตนเอง ดังนั้น ~~จาก~~ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าวิธีทางไกลเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ส่วนที่ยังมีปัญหาในการเรียนอยู่บ้าง (ปัญหาระดับปานกลาง) อาจเป็นเพราะว่าผู้เรียนผู้ใหญ่ไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่สม่ำเสมอเช่นเด็กนักเรียน ประกอบกับความจำ ความสามารถในการเรียนอาจจะลดลง โดยเฉพาะในการศึกษาดำรงจากสื่ออื่นด้วยตนเองอาจจะพบปัญหาอยู่บ้างพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2535) ซึ่งพบปัญหาการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีทางไกลว่า ปัญหาหลักคือมีการะการงานมากทำให้ไม่มีเวลากับการเรียน รองลงมาคือ ภาระครอบครัว ปัญหาสุขภาพ และปัญหาความจำ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ปัญหาด้านวิธีเรียน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาในด้านวิธีเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ได้แก่ ปัญหาในด้านการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบแต่ละครั้ง ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง การทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง และการเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง การควบคุมตนเองในการศึกษาและปัญหาการเรียนด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนด้วยวิธีทางไกลนั้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2533 : 13-17) นักศึกษาจะต้องใช้เวลาในการเรียนด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และพบครูผู้สอนเป็นครั้งคราวอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งตามหลักสูตรนักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตนเองมากกว่าการศึกษากับครู และในช่วงเวลาการศึกษาด้วยตนเองนั้น ไม่มีผู้ใดคอยควบคุมเหมือนการศึกษาในโรงเรียน นักศึกษาจะมีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะให้เวลากับการศึกษาหรือไม่ก็ได้ นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจกับเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่จำนวนมากห่างไกลจากระบบการศึกษาไปนานพอสมควร จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักศึกษามากกว่าร้อยละ 60 มีอายุ 21 ปีขึ้นไป และร้อยละ 84.60 ประกอบอาชีพแล้ว เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับไม่สามารถศึกษาต่อในทันทีทันใด ต้องออก

มาทำงานประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวจนมั่นคงพอสมควร จึงจะกลับมาเรียนต่อได้ ดังนั้น ความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา ความสามารถในการศึกษา อาจจะน้อยลง การทำความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ อาจจะยากขึ้น นอกจากนั้น ยังประกอบกับการมีเวลาให้กับการเรียนรู้น้อยดังกล่าวนั้นแล้ว จึงทำให้เป็นปัญหาการเรียนรู้เนื้อหาวิชา การทำความเข้าใจบทเรียนด้วยตนเองเป็นปัญหาหลักอย่างหนึ่งของนักศึกษาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอุษา เทียนทอง (2530) ซึ่งพบว่า ในกิจกรรมการพบกลุ่มนั้นนักศึกษาต้องการให้ครูสอนเน้นเฉพาะวิชาการ ช่วยอธิบายทบทวนเนื้อหาบทเรียน ช่วยอธิบายเสริมในวิชาที่ยาก ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะช่วงที่นักศึกษาเรียนด้วยตนเองนั้นไม่ค่อยเข้าใจ

1.2 ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) และ (สื่อวิทยุกระจายเสียง) ดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร/ตำราเรียน) นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปัญหาลดลงอีกเช่นกัน ในบรรดาข้อที่ระดับปัญหาลดลงนั้นข้อที่เป็นปัญหาหลัก ๆ ได้แก่ เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์ การนำเสนอเนื้อหาหนังสือเข้าใจยากสำหรับอ่านด้วยตนเอง และเนื้อหาที่มีรายละเอียดมาก ขาดภาพประกอบหรือขาดการแทรกกิจกรรม นอกจากนั้น การให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาจากคำถามปลายเปิดก็ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะด้านเนื้อหาที่ควรจัดทำให้เข้าใจง่ายสำหรับการเรียนด้วยตนเอง ควรมีรูปภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจ เนื่องจาก ในการผลิตเอกสารการสอนหรือตำราเรียนสำหรับนักศึกษานั้น ผู้เขียนประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่มหลายฝ่าย ทั้งผู้ที่อยู่ในระบบและนอกระบบโรงเรียน ผู้เขียนบางท่านอาจจะต้องการให้เนื้อหาความรู้ให้มากที่สุด โดยลืมนึกถึงไปว่าเป็นเอกสารสำหรับให้ผู้เรียนอ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ บางท่านอาจเขียนในลักษณะเอกสารที่ใช้สอนในชั้นเรียนซึ่งจะมีครูอธิบายทุกบทเรียน มิได้เขียนออกมาในลักษณะให้ผู้เรียนมีการโต้ตอบด้วยตนเอง ดังนั้น จึงทำให้เอกสารมีเนื้อหาสาระที่เน้นความจำ ไม่ส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์เท่าใดนัก ขาดภาพประกอบ หรือกิจกรรมคั่นระหว่างเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดแรงจูงใจ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2535) ซึ่งศึกษาปัญหาในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนโดยวิธีทางไกล ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาใน

เอกสารการสอนว่า เนื้อหาแต่ละชุดวิชามากเกินไป เนื้อหาในบางเรื่องซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาบางเรื่องเข้าใจยาก เป็นต้น

สื่อวิทยุกระจายเสียง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับสื่อประเภทนี้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นกัน ในบรรดาข้อย่อยเหล่านี้ข้อที่เป็นปัญหาหลัก ๆ ได้แก่ ปัญหาการส่งกระจายเสียงให้เข้าถึงพื้นที่ของผู้เรียน ปัญหารายการไม่ครอบคลุมเนื้อหาในตำราเรียน ปัญหาการส่งตารางออกอากาศให้ผู้เรียนล่วงหน้าและปัญหาของเวลาการออกอากาศนั้น ข้อมูลที่ได้จากการเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในคำถามปลายเปิดก็สอดคล้องและสนับสนุนข้อค้นพบนี้ รายการวิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่ผลิตที่ส่วนกลาง คือ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และออกอากาศจากส่วนกลาง ดังนั้น อาจจะมีปัญหาในเรื่องของการกระจายเสียงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพราะนักศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา สายสามัญระดับมัธยมศึกษา วิธีเรียนทางไกลนั้น กระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งในบางท้องที่อาจเป็นพื้นที่ห่างไกล สัญญาณการส่งกระจายเสียงอาจเข้าไม่ถึงหรือมีสัญญาณรบกวนทำให้รับได้ไม่ชัดเจน ซึ่งปัญหานี้จะพบได้ทั่ว ๆ ไปไม่เพียงแต่เฉพาะรายการวิทยุสำหรับการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเท่านั้น แม้แต่รายการของหน่วยงานอื่น ๆ ก็อาจพบปัญหาในการส่งกระจายเสียงไปยังพื้นที่ห่างไกลเช่นกัน สำหรับปัญหาการส่งตารางการออกอากาศไปให้ผู้เรียนล่วงหน้านั้น เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาเช่นกัน การที่ผู้เรียนไม่ได้รับล่วงหน้าอาจจะเป็นเพราะการส่งตารางออกอากาศจาก ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอค่อนข้างล่าช้า หรืออีกประการหนึ่ง ตารางการออกอากาศอาจไปถึงศูนย์ฯ อำเภอแล้ว แต่ครูประจำกลุ่ม (ซึ่งเป็นผู้ที่เจอกับผู้เรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง) อาจอยู่ในระดับหมู่บ้านหรือตำบล ยังไม่มีโอกาสที่จะมารับตารางการออกอากาศไปแจกผู้เรียน ส่วนปัญหารายการวิทยุไม่ครอบคลุมเนื้อหาในตำราเรียนนั้น อาจเป็นเพราะในการจัดทำรายการวิทยุนี้สำหรับแต่ละวิชาไม่สามารถนำเนื้อหาทุกบทมาทำรายการวิทยุได้ทั้งหมด เพราะจำนวนรายการมีจำนวนจำกัด จะต้องเลือกเอาเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ หรือเนื้อหาที่จะต้องเสริมความรู้เป็นพิเศษเท่านั้น ดังนั้นจึงปรากฏว่า เนื้อหารายการวิทยุ

ไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของตำรา หรืออีกสาเหตุหนึ่งอาจจะเป็นเพราะกลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุไม่ใช่ผู้เขียนตำรา ดังนั้น การเลือกเนื้อหามาผลิตรายการวิทยุ อาจจะไม่เลือกได้ไม่เหมาะเท่ากับผู้เขียนตำรา ซึ่งจะทราบว่าส่วนใดควรเน้นหรือควรเสริมด้วยรายการวิทยุ จึงจะทำให้เนื้อหาสมบูรณ์และสอดคล้องกันยิ่งขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการสัมมนาของศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม (2539) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลทั่วประเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาทางด้านนี้ ประเด็นเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงพบปัญหาว่า ปัจจุบันมีการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงน้อยมาก เพราะผู้เรียนไม่ได้รับตารางการออกอากาศและเวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาว่างของผู้เรียนจะรับฟังได้

1.3 ปัญหาด้านการพบกลุ่ม จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการพบกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 7 ข้อ และปัญหาระดับน้อย 13 ข้อ นั้นย่อมแสดงว่านักศึกษาไม่ค่อยพบปัญหาเกี่ยวกับการพบกลุ่ม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เรียกได้ว่าช่วยผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมาพบครูเพื่อทบทวนบทเรียน สอบถามปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ จากการอ่านตำราด้วยตนเอง การทำแบบฝึกหัด และจากการฟังรายการวิทยุ นอกจากนั้น กิจกรรมพบกลุ่มยังมีกิจกรรมที่จะฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิต และกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2533 : 70-71) เพราะฉะนั้น การพบกลุ่มจึงนับเป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งโดยทั่วไปไม่ค่อยจะมีเวลาว่างเรียนด้วยตนเองอยู่แล้ว จะมีโอกาสได้ทบทวนสอบถามการเรียนจากครูประจำกลุ่มอย่างเต็มที่ จากการพูดคุยกับนักศึกษาอย่างไม่เป็นทางการของผู้วิจัยเอง เมื่อไปเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละพื้นที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมการพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียน เพราะฉะนั้นจึงไม่ค่อยพบปัญหาหรือมีปัญหาระดับน้อยในกิจกรรมนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย จันทรเกษม (2538) ซึ่งศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพบกลุ่มที่นักศึกษาพอใจ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมพบกลุ่มที่เป็นอยู่เหมาะสมดีแล้ว ในด้านของปัญหาพบว่า กิจกรรมพบกลุ่มมีปัญหาระดับปานกลาง มนุ เหมะ (2537) ทำการศึกษาความต้องการกิจกรรมพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดสุโขทัย พบว่านักศึกษามีความต้องการกิจกรรม

การพบกลุ่มทั้ง 4 ด้าน ซึ่งจัดลำดับตามความต้องการจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้
ด้านวิชาการ ด้านเกมส์ ด้านนันทนาการ และด้านกีฬากีฬา

ในบรรดาข้อที่มีปัญหาระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูง
ได้แก่ ความห่างไกลระหว่างสถานที่พบบกลุ่มกับบ้านผู้เรียน และเนื้อหาที่นำมาสอน
ในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง ยังขาดความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนในตำรา ปัญหา
เรื่องความห่างไกลมีความเป็นไปได้ เพราะจากการที่ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูล
นั้น พบว่า สถานที่พบบกลุ่มในปัจจุบันส่วนใหญ่จะจัดที่ ศูนย์บริการการศึกษานอก
โรงเรียนอำเภอ หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอ ซึ่งนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่
ในตำบลหรือหมู่บ้านใดจะต้องเดินทางมาพบบกลุ่มในสถานที่เดียวกัน เพราะฉะนั้น
สำหรับนักศึกษาบางกลุ่มอาจจะมีความยากลำบากในเรื่องความห่างไกลจากบ้าน หรือมีปัญหา
การเดินทางบ้าง ส่วนในด้านเนื้อหาที่นำมาสอนในการพบบกลุ่มยังขาดความเกี่ยว
ข้องกับเนื้อหาที่เรียนในตำรา อาจเป็นเพราะการพบบกลุ่มแต่ละครั้งนั้น มีกิจกรรม
หลายกิจกรรมที่จะต้องให้นักศึกษาทำ ทั้งการทบทวนเนื้อหา ตอบคำถาม ทำ
กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต กิจกรรมฝึกการคิดการแก้ปัญหา เป็นต้น เพราะ
ฉะนั้นอาจจะเป็นไปได้ที่ในการพบบกลุ่มบางครั้งครูประจำกลุ่มอาจไม่ได้สอนเนื้อหา
บทเรียนในตำราทั้งหมด ซึ่งงานวิจัยของอุษา เทียนทอง (2530) สนับสนุนข้อ
ค้นพบนี้ กล่าวคือ จากการศึกษาการจัดกิจกรรมพบบกลุ่มแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ ผล
ปรากฏว่านักศึกษาผู้ใหญ่ระบุว่าในกิจกรรมการพบบกลุ่มต้องการให้ครูประจำกลุ่ม
สอนเน้นเฉพาะวิชาการ การทบทวน อธิบายสรุปเนื้อหาในบทเรียน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน
ของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยแยกตามตัวแปรอิสระ

2.1 เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ผลการวิจัย
พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อ
พิจารณารายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเรียนตามหลักสูตรการ
ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล นั้น
นักศึกษาต้องประกอบกิจกรรมทุกอย่างทุกขั้นตอนเหมือนกัน ไม่ว่านักศึกษาเพศชาย
หรือเพศหญิง ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วยการศึกษาจากเอกสารตำราด้วยตนเอง
การฟังรายการวิทยุประกอบการศึกษาจากตำรา และการมาพบบกลุ่มเพื่อเรียนจาก

ครูประจำกลุ่มตามเวลาที่กำหนด เพราะฉะนั้นปัญหาที่พบจึงน่าจะคล้ายคลึงกัน นอกจากนั้น เมื่อศึกษาจากข้อมูลหรือสภาพทั่วไปของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว จะพบว่า ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษานักหญิงจะมีสภาพคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วเหมือนกัน ภาระในหน้าที่การงานและภาระอื่น ๆ คล้ายคลึงกัน ไม่มีเวลาให้กับการเรียนเท่าที่ควรเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ในการเรียนทั้งโดยภาพรวมหรือโดยรายด้าน เช่น ด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน และด้านการพบกลุ่ม จึงน่าจะมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันหรือไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ โดยเฉพาะในรายด้านที่เกี่ยวกับการพบกลุ่มนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น วิชัย จันทรเกษม (2538) และ ศิวาภรณ์ เรือศรีจันทร์ (2538) ต่างทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการประกอบกิจกรรมพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษามีอายุต่างกัน ผลการวิจัย

พบว่า นักศึกษามีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินาม เม่งช่วย (2538 : บทคัดย่อ) สรุปได้ว่า นักศึกษามีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการระบอบการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของสิรินาถ ราชเดิม (2534 : บทคัดย่อ) สรุปได้ว่า นักศึกษามีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษามีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปัญหาด้านการเรียนมากกว่านักศึกษามีอายุน้อยกว่าการที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เพราะนักศึกษามีอายุมากกว่าอาจมีภาระทางครอบครัว ภาระหน้าที่การงาน และภาระด้านอื่น ๆ ที่ต้องดูแลรับผิดชอบมากกว่านักศึกษามีอายุน้อยกว่า จึงเป็นผลให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุมากไม่มีเวลาให้กับการศึกษาเท่าที่ควร เมื่อมองเป็นรายด้านในด้านวิธีเรียนจะเห็นได้ว่าการเรียนโดยวิธีทางไกลนั้น เป็นการเรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีครูผู้สอนมาคอยชี้แนะหรือให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา เหมือนการเรียนในชั้นเรียนปกติ นักศึกษาจะมีโอกาสพบครูได้ก็ต่อเมื่อมีการพบกลุ่มเท่านั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะต้องควบคุมตนเองและแบ่งเวลาใน

การเรียนรู้ให้ถูกต้องเหมาะสม และต้องมีวินัยในตนเองอย่างสูงจึงจะประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์เทล (Bartels. 1985 : 43) ซึ่งสรุปให้เห็นว่า สิ่งที่สำคัญสำหรับนักศึกษาทางไกล คือ การมีวินัยในตนเองต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งการที่จะต้องควบคุมตนเอง จัดแบ่งเวลาในการเรียนให้เหมาะสม นักศึกษาที่มีอายุมากกว่าซึ่งมีภาระมากย่อมจะหาเวลาและควบคุมตนเองให้ศึกษาได้ลำบาก ส่วนในด้านสื่อประกอบการเรียนและในด้านการพบกลุ่มได้ผลการวิจัยเช่นเดียวกัน คือ นักศึกษาที่มีอายุมากกว่ามีปัญหาต่อนักศึกษาที่มีอายุน้อย การที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น คือ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่ามีภารกิจหลายด้านที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า จึงทำให้ไม่มีเวลาย่อมเยาให้กับการศึกษา การอ่านตำรา การฟังรายการวิทยุ และการพบกลุ่มก็ไม่มีเวลาไปพบกลุ่มตามเวลาที่นัดหมายไว้ทุกครั้ง จึงเป็นผลทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง ขาดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เป็นผลทำให้เกิดการเบื่อหน่าย ท้อแท้ต่อการศึกษา มีปัญหาในการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกมล กล้าหาญ (2527) สรุปได้ว่า ปัญหาของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีทางไกล ได้แก่ ขาดความพร้อมในด้านการเรียน มีเวลาน้อย ควบคุมตนเองไม่ได้ ขาดการติดต่อกับผู้สอนทำให้ไม่แน่ใจว่าจะเรียนจบหลักสูตร

2.3 เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันเช่นกัน การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลนั้น นักศึกษาต้องประกอบกิจกรรมทุกอย่างเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่สมรสแล้วหรือนักศึกษาที่มีสถานภาพโสด ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยการศึกษาจากเอกสารตำราด้วยตนเอง การฟังรายการวิทยุประกอบการศึกษาจากตำรา และการมาพบกลุ่มเพื่อเรียนจากครูประจำกลุ่มตามเวลาที่กำหนด

จากการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นโสดและที่สมรสแล้ว พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพโดยทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะของงานโรงงานอุตสาหกรรมนั้น ผู้ทำงานต้องทำงานเป็นกะเวลาทำงานไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน มี

วันหยุดเพียงวันเดียว คือ วันเสาร์หรืออาทิตย์ ดังนั้น นักศึกษาจึงไม่มีเวลาให้กับการเรียนและการไปพบกลุ่มตามที่นัดหมายมากนัก จึงพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ทั้งที่เป็นโสดและสมรสแล้ว มีปัญหาการเรียนไม่แตกต่างกันดังเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผลการวิจัยนี้โดยเฉพาะในรายด้านที่เกี่ยวกับการพบกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย จันทรเกษม (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการประกอบกิจกรรมพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ทำงานโรงงานหรือทำงานบริษัท มีปัญหาแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวิธีเรียนและด้านการพบกลุ่มนักศึกษามีอาชีพต่างกัน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

การที่นักศึกษามีอาชีพต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะปัญหาโดยรวมนั้นประกอบด้วยทั้งปัญหาด้านวิธีเรียน ปัญหาด้านสื่อ และปัญหาการพบกลุ่มในภาพรวม ๆ การเรียนโดยวิธีทางไกลนี้นักศึกษาต้องพึ่งพาตนเอง อ่านหนังสือด้วยตนเอง ต้องควบคุมตนเอง ไม่มีครูคอยดูแลคอยกำกับควบคุมทุกวันเหมือนนักเรียนในโรงเรียน เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่ประกอบอาชีพใดก็ตามหรือยังไม่ได้ประกอบอาชีพ เมื่อไม่มีครูคอยติดตามอยู่เสมอย่อมจะควบคุมตนเองให้อยู่ในวินัย ให้ตั้งใจในการศึกษายากพอ ๆ กัน

ในด้านสื่อประกอบการเรียน (วิทยุกระจายเสียง) นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพแล้ว (กลุ่มอาชีพโรงงานอุตสาหกรรม งานบริษัท) มีปัญหาแตกต่างจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ นักศึกษาที่ประกอบอาชีพแล้วจะไม่ค่อยมีโอกาสดังรับฟัง เพราะช่วงเวลาการออกอากาศอาจไม่ตรงกับเวลาที่ว่างจากการงาน ดังข้อสรุปปัญหาการเรียนการสอนโดยวิธีทางไกลของศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539) มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการวิทยุว่า ปัจจุบันนักศึกษาได้รับฟังรายการวิทยุอย่างมาก เพราะไม่ได้รับตารางออกอากาศบ้างและเวลาการออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่ผู้เรียนจะรับฟังได้

ด้วยเหตุนี้อาจทำให้นักศึกษาที่ประกอบอาชีพแล้วไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินการตามรายการ วิชา ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยเสริมความเข้าใจในตำราเรียนอีกชั้นหนึ่ง จึงทำให้ผู้ที่ ประกอบอาชีพแล้วมีปัญหาแตกต่างจากผู้ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ

สำหรับในด้านการพบกลุ่มนั้น พบว่า มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่ช่วยนักศึกษา หลังจาก นักศึกษาศึกษาด้วยตนเองแล้วพบปัญหาต่าง ๆ จะได้มาพบครูขอคำแนะนำปรึกษา ซึ่งทั้งนักศึกษาที่ยังไม่ประกอบอาชีพและที่ประกอบอาชีพแล้ว ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการมาพบกลุ่ม เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของเธอเอง ถึงแม้เธอจะไม่ค่อยมีเวลาศึกษาด้วยตนเองนัก แต่ส่วนใหญ่จะพยายามมาร่วม กิจกรรมพบกลุ่ม ดังนั้น นักศึกษาทั้งที่ประกอบอาชีพแล้วและยังไม่ได้ประกอบ อาชีพ จึงมีปัญหาด้านการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.5 เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน

ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่ ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัญหามากกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผล ต่อไปนี้ คือ เมื่อพิจารณาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย แล้วจะพบว่ามีความซับซ้อน มีวิชาเรียนที่นักศึกษาจะต้องเรียน มากกว่า และเนื้อหาวิชาค่อนข้างจะยากกว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ซึ่ง หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญนี้ ทุกระดับชั้นจะเทียบเท่ากับหลักสูตร ในระดับชั้นนั้น ๆ ของการศึกษาในระบบโรงเรียน) ซึ่งแม้แต่การเรียนหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระบบโรงเรียน ซึ่งนักเรียนได้เข้าชั้นเรียน ได้พบ ครูผู้สอนทุกวันแล้ว ยังพบว่ายากพอสมควรที่นักเรียนจะสอบผ่าน และสำหรับ กรณีนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเรียนแบบวิธีเรียนทางไกล คือ ศึกษาด้วยตนเองและพบครู เป็นครั้งคราว จึงอาจไม่ต้องสงสัยว่าจะต้องผ่านยากแน่นอน นักศึกษาจะต้องสอบ ให้ผ่านทุกวิชาจึงจะสำเร็จได้รับประกาศนียบัตร เทียบเท่ากับนักศึกษามัธยมศึกษา ตอนปลายในโรงเรียนปกติทุกประการ ด้วยเหตุที่ว่าหลักสูตรครอบคลุมวิชามาก กว่า เนื้อหาที่มีความซับซ้อนกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และผู้เรียนเองมีภาระในหน้าที่ การงานและครอบครัวอย่างมากมาย ไม่ค่อยมีเวลาในการศึกษาด้วยตนเอง จะมี

โอกาสพบครูเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เท่านั้น เพราะฉะนั้นนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงมีปัญหาในการเรียนมากกว่านักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาด้านวิธีเรียนและปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัญหามากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนปัญหาด้านการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน การที่ผลการเปรียบเทียบเป็นรายด้านปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ หลักสูตรในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความซับซ้อนและยากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาอย่างเต็มที่ จะต้องศึกษาอย่างเอาใจใส่ อย่างมุ่งมั่นมากกว่าจึงจะสำเร็จได้ แต่นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากไม่ค่อยมีเวลาให้กับการเรียนมากนัก และเมื่อศึกษาเองไม่เข้าใจก็ไม่ทราบจะปรึกษาหารือกับใคร โอกาสที่จะพบครูก็มีน้อยเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง การจะบังคับตนเองให้อ่านหนังสือหรือให้มุ่งมั่นกับการศึกษาบางครั้งก็ทำได้ยาก เนื่องจากมีภาระต่าง ๆ รุมล้อมอยู่มาก ดังนั้น จึงทำให้นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายค่อนข้างจะมีปัญหาด้านวิธีเรียนมากกว่านักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับในด้านสื่อประกอบการเรียน (สื่อวิทยุกระจายเสียง) ก็เช่นเดียวกัน นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัญหามากกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อพิจารณาถึงสื่อประกอบการเรียน การที่นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีปัญหามากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอาจเป็นเพราะว่า โดยทั่วไปรายการวิทยุกระจายเสียงค่อนข้างจะมีปัญหา ปัญหาหลักที่พบ ได้แก่ นักศึกษาไม่มีเวลารับฟัง นักศึกษาไม่ได้รับตารางออกอากาศ และการส่งกระจายเสียงไม่ชัดเจน ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์นักศึกษาบางกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการโดยผู้วิจัยเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ส่วนใหญ่จะอ่านตำราเท่านั้น จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับฟัง สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอาจจะพยายามรับฟังมากกว่านักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อหวังว่าอาจจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากยิ่งขึ้นนั้น อาจเป็นไปได้ที่เมื่อนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพยายามจะรับฟัง จึงพบปัญหามากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับฟัง เช่น ปัญหารับฟังไม่ชัดเจนหรือปัญหาการออกอากาศไม่ตรงกับตารางที่ได้รับ เป็นต้น

สำหรับในด้านการพบกลุ่ม พบว่า ระหว่างนักศึกษาที่ศึกษาในระดับต่างกันมีปัญหาไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะกิจกรรมพบกลุ่ม (กรรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 13-37) เป็นกิจกรรมที่นับว่าเป็นประโยชน์มากสำหรับนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีทางไกลทุกระดับการศึกษา การพบกลุ่มเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มาพบกับครู ได้สอบถามปัญหาในเนื้อหาบทเรียนที่ศึกษด้วยตนเองไม่เข้าใจ ได้รับฟังการสรุปบทเรียน การอธิบายในประเด็นสำคัญ ๆ จากครู และการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ กับเพื่อน ๆ นักศึกษา กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยนักศึกษาซึ่งไม่มีเวลาให้กับการเรียนมากนัก ดังนั้น จึงพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับกิจกรรมการพบกลุ่มมาก จึงทำให้นักศึกษาทั้งสองระดับมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

 3. **ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยวิธีทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่แยกเป็นรายด้าน ดังนี้**

3.1 **ปัญหาด้านวิธีเรียน** พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมอันดับแรกเกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีเรียน คือ ไม่มีเวลาในการศึกษาและทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง เพราะภาระงานมาก รองลงมา คือ การศึกษาเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเองเข้าใจยาก และข้อเสนอแนะก็พบว่า สอดคล้องกับข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ ควรมีการแนะนำวิธีเรียนแก่ผู้เรียน รองลงมา คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนกับครูมากยิ่งขึ้น การที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนโดยวิธีทางไกล เป็นผู้ที่ทำงานแล้วจึงมีภาระการงานและภาระทางครอบครัวมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับการเรียน ไม่สามารถหาเวลาที่จะศึกษาบทเรียนด้วยตนเองหรือทบทวนบทเรียนด้วยตนเองได้ ส่วนการศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองแล้วเข้าใจยากนั้นเป็นเพราะว่า เนื้อหาทางวิชาการนั้นต้องอาศัยเวลาในการทำความเข้าใจหรือต้องทบทวนบ่อยครั้ง แต่ในความเป็นจริงนักศึกษาหาเวลาได้ยากมาก มีเวลาเพียงเล็กน้อย นอกจากนั้นนักศึกษาอาจจะห่างไกลจากการศึกษามานานหลายปีเมื่อกลับมาเรียนอีกครั้งทำให้ต้องใช้ความพยายามสูง ดังนั้น การศึกษาดด้วยตนเองค่อนข้างจะเข้าใจเนื้อหาได้ยาก

3.2 **ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน**

สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาสื่อสิ่งพิมพ์อันดับแรก คือ การจัดส่งเอกสารตำราถึงผู้เรียนช้ามากไม่ทันการเปิดภาคเรียน

รองลงมา คือ การผลิตตำราเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ควรจัดส่งตำราให้ทันการเปิดภาคเรียน และผลิตตำราให้เพียงพอกับผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการสรุปปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการประชุมที่จัดขึ้นโดย ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539.) ผลสรุปเกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารการสอนและชุดวิชาถึงผู้เรียนล่าช้า การผลิตล่าช้า เอกสารไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมล กล้าหาญ (2527) เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาในระบบทางไกลของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมชาติราช ข้อค้นพบในส่วนของเอกสาร พบว่า นักศึกษาได้รับเอกสารล่าช้า การที่ตำราเรียนส่งถึงผู้เรียนล่าช้าและผลิตไม่เพียงพออาจเป็นเพราะ หน่วยผลิตของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นอยู่ที่ส่วนกลาง เมื่อผลิตเสร็จจึงจะส่งไปยังผู้เรียนในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ การผลิตเอกสารเป็นจำนวนมากอาจต้องใช้เวลานาน และนอกจากนั้นการจัดส่งไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างทั่วถึงย่อมต้องใช้เวลาอีกช่วงหนึ่ง จึงทำให้เอกสารดังกล่าวถึงผู้เรียนช้า ส่วนการที่เอกสารไม่พอเพียงกับจำนวนผู้เรียนนั้นอาจเป็นเพราะ ผู้เรียนในแต่ละจังหวัดมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในแต่ละภาคเรียน ตามความต้องการของตลาดแรงงาน จึงยากที่หน่วยงานในส่วนกลางซึ่งเป็นผู้ผลิตตำราจะคาดเดาจำนวนที่แน่นอนได้ จึงทำให้ตำราไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนดังกล่าว

สื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อวิทยุกระจายเสียงอันดับแรก คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับฟังเนื่องจากไม่มีเวลาว่าง รองลงมา คือ ไม่ทราบตารางการออกอากาศ ส่วนข้อเสนอแนะ คือ ควรแจ้งตารางการออกอากาศล่วงหน้าและให้ทั่วถึง และควรประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักศึกษารับฟังให้มากขึ้น การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากสภาพส่วนตัวของนักศึกษานั้นเอง จึงพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ทำงานแล้ว และมีภาระรับผิดชอบมากมายทั้งด้านการงาน ครอบครัว และอื่น ๆ ดังนั้น จึงค่อนข้างจะหาโอกาสรับฟังรายการวิทยุได้ยาก และส่วนใหญ่ว่างเวลาของรายการมักจะอยู่ในช่วงที่นักศึกษาต้องไม่เสร็จจากภารกิจการทำงาน หรืออยู่ในระหว่างการเดินทางกลับบ้าน ส่วนในเรื่องของตารางการออกอากาศนั้นอาจจะเป็นเพราะความล่าช้าของการจัดส่ง การส่งไม่ถึงผู้รับ เป็นต้น และการผลิตรายการวิทยุจะจัดทำที่ส่วนกลางที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ตารางการออกอากาศจะส่งจาก

ส่วนกลางไปยังจังหวัดอำเภอต่าง ๆ ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่อาจเกิดปัญหาขัดข้องขึ้นได้บ้าง ผลจากการศึกษานี้สอดคล้องกับการสรุปปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จากการประชุมที่จัดโดยศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539) ปัญหาในส่วนของสื่อวิทยุกระจายเสียงสรุปได้ว่า นักศึกษาได้รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงน้อยมาก เพราะผู้เรียนไม่ได้รับตารางการออกอากาศ และเวลาการออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่ผู้เรียนจะรับฟังได้

3.3 ปัญหาด้านการพบกลุ่ม พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการพบกลุ่มอันดับแรก คือ สถานที่พบกลุ่มไม่เพียงพอ คับแคบ ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน รองลงมา ขาดอุปกรณ์ เช่น แก้วน้ำ กระดานดำ เป็นต้น ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรหาสถานที่ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน จากการที่ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ การที่สถานที่ไม่เพียงพอนี้อาจเนื่องมาจากในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมา การขยายตัวทางด้านการเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะด้านวิธีเรียนทางไกลนี้มีสูงมาก ซึ่งเนื่องมาจากการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศ ทำให้มีผู้ต้องการเรียนต่อจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังสถิติของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 15)

สถิติผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสัมัญโดยวิธีเรียนต่าง ๆ

ปี	วิธีเรียนแบบชั้นเรียน	วิธีเรียนทางไกล	วิธีเรียนด้วยตนเอง	รวม
2534	92,254	215,279	29,034	693,121
2535	39,956	345,697	39,937	937,922
2536	92,994	536,098	54,897	1,181,132
2537	14,466	911,911	68,206	1,937,415
2538	84,801	1,286,523	66,193	2,539,761

ด้วยเหตุผลของการขยายตัวเพิ่มขึ้นของผู้เรียนดังกล่าว ทำให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนขยายพื้นที่รองรับไม่ทัน ถึงแม้ว่าจะมีการประสานงานขอใช้สถานที่ของหน่วยการศึกษาต่าง ๆ แล้ว แต่บางแห่งก็ยังพบว่าไม่เพียงพอดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในด้านวิธีเรียนด้วยระบบทางไกล กรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยเฉพาะในระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ควรมีการจัดให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ปรัชษา แก่ผู้เรียนอย่างละเอียดเกี่ยวกับเรื่องวิธีการเรียน สื่อประกอบการเรียน การพบกลุ่ม การควบคุมตนเอง การมีวินัยในตนเอง การทำโน้ตย่อ การเตรียมคำถามเพื่อถามครูในการพบกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนั้น ถ้าเป็นไปได้อาจจะมีการปรับช่วงเวลาในการพบกลุ่มให้เพิ่มมากขึ้น เจ้าหน้าที่ทุกระดับและครูประจำกลุ่มของนักศึกษาควรให้กำลังใจในการเรียน ให้การแนะแนว และให้คำแนะนำปรัษาแก่ผู้เรียน ทั้งปัญหาการเรียน และปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

2. ในด้านสื่อประกอบการเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรพิจารณาในด้านต่อไปนี้

2.1 การจัดส่งตำราเรียนควรส่งให้ผู้เรียนทันก่อนเปิดภาคการศึกษา หรือถ้าเป็นไปได้ควรให้ผู้เรียนซื้อได้ทันทีเมื่อทำการลงทะเบียนเรียน

2.2 การผลิตตำราเรียน ควรผลิตในจำนวนที่พอเพียงกับจำนวนผู้เรียนในแต่ละอำเภอ และควรผลิตให้ทันการเปิดภาคเรียน

2.3 การนำเสนอเนื้อหาในตำราเรียน ควรนำเสนอเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น มีกิจกรรมการตอบหรือมีแบบฝึกหัดสอดแทรกระหว่างเนื้อหาด้วย

3. ในด้านสื่อประกอบการเรียน สื่อวิทยุกระจายเสียง กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรพิจารณาในด้านต่อไปนี้

3.1 ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบและกระตุ้นให้รับฟังรายการวิทยุประกอบการเรียนกันให้มากขึ้น อีกทั้งครูประจำกลุ่มควรจะช่วยประชาสัมพันธ์และกระตุ้นผู้เรียนอีกทางหนึ่ง

3.2 ควรจัดส่งตารางรายการออกอากาศของรายการวิทยุกระจายเสียงให้ผู้เรียนอย่างทั่วถึง รวมทั้งครูประจำกลุ่ม โดยควรจัดส่งไปล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียน

3.3 ควรปรับปรุงในเรื่องเวลาการออกอากาศ เช่น ถ้าเป็นไปได้ให้เพิ่มเวลาการออกอากาศ หรือหาช่วงเวลาออกอากาศที่ตรงกับเวลาที่ผู้เรียนว่างจะรับฟังมากขึ้น เช่น หลังเลิกงาน

3.4 ควรพิจารณาปรับในเรื่องการส่งกระจายเสียงให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ และรับฟังได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ในด้านการพบกลุ่ม กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรพิจารณาปรับในเรื่องต่อไปนี้

4.1 ควรจัดหาสถานที่พบกลุ่มให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ให้มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอ สถานที่กว้างขวางเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความแออัดจนเกินไป

4.2 ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับกลุ่มการเรียนแต่ละกลุ่มให้เพียงพอ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ ชอล์ค หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นอื่น ๆ

4.3 ในกิจกรรมการพบกลุ่มแต่ละครั้ง ครูประจำกลุ่มควรให้ความสำคัญกับการอธิบายการสรุปเนื้อหา การสอนเนื้อหาในวิชาหลัก ๆ แก่ผู้เรียนมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากภาคตะวันออก

2. ควรทำการศึกษาปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนชุดวิชา เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกลระดับประถมศึกษา

4. ควรทำการศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา วิธีเรียนแบบชั้นเรียนและวิธีเรียนด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภะการพิมพ์, 2527.
- กมล กล้าหาญ. การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. การศึกษาทางไกล. เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 134-28. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.
- _____. สถิติจำนวนผู้เรียนในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทต่าง ๆ. กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538. อัดสำเนา.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. คู่มือการดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2534.
- _____. คู่มือการดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2534.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก. การศึกษาและประเมินสภาพความต้องการด้านการศึกษานอกโรงเรียนของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. รายงานการวิจัย. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนตะวันออก, 2530. อัดสำเนา.
- กาญจนา สุขประเสริฐ. แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก : กรณีศึกษาในจังหวัดระยองด้วยเทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- โกศล ดำรงสุกิจ. รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกลในเขตการศึกษา 6. อ่างทอง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอ่างทอง, 2538. อัดสำเนา.

เชียรศรี วิวิธสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

_____. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ระบบการสอนทางไกลกับการศึกษาระบบเปิด," การศึกษานอกโรงเรียน. 21:19-20; มิถุนายน-กรกฎาคม 2527.

ณรงค์ พิมสาร. การพัฒนาระบบการติดตามงานโครงการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร, 2528.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สนพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ประมวญ บุญชะโหดระ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในระบบการเรียนการสอนทางไกลของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รุ่นปีการศึกษา 2527. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531. อัดสำเนา.

เป็รื่อง กิจรัตน์. กรณีศึกษา : รูปแบบการจัดการศึกษาทางด้านอุตสาหกรรมศึกษา สำหรับบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พระนคร, 2533.

มนู เหมะ. รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภททางไกล ในเขตจังหวัดสุโขทัย. สุโขทัย : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุโขทัย, 2537. อัดสำเนา.

- มานิตย์ ติณะคัด. รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของครูประจำกลุ่มการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญที่คาดหวังของนักศึกษาสายสามัญในจังหวัด
กำแพงเพชร. กำแพงเพชร : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
กำแพงเพชร, 2538. อัดสำเนา.
- รัตนา พุ่มไพศาล. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาและสภาพความต้องการ
เพื่อจัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนในบริเวณภาคตะวันออกเฉียง
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528 ข.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่
2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- วิกร ตันทวาทโธ และ รักษณา กางกรณ์. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ :
ม.ป.ส., 2529.
- วิจิตร ภักดีรัตน์. สรุปผลการประชุมสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้อง
ครั้งที่ 1 แนวโน้มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา,
2530.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมา
ธิราช, 2529.
- วิทวัฒน์ นันทะ. การศึกษาผลการรับฟังรายการวิทยุโรงเรียนของศูนย์เทคโนโลยี
ทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ.
รายงานการวิจัย. กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530.
- วิชัย จันทรเกษม. รูปแบบการจัดกิจกรรมพบลุ่มที่พึงพอใจของนักศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี : ศูนย์
บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอวารินชำราบ, 2538. อัดสำเนา.
- ศิรินาม เม่งช่วย. รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินกระบวนการเรียน
การสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล หมวดวิชาวิทยา
ศาสตร์ ในจังหวัดสงขลา. สงขลา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคใต้, 2538. อัดสำเนา.

ศิวาภรณ์ เรือศรีจันทร์. ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมพบกลุ่มในจังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร : ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกำแพงเพชร, 2538. อัดสำเนา.

ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม, กรมการศึกษานอกโรงเรียน. สรุปการสัมมนา เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระหว่างวันที่ 4-6 สิงหาคม 2539 ณ โรงแรมรอยัล การ์เด้นส์ฮิลล์ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม, 2539. อัดสำเนา.

ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา, กรมการศึกษานอกโรงเรียน. การดำเนินงานการ ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาการเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2533.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. "บทเรียนโมดูล หน่วยที่ 10. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง" ใน การสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพเกี่ยวกับการประเมินโครงการของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สิรินาถ ราชเดิม. ความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. การศึกษาความต้องการและแนวทางในการเพิ่มพูน ความรู้แก่แรงงานเขาวงกตในสถานประกอบการ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.

_____. รายงานการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษา และผลที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบโดยระบบการศึกษาทาง ไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, 2535.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ ศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน มิตร, 2538.

สุนทร สุนันท์ชัย. "การเรียนการสอนการศึกษานอกระบบ," ในเอกสารการ
สอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม. หน่วยที่ 1.

เล่มที่ 1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

อุษา เทียนทอง. ลักษณะการจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคกลาง. ปริญญานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.

Bartels, John. "Study Experiences of Graduates and Drop-
Outs at the Fern Universitat," Bulletin of Inter-
national Council for Distance Education. Vol.7.
January, 1985.

Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. 3rd
ed. New York : Harper and Row., 1972.

Havighurst, R.J. Developmental Task and Education. 3rd
ed. New York : Mckay, 1972.

Holmberg, Borge. Status and Trends of Distance Education:
A Survey and Bibliography. London : Kogan Page
Ltd., 1981.

Rogers, J. Adults Learning. 2nd ed. England, Milton
Keynes : Open University Press, 1977.

Price, Iris. "The Student Perspective of Distance
Education," Bulletion of International Council for
Distance Education. Vol.7. January, 1985.

Purvis, June. "Some Problem of Teaching and Learning
Within the Open University," Education Research.
21(3) : 163-175; July, 1980.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ฯลฯ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกล แบ่งออกเป็นปัญหา 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีเรียน
2. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อประกอบการเรียน
3. ปัญหาเกี่ยวกับการพบกลุ่ม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ หรือแนวทางการแก้ปัญหาแต่ละด้าน เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ได้พัฒนาขึ้น

2. โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบถ้วนทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง คำตอบของท่านผู้วิจัยจะถือว่าเป็นความลับ และจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัย

✓

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 14-20 ปี

() 21-25 ปี

() 25 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

() โสด

() แต่งงาน

() อื่น ๆ (ระบุ).....

4. อาชีพ

() บริษัท/โรงงาน

() รับจ้างทั่วไป

() อาชีพอื่น ๆ (ระบุ).....

() ยังไม่ประกอบอาชีพ ✓

5. ระดับชั้นที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล

โปรดพิจารณาข้อความที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ แล้วแสดงความคิดเห็นต่อระดับของปัญหาโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือ ให้สอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือเป็นปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเป็นปัญหามาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือเป็นปัญหাপานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเป็นปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยหรือไม่เป็นปัญหา

ตัวอย่างการตอบ

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ปัญหาด้านวิธีเรียน</u> การค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูล	/				

การที่ผู้ตอบใส่เครื่องหมาย / ตรงช่องมากที่สุด หมายความว่า ผู้ตอบมีปัญหาเกี่ยวกับการค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลมากที่สุด

ท่านพบปัญหาในเรื่องต่อไปนี้เพียงไร

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. <u>ปัญหาด้านวิธีเรียน</u>					
1	ความเข้าใจในระบบการเรียน โดยวิธีทางไกล					
2	ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่จะต้อง ศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง					
3	การมีภารกิจมากทำให้มีผล กระทบต่อการเรียน					
4	การจัดแบ่งเวลาเพื่อศึกษาด้วย ตนเอง					
5	การควบคุมตนเองให้อ่านหนังสือ และทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ					
6	การจัดตารางเวลาดูหนังสือ ด้วยตนเอง					
7	การทำความเข้าใจกับเนื้อหา บทเรียนด้วยตนเอง					
8	การทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง					
9	การเตือนตนเองให้อาใจใส่ ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
10	การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบ แต่ละครั้ง					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
11	การขาดครูให้คำอธิบายชี้แนะ ในทันทีทันใดเมื่อพบปัญหาใน การเรียน					
12	การขาดแรงจูงใจจากครูใน ระหว่างศึกษด้วยตนเอง					
13	การขาดเพื่อนให้คำปรึกษาหารือ ระหว่างศึกษด้วยตนเอง					
14	การมีโอกาสดพบครูน้อยกว่าการ เรียนแบบชั้นเรียน					
15	การมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมกับ เพื่อน น้อยกว่าการเรียนแบบ ชั้นเรียน					
16	การรับข่าวสารต่าง ๆ จาก สถานศึกษา (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน)					
17	การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสื่อ เช่น ห้องสมุดที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม					
18	การประเมินผลระหว่างภาค เรียน					
19	การประเมินผลปลายภาคเรียน					
20	ค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยวิธี ทางไกล					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	2. <u>ปัญหาด้านสื่อประกอบ</u> <u>การเรียนรู้</u> 2.1 <u>สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร/ ตำราเรียน)</u>					
21	การนำเสนอเนื้อหาหนังสือ เข้าใจยากสำหรับอ่านด้วยตนเอง					
22	เนื้อหาที่มีรายละเอียดมาก ขาด ภาพประกอบ หรือขาดการแทรก กิจกรรม					
23	การใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ ที่ยากต่อการเข้าใจ					
24	เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าการ ส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์					
25	เนื้อหาบางเรื่องล้าสมัย ขาด ความเป็นปัจจุบัน					
26	เนื้อหาขาดความสอดคล้องกับ สภาพชีวิตสังคม นำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้น้อย					
27	ขนาดของตัวหนังสือเล็ก ทำให้ อ่านยาก					
28	ความชัดเจนของการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตก พิมพ์ผิด ฯลฯ					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
29	ขนาดของเอกสาร/ตำรา กับ					
	ความสะดวกในการพกพา					
30	ความคงทนถาวรของรูปเล่ม					
	เอกสาร/ตำราเรียนที่ได้รับ					
31	ความเพียงพอของเอกสาร/ ตำรา ต่อจำนวนผู้เรียน					
	2.2 สื่อวิทยุกระจายเสียง					
32	การส่งกระจายเสียงให้เข้าถึง พื้นที่ของผู้เรียน					
33	ความชัดเจนของเสียง เช่น มี เสียงรบกวนจากสถานีวิทยุ ข้างเคียง					
34	การส่งตารางออกอากาศให้ผู้ เรียนล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัว รับฟัง					
35	การออกอากาศตามกำหนดเวลา ที่ประกาศไว้					
36	ช่วงเวลาการออกอากาศก่อน ข้างขึ้น					
37	ความครอบคลุมเนื้อหาในบท เรียนของรายการ					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
38	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา ของรายการกับเนื้อหาในบทเรียน					
39	ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ของ เนื้อหารายการ					
40	ความสอดคล้องของเนื้อหา รายการกับสภาพความเป็นอยู่ใน ชีวิตประจำวันของผู้เรียน					
41	ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา รายการ					
42	ความต่อเนื่องของเนื้อหารายการ ที่ออกอากาศแต่ละครั้ง					
43	ความน่าสนใจและความหลากหลาย ของรูปแบบรายการ (เช่น รายการไม่น่าสนใจ เพราะมีแต่ การบรรยายเพียงอย่างเดียว)					
3. <u>ปัญหาด้านการพบกลุ่ม</u>						
44	ความห่างไกลระหว่างสถานที่ พบกลุ่มกับบ้านของท่าน					
45	ความสะดวกในเรื่องยานพาหนะ ในการเดินทางมาพบกลุ่ม					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
46	สถานที่พบกลุ่มอยู่ในตำบลหรือ อำเภออื่น ไม่อยู่ในพื้นที่ของท่าน					
47	การมีมลภาวะ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่น คิว้น กลิ่น ในสถานที่ พบกลุ่ม					
48	ความสะอาดของสถานที่พบกลุ่ม					
49	ความปลอดภัยของสถานที่พบกลุ่ม					
50	ระยะเวลาในการพบกลุ่มแต่ละ ครั้ง นานเกินไป					
51	การมีภาระงานมาก ไม่สามารถ แบ่งเวลาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง					
52	ค่าใช้จ่ายในการมาพบกลุ่มแต่ละ ครั้ง					
53	การพบกลุ่มไม่ช่วยให้สิ่งที่นักศึกษา สงสัยจากบทเรียนกระจ่างขึ้น					
54	การพบกลุ่มขาดการให้ผู้เรียนได้ ฝึกตัดสินใจ แก้ปัญหา					
55	การพบกลุ่มยังขาดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม ประชาธิปไตย และสิ่งแวดล้อม					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
56	เนื้อหาที่นำมาสอนในการพบกลุ่ม แต่ละครั้ง ยังขาดความเกี่ยว ข้องกับเนื้อหาที่เรียนในตำรา					
57	ครูประจำกลุ่มขาดการชี้แจงชั้น ตอนการปฏิบัติตนของผู้เรียน ใน ขณะที่มาพบกลุ่ม					
58	ครูประจำกลุ่มขาดการเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือร่วมอภิปราย					
59	กิจกรรมพบกลุ่มเคร่งเครียด ขาดการสอดแทรกหรือสลับด้วย กิจกรรมนันทนาการ					
60	ครูประจำกลุ่มขาดการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน					
61	ครูประจำกลุ่มขาดการสอบถาม ความต้องการและปัญหาอุปสรรค ของผู้เรียน					
62	ครูประจำกลุ่มขาดการให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้การแนะแนวแก่ ผู้เรียน					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของปัญหาที่พบ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
63	การพบกลุ่มยังขาดการเชิญ วิทยากรจากภายนอก มาให้ ความรู้เป็นครั้งคราว					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
การเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับ
มัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล ในด้านวิธีเรียน สื่อประกอบการ
เรียน และการพบกลุ่ม

3.1 ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่ายังมีปัญหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
วิธีเรียน เกี่ยวกับสื่อประกอบการเรียน และเกี่ยวกับการพบกลุ่ม อย่างไรอีกบ้าง
และมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร โปรดให้รายละเอียดโดยตอบ
ในที่ว่างข้างล่างนี้

ด้านวิธีเรียน

ปัญหาที่พบ (เพิ่มเติม) ได้แก่.....

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ด้านสื่อประกอบการเรียน

ปัญหาที่พบ (เพิ่มเติม) ได้แก่.....

สื่อสิ่งพิมพ์

.....

.....

.....

สื่อวิทยุกระจายเสียง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ปัญหา

สื่อสิ่งพิมพ์

- ด้านเนื้อหา

.....

.....

- ด้านการนำเสนอเนื้อหา

.....

.....

- ด้านรูปเล่ม

.....

.....

- ด้านการจัดพิมพ์

.....

.....

- ด้านอื่น ๆ

.....

.....

สื่อวิทยุกระจายเสียง

- ด้านเนื้อหา

.....

.....

- ด้านการรับฟัง

.....

.....

- ด้านรูปแบบรายการ

.....

.....

- ด้านเวลาในการออกอากาศและความยาวของรายการ

.....

.....

- ด้านผู้จัดรายการ

.....

.....

- ด้านอื่น ๆ

.....

.....

ด้านพบกลุ่ม

ปัญหาที่พบ (เพิ่มเติม) ได้แก่

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ปัญหา

- ด้านสถานที่พบกลุ่ม

.....

.....

- ด้านระยะเวลาในการพบกลุ่ม

.....

.....

- ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

.....

.....

- ด้านครูประจำกลุ่ม

.....

.....

- ด้านอื่น ๆ

.....

.....

3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการแก้ไข้ปัญหาหรือปรับปรุงการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีเรียนทางไกล อย่างไรบ้าง (โปรดให้รายละเอียด)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ที่ ทม 1007/ ๒๕๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒5 ธันวาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพัชรา สังข์ศรี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา
โดยวิธีเรียนทางไกล ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

ดร.สมคิด พรหมจู้

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ
การวิจัย

เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา นุลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. อาจารย์สุนทร สุนันท์ชัย อดีตรองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษานอกโรงเรียน ให้แก่งานหน่วยงานในประเทศไทย และต่างประเทศ
2. อาจารย์เรวัฒน์ สุธรรม ผู้เชี่ยวชาญ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. อาจารย์ทวีป อภิลิทธิ ศึกษาพิเศษ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. อาจารย์ปาน กิมปี ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาอาชีพ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. อาจารย์อวยชัย จันทปัญญาศิลป์ ศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี อาจารย์ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ที่ ทม 1007/ ๒๕17

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ ธันวาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพัชรา สังข์ศรี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา
โดยวิธีเรียนทางไกล ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

ทั้งนี้เพื่อความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

ดร.สมคิด พรหมจ้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากโรงเรียนในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี ให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตร
การศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญระดับมัธยมศึกษาโดยวิธีเรียนทางไกลในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเล
ตะวันออก ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทบ 1007/ ๒๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ ธันวาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพัชรา สังข์ศรี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นคว่ำ เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา
โดยวิธีเรียนทางไกล ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

ดร.สมคิด พรหมจ้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากโรงเรียนในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี โดยให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตร
การศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญระดับมัธยมศึกษาโดยวิธีเรียนทางไกลในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเล
ตะวันออก ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
ปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1115

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ธันวาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพัชรา สังข์ศรี เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา
โดยวิธีเรียนทางไกล ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

ดร.สมคิด พรหมจ้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากโรงเรียนสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง โดยให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนตามหลักสูตร
การศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญระดับมัธยมศึกษาโดยวิธีเรียนทางไกลในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเล
ตะวันออก ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
ปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวพัชรา สังข์ศรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 504/10 ซอยแอนเน็กซ์ ถนนพหลโยธิน แขวงสายไหม เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2526	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) วิชาเอกบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2533	ประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย
พ.ศ. 2540	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2527	บริษัท ปิรามิด จำกัด
พ.ศ. 2529	สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ ปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2534	งานวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2538	กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2539	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ